

Innhold

Innledning	3
Om økonomiplanen	4
Arbeidet med økonomiplanen	5
Status kommuneøkonomi og tjenestetilbud	6
De siste års regnskapsresultat	6
Prognose inneværende år	6
Tjenestetilbudet	6
Handlingsregler	7
Frie økonomiske reserver	7
Lånegjeld	8
Årlig driftsresultat	8
Egenfinansiering av investeringer	8
Rammebetingelser og økonomisk handlingsrom	10
Demografi – befolkningsprognose	10
Statsbudsjettet 2019 og 2020 - eiendomsskatt	10
Kommuneproposisjonen	10
Vurdering av inntektssiden	11
Lønns- og prisvekst	11
Pensjonskostnader	11
Renteutvikling	12
Kommuneplanens samfunnsdel	13
Klima og miljø	13
Økonomiske oversikter	14
Investeringer	17
Driftsbudsjettet - endringslogg	24
Tildeling av budsjetttrammer til tjenesteenhetene	25
Folkevalgte og Kommunedirektøren	26
Fellesposter	29
Fellestjenesten	31
Kultur	34
Barnehagene	39
Skolesektoren	42
Ringebu skole	44
Fåvang skole	47
Ringebu ungdomsskole	50
Helse- og omsorgsektoren	53
Helse og mestring	54
Hjemmetjenesten	57
Linåkertunet HDT	60
Plan og teknisk	63
Interkommunale samarbeid	67
Skatt, rammetilskudd og finans	68
MGRS (internregnskap)	69
MGBV (internregnskap)	72

Innledning

Økonomiplan for 2021-2024 bygger på gjeldende økonomiplan og årsbudsjett.

Økonomiske rammer fra staten strammes inn og gir ikke rom for videreføring av dagens driftsnivå. Aktivitet og tjenestenivå må tilpasses de økonomiske rammene. Ringebu har hittil ikke merket særlig negative virkninger av Stortingets vedtatte endringer i inntektssystemet. Inntektsgarantisordningen INGAR har kompensert for omfordelingene i systemet. INGAR er en overgangsordning og trappes ned over få år. I økonomiplanperioden utgjør inntektstapet 7,4 mill. kr. Fra 2021 og framover får endringer i inntektssystem og rammene for kommunesektoren betydning for kommunens økonomiske handlingsrom. Det har satt egne handlingsregler under press.

Tilstramming i økonomien skjer samtidig som nytt bofellesskap for mennesker med nedsatt funksjonsevne skal bygges og settes i drift, med 11 boliger og en avlastningsbolig. Dette gir et krevende utgangspunkt for økonomiplanprosessen.

Investeringsvolumet er betydelig redusert under arbeidet med økonomiplanen og det er foretatt en forskyvning ut i tid for en rekke investeringer. Målet har vært å ikke øke lånegjeld som belaster kommunal drift etter at det nye bofellesskapet for mennesker med nedsatt funksjonsevne blir ferdigstilt. Framover må det i sterkere grad prioriteres mellom viktige tiltak, og en del tiltak må skyves ut i tid. Kommunesektoren har opplevd en periode med historisk lavt rentenivå, og det har vært rom for investeringer. Reduserte økonomiske rammer gjør det at investeringsaktiviteten må ned. Noen investeringer er selvfinansierende, og er i mindre grad berørt.

Digitalisering er viktig for å hente ut gevinster som kommer tjenesteproduksjonen til gode. Gevinsten kan være økonomisk innsparing, mindre sårbarhet, økt kvalitet eller bedre service overfor innbyggere og tjenestemottakere, eller frigjort kapasitet til å løse flere oppgaver med samme bemanning. Hovedfokus har så langt vært økt fleksibilitet i forhold til oppgaveløsning og økt kapasitet til tjenesteyting. Forventningene blant innbyggerne, tilreisende, næringsliv og offentlige myndigheter blir stadig større og kommunen skal tilstrebe en så effektiv tjenesteproduksjon som mulig. Digitalisering generelt og innføring av velferdsteknologi åpner nye muligheter for både tjenesteutvikling og

bedre ressursutnyttelse.

Det nye bofellesskapet for mennesker med nedsatt funksjonsevne er utvilsomt den største satsingen i økonomiplanperioden. Bofellesskapet representerer et stort løft for denne brukergruppen og tilsvarende et stort løft økonomisk. Satsingen innebærer betydelige investeringer (rundt 50 mill. kr) og vil i tillegg medføre økt behov for bemanning som må fases inn fra andre halvår 2020 og med helårseffekt fra 2021, med årlige driftsutgifter på ca. 4,1 mill. kr (inkl. avlastningsbolig)

Tjenesteenhetene ble i økonomiplanprosessen utfordret på å synliggjøre konsekvenser av 4,5-5,5 % reduksjon i rammene.

Tilpasning til strammere økonomiske rammer er utfordrende og vil få konsekvenser, men generelt opprettholdes et godt tjenestetilbud til kommunens innbyggere.

Bruk av handlingsregler for kommunens økonomi er videreført for å sikre at kommunen har tilstrekkelige reserver, at lånegjeld holdes på et forsvarlig nivå og at driftsnivået ligger på et nivå som ikke forringer kommunens verdier over tid. I ny kommunelov stilles det krav til at kommunestyret skal vedta finansielle måltall. Kommunens handlingsregler oppfyller dette lovkravet.

For å kunne opprettholde tjenestetilbudet i størst mulig grad, må kommunen også vurdere inntektssiden i budsjettet nøye.

Utbrudd av Covid-19 virus i 2020 må forventes å få konsekvenser for kommunens tjenesteproduksjon langt ut i 2021 før en kan påregne å ha kontroll over smittesituasjonen. Som i 2020 er Covid-19 situasjonen forutsatt fullfinansiert av staten. Det er derfor ikke lagt inn særskilte bevilgninger i økonomiplanen for håndtering av Covid-19.

Økonomiplanen avviker fra handlingsregel om netto driftsresultat i 2024. Et merforbruk for 2024 i størrelsesorden 1,1 mill. kr finansieres ved bruk av disposisjonsfond. Formannskapet vil initiere et omstillingsprosjekt våren 2021 med mål om gi økonomisk innsparing innen 2024 tilsvarende.

Om økonomiplanen

Fra 01.01.2020 trådte nye økonomibestemmelser i kraft gjennom ny kommunelov. Den nye loven inneholder litt endrede bestemmelser til kommunens økonomiforvaltning. Den viktigste endringen er at det blir lovkrav å ha handlingsregler for finansielle måltall (§ 14-2). Ringebu kommune har vært en foregangskommune på dette og har allerede praktisert slike handlingsregler i mange år. Handlingsreglene er omtalt i eget kapittel.

Ny kommunelov § 14-2. Kommunestyrets og fylkestingets plikter:

Kommunestyret og fylkestinget skal selv vedta

1. økonomiplanen og årsbudsjettet
2. årsregnskapene og årsberetningene
3. finansielle måltall for utviklingen av kommunens eller fylkeskommunens økonomi
4. regler for økonomiforvaltningen (økonomireglement)
5. regler for finans- og gjeldsforvaltningen (finansreglement).

Ny kommunelov § 14-3. Behandling av økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning:

Økonomiplanen for de neste fire årene og årsbudsjettet for det kommende året skal vedtas før årsskiftet.

Årsregnskapene og årsberetningene skal vedtas senest seks måneder etter regnskapsårets slutt. Hvert årsregnskap skal behandles samtidig med tilhørende årsberetning. Vedtaket om årsregnskap skal angi hvordan et eventuelt merforbruk i driftsregnskapet skal dekkes inn.

Formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning. Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret eller fylkestinget om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak. I kommuner og fylkeskommuner med parlamentarisk styreform innstiller kommunerådet eller fylkesrådet til vedtak.

Innstillingen til økonomiplan og årsbudsjett, med alle forslag til vedtak som foreligger, skal offentliggjøres minst 14 dager før kommunestyret eller fylkestinget behandler den. Dette gjelder ikke for innstillinger om endring i vedtatt økonomiplan eller årsbudsjett.

Økonomiplanen, årsbudsjettet, årsregnskapene, årsberetningene og saksdokumentene fra det

innstillende organet skal sendes departementet til orientering. Dette gjelder også revisjonsberetningen og kontrollutvalgets uttalelser til årsregnskapene og årsberetningene. Departementet kan gi forskrift om frister for disse oversendelsene.

Ny kommunelov § 14-4. Økonomiplan og årsbudsjett:

Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal vise kommunestyrets eller fylkestingets prioriteringer og bevilgninger og de målene og premissene som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på. De skal også vise utviklingen i kommunens eller fylkeskommunens økonomi og utviklingen i gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser. Vedtaket om årsbudsjett skal angi hvor mye lån som skal tas opp i budsjettåret.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige.

Økonomiplanen skal deles inn i en driftsdel og en investeringsdel. Årsbudsjettet skal deles inn i et driftsbudsjett og et investeringsbudsjett og stilles opp på samme måte som økonomiplanen.

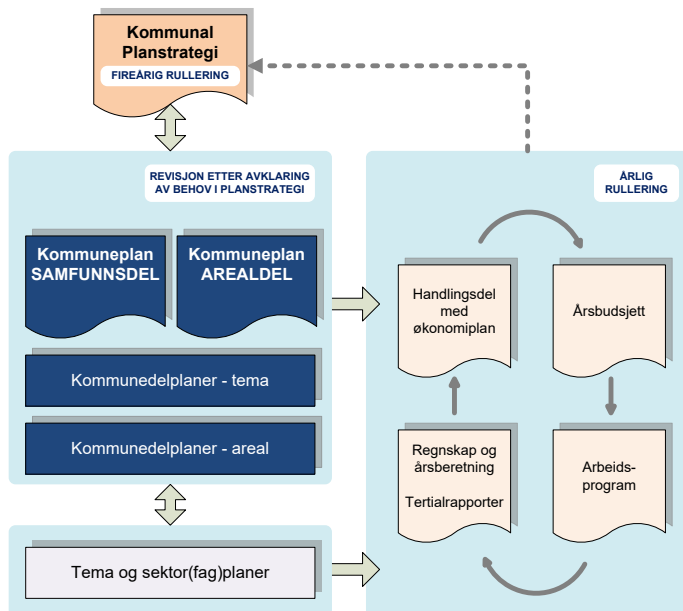
Økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven § 11-1 fjerde ledd.

Departementet kan gi forskrift om bevilgningsoversikter, økonomiske oversikter og oversikter over utviklingen i gjeld.

Økonomiplanen i kommunens plansystem

Kommuneplanens langsiktige del består av en samfunnsdel og en arealdel.

Kommuneplanens kortsiktige del består av økonomiplan (handlingsdel) og årsbudsjett.

Arbeidet med økonomiplanen

Under arbeidet med økonomiplanen er formannskapet definert som eier av økonomiplanen og har ansvar for planens innhold. Administrasjonen bistår med utforming og innhold i tråd med formannskapets signaler.

Årshjul for økonomisaker utarbeides administrativt og koordineres med politisk møtekalender, slik at delprosessene og politisk behandling gjennom året er samkjørt.

Med bakgrunn i utbruddet av Covid-19 er det klart at 2020 blir et ekstraordinært år for kommunen:

- Håndtering av utbruddet vil medføre en stor belastning for kommunen, både når det gjelder drift, personell og økonomi.
- De økonomiske konsekvensene for 2020 vil ikke være kjent før til høsten og de økonomiske rammebetingelsene for 2021 vil være svært usikre. Det er lite sannsynlig at det vil være rom for nye tiltak i budsjettarbeidet for 2021, når det fra før lå an til reduserte driftsrammer.

Dette medførte følgende endringer i årshjulet for 2020:

- Brukerrådsforum og budsjettinnspill fra brukerrådene utgår for 2020. Alle tjenesteområder som har brukerråd har hatt en drift som avviker

til dels betydelig fra et normalår. Barnehager og skoler har vært stengt en periode og for noen alderstrinn er det fortsatt ikke normal drift. Helse og omsorgsinstitusjoner har hatt strengt smitteregime som også innebærer besøksforbud. Det er svært lite sannsynlig at det vil være rom for nye tiltak i budsjettet. En prosess der brukerrådene skal komme med innspill til nye tiltak vil i denne situasjonen kunne oppleves som lite nyttig. Det vil være viktigere for brukerrådene, sammen med tjenesteleder, å ha fokus på hvordan vi innretter oss praktisk i den rådende situasjonen.

- Dialogkonferansen 09.06.2020 utgår. Å samle kommunestyret, alle de faste utvalgene, kommuneledelsen, tjenestelederne og tillitsvalgte på Tromsvang vil ikke være hensiktsmessig av smittevern hensyn. Møtet har i stor grad vært brukt til å gjennomføre ideutvalg/kreative prosesser basert på kommuneplanens samfunnsdel. Dette egner seg i mindre grad for videomøter, spesielt med så mange deltakere. Samfunnsdelen skal også revideres. Til erstatning ble det lagt opp til en enklere (og kortere) budsjettkonferanse med kommunestyret 17.09.2020 (halvdag).

Den 04.06.2020 fikk formannskapet en presentasjon av økonomiske rammebetingelser for 2021 og videre, med utgangspunkt i kommuneproposisjonen for 2021 og revidert nasjonalbudsjett for 2020. Det ble gitt anledning til drøfting rundt rammebetingelser for budsjettarbeidet, herunder handlingsregler, og anledning til å gi styringssignaler i forkant av tildeling av administrative arbeidsrammer.

Den 10.06.2020 tildelte kommunedirektøren administrative budsjetttrammer for tjenesteenheter. Her ble tjenesteenheter og de interkommunale samarbeidsordningene som Ringebu er vertskommune for utfordret på reduserte budsjetttrammer med 4 % for 2021, stigende til 5 % for 2024.

Den 02.09.2020 ga utvalg for plan og teknisk innspill til formannskapet om den 12-årige investeringsplanen.

Den 14.09.2020 ble en foreløpig skisse fra administrasjonen bli gjennomgått i heldagsmøte med formannskapet.

Den 17.09.2020 ble et foreløpig utkast presentert for kommunestyret gjennom et halvdags budsjettkonferanse.

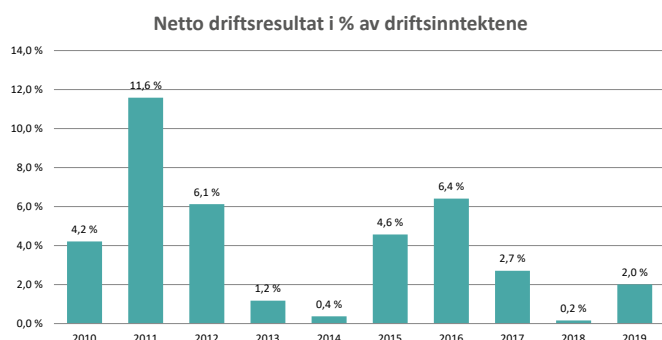
Den 23.09.2020 ble status så langt gjennomgått med formannskapet, før de avlegger sin innstilling 08.10.2020.

Status kommuneøkonomi og tjenestetilbud

For utfyllende informasjon om kommunens økonomiske status og tjenestetilbud henvises til årsberetningen, som i tråd med plansystemet gir en årlig statusbeskrivelse.

De siste års regnskapsresultat

Siden 2009 har kommunen jevnt over hatt økonomisk resultat langt over landssnittet. Lavere resultat i 2013 og 2014 skyldtes i stor grad engangskostnader.

Alt i alt har kommunen hatt positivt netto driftsresultat i elleve år på rad, seks av disse bedre enn landssnittet og syv bedre enn anbefalt minstenivå. Det innebærer at kommunen har styrket sin likviditet og oppsparte midler (fond) betydelig. En stor del av den frie fondsbeholdningen skal imidlertid utgiftsføres over de kommende sju år, knyttet til utjevningsordning pensjon. Det er bare en liten del av disposisjonsfondet som ikke er øremerket ulike formål (oversikt disposisjonsfond finnes i kapitlet for Handlingsregler under). Kommunen har inngått flere større utbyggingsavtaler knyttet til utvidelse av hytteområder i Kvitfjell (Kvitfjell Vest og Varden). Disse innebærer at kommunen skal overta en rekke vann- og avløpsanlegg når disse ferdigstilles av utbyggerne. Kommunen vil da måtte utbetale store momsbeløp som så skal inntektsføres igjen fordelt over 10 år. Dette vil kreve at kommunen har en god likviditetsmessig buffer.

Resultatutviklingen siste to år må ses i sammenheng med at kommunen kom dårlig ut ved omlegging av inntektssystemet i 2017. Inntektstapet kompenseres delvis av en inntektsgaranti på mer enn 10 mill. kr, men denne skal trappes ned over få år.

Prognose inneværende år

Ved utgangen av 2. tertial er følgende budsjettavvik meldt inn fra tjenesteenhetene (positivt fortegn = merforbruk):

Budsjettområde	Avvik (avr.)
Kultur	- 346.000
Barnehagene	2.770.000
Ringebu ungdomsskole	323.000
Skatt, rammetilskudd, finans	507.000
SUM	3.254.000

I tallene er utgifter og inntekter knyttet til Covid-19 holdt utenfor, da disse skal kompenseres fra staten.

Skatteinngangen i første og andre tertial er god (ca 5,9 mill. kr over revidert budsjett), men motvirkes av lavere inntektsutjevning fra staten. Årsak til lavere inntektsutjevning er at landet har negativ skattevekst i 2020. Med de prognoser som foreligger ved utgangen av august kan ikke kommunen forvente å sitte igjen med netto merinntekter på skatt og inntektsutjevning ved årsslutt.

Avvik innen barnehage og ungdomsskole (læringssenter) skal delvis dekkes av fondsmidler, samlet i underkant av kr 900.000. Signaler fra KLP tilsier at pensjonskostnadene for 2020 vil bli noe lavere enn budsjettet. Restbeløpet forutsettes dekket innenfor tjenesteenhetenes samlede budsjetttrammer ut året.

Tjenestetilbudet

I det store og hele videreføres det eksisterende tjenestetilbudet i økonomiplanperioden. Etablering av nytt bofellesskap for funksjonshemmede og en boenhet for avlastning fra høsten 2020 er en klar styrking av tjenestetilbudet. Håndtering av Covid-19 situasjonen i 2020 har vist at kommunen er godt rustet med digitale løsninger som gir fleksibilitet i forhold til utføring av oppgaver. Digitalisering og velferdsteknologi forventes fortsatt å gi god effekt og ruste kommunen enda bedre for å takle fremtidens utfordringer.

Handlingsregler

I forbindelse med budsjettarbeidet for 2010 ble det innført handlingsregler for budsjettarbeidet som skal bidra til at kommunens økonomiske situasjon styrkes og handlingsrommet økes. Handlingsreglene fokuserer på fire sentrale elementer:

- Frie økonomiske reserver (disposisjonsfond)
- Lånegjeld
- Årlig driftsresultat (netto driftsresultat)
- Egenfinansiering av investeringer

Frie økonomiske reserver

Kommunens økonomiske soliditet og evne til å takle uforutsette hendelser vil i stor grad avhenge av de frie økonomiske reserver som kommunen har til rådighet. Slike reserver er i hovedsak definert som disposisjonsfond.

Disposisjonsfond er midler som kommunen fritt kan disponere både til drifts- og investeringsformål.

I løpet av perioden 2014-2018 ble disposisjonsfond styrket med 42,7 mill. kr, mens de i 2019 ble redusert med 13,2 mill. kr. Ved utgangen av 2019 utgjør disposisjonsfond 15,1 % av driftsinntektene. Et nivå på rundt 10 % av driftsinntektene har vært et viktig mål for kommunen. Anbefaling/norm som fylkesmannen opererer med er 10 % for å ha en "brukbar" fondsbeholdning.

En stor del av disposisjonsfondet er imidlertid øremerket til ulike formål. Det frie (ikke øremerkede) disposisjonsfondet utgjør bare 3,9 mill. kr. I løpet av 2020 er dette disposisjonsfondet styrket med 8,7 mill. kr (avsetning av mindreforbruk/overskudd fra 2019).

En stor andel av disposisjonsfondet (33,6 mill. kr) er øremerket fremtidige pensjonsforpliktelser (akkumulert premieavvik) og vil komme til fradrag fordelt over 7 år. Kommunens vedtak om fondsføring av premieavvik sikrer at fremtidig utgiftsføring ikke går på bekostning av tjenestetilbudet. Ringebu kommune var blant de første kommunene med et slik prinsippvedtak - og mange kommuner har fulgt etter.

Oversikt disposisjonsfond pr. 31.12.2019:

Formål	Beløp
Ikke øremerket disposisjonsfond	3.886.000
VM alpint 2019 / ny utfortrasè	3.000.000
Utviklingsfond	2.404.700
Kulturbasert næringsutvikling	1.363.200
Emisjonsfond kraftselskap	6.508.000
Akkumulert premieavvik pensjon	33.597.400
Fond til flyktningformål	12.018.000
Sluttavregning investeringer	4.000.000
Stimuleringsmidler sysselsetting ungdom	300.000
Kunstinstallasjoner	150.000
Forsterking flomvoller	1.000.000
Makerspace	21.200
Handlingsplan digitalisering	665.000
Oljefond Helse/omsorg	1.939.800
Bredbåndsutbygging	3.000.000
Deponering sak/arkiv	150.000
MGRS	200.000
Kulturfond (underskuddsgaranti)	8.200

Det vil være helt avgjørende for kommunens handlingsfrihet og likviditet å ha en solid beholdning av frie fond. Kommunen har høy lånegjeld og er derfor sårbar ved en større renteoppgang. Fra 2018 finansieres investeringer med kort levetid (5 år) med driftsmidler for ikke å øke lånegjelden til kortsiktige formål.

Flere kommuner har i senere år endret sine handlingsregler for disposisjonsfond fra å være 10 % av driftsinntektene, til å være 10 % av driftsinntektene etter fradrag for andelen som avsatt til premieavvik pensjon. Med en slik handlingsregel ville Ringebu kommune ligget på 5,1 % ved utgangen av 2019. Disposisjonsfondet må derfor fortsatt tilføres årlige midler for å tilfredsstille målet om 10 % av driftsinntektene over tid.

Et annet viktig moment er at kommunen har inngått en rekke utbyggingsavtaler i Kvittfjell som innebærer at kommunen skal overta vann- og avløpsanlegg ved ferdigstilling og refundere momsutgifter som kommunen vil få tilbake fra staten fordelt over 10 år. Dette tilsier at kommunen må ha god likviditet og dermed en god fondsbeholdning for å møte fremtidige forpliktelser.

Handlingsregel nr. 1:

Disposisjonsfond skal utgjøre minimum 10 % av brutto

driftsinntekter.

Handlingsregelen er overholdt i økonomiplanen.

Lånegjeld

Høy lånegjeld vil gjøre kommunen sårbar for renteøkninger. Selv om det brukes virkemidler som rentebinding for å redusere renterisiko vil betjening av lånegjeld legge beslag på betydelige midler i driftsbudsjettet og dermed redusere kommunens handlingsrom.

Samlet lånegjeld utgjør 572,4 mill. kr ved utgangen av 2019. Kommunen har satt som mål at lånegjeld korrigert for lån til selvkostformål, selvfinansierende formål og videreutlån til andre maksimalt skal utgjøre 70 % av driftsinntektene. Ved utgangen av 2019 utgjør korrigert lånegjeld 65,6 % av driftsinntektene. Den samlede lånegjelden ble økt med 57,5 mill. kr i 2019.

Fylkesmannen opererer med et måltall på maksimalt 70 % av driftsinntektene (ikke korrigert for selvkost og utlån), men sier samtidig at dette er avhengig av hvor mye av lånegjelden som betjenes av andre.

Handlingsregel nr 2:

Korrigert lånegjeld, brutto lånegjeld fratrukket selvkostområder, selvfinansierende tiltak og videreutlån, skal utgjøre maksimalt 70 % av brutto driftsinntekter.

Handlingsregelen er overholdt i økonomiplanen.

Investeringsplanen tilsier at lånegjelden vil øke i økonomiplanperioden, men om vi ser bort fra bofellesskapet for mennesker med nedsatt funksjonsevne økes ikke lånegjelden som belaster kommunal drift i den 12-årige investeringsplanen. Det vil være utfordrende å holde investeringsnivået nede også ved senere rullinger av økonomiplanen.

Årlig driftsresultat

Økonomisk handlingsrom skapes først og fremst gjennom årlige driftsoverskudd. Disse kan avsettes som reserve, inngå som egenfinansiering av investeringer eller brukes til nye tiltak.

Siden 2009 har kommunen jevnt over hatt økonomisk resultat langt over landssnittet. Alt i alt har kommunen hatt positivt netto driftsresultat i elleve år på rad, seks av disse bedre enn landssnittet og syv bedre enn anbefalt minstenivå. Det innebærer at kommunen har styrket sin likviditet og oppsparte midler (fond) betydelig. Det er allikevel en stor utfordring å holde driftsutgiftene nede på et nivå som står i forhold til de inntektene kommunen

har. Alternativt kan kommunen vurdere å utnytte mulighetene for økte inntekter.

Etter at flere systemendringer trådte i kraft fra 2015 har teknisk beregningsutvalg justert ned norm/anbefaling for netto driftsresultat fra 3 % til 1,75 % årlig. Det er vurdert som hensiktsmessig å ha anbefalt nivå som målsetting.

i økonomiplanperioden 2017-2020 og 2018-2021 ble ambisjonsnivået for netto driftsresultat senket til 1 % av driftsinntektene. I økonomiplanen for 2019-2023 ble ambisjonsnivået senket ytterligere til 0 %. Det er igangsatt betydlige vedlikeholdsprosjekter innen selvkostområdene vann og avløp i 2019 og 2020, som er finansiert ved bruk av øremerkede fondsmidler. Selv om disse kostnadene ikke belaster kommunal drift, vil de trekke ned netto driftsresultat, slik at dette blir negativt i budsjettene for 2019 og 2020.

Handlingsregel nr. 3:

Netto driftsresultat skal utgjøre 0,5 % av brutto driftsinntekter årlig i løpet av økonomiplanperioden.

Kommunen har et langsiktig mål om å holde et netto driftsresultat på nivå med anbefalingen fra Teknisk beregningsutvalg (1,75 % av brutto driftsinntekter). I inneværende økonomiplanperiode skal nytt bofellesskap for funksjonshemmede og avlastningsbolig settes i drift som ny tjeneste. Denne satsingen (4,3 mill. kr årlig driftskostnad) trekker netto driftsresultat betydelig ned. I tillegg endres rammebetingelsene ved at rammetilskudd reduseres kraftig (inntektsgarantiordning, INGAR, med nedtrapping over 4-5 år). Dette representerer et inntektsbortfall på 7,4 mill. kr i perioden. På toppen av dette er det varslet innskrenkninger i eiendomsskatteleggingen. Målet for økonomiplanperioden settes derfor til 0,5 % årlig.

Egenfinansiering av investeringer

Investeringer har historisk vært lånefinansiert i stor grad. Lån til investeringer tas opp som samlelån, de senere år med avdragstid på 40 år. Det finnes egne bestemmelser om minimums avdragstid på lån, regnet på basis av anleggsmidlenes levetid. Kommunen ligger godt innenfor minimumsbestemmelsene. Det er allikevel et mål å øke egenfinansieringsgrad for investeringer og samtidig unngå at anleggsmidler med kort levetid (som f.eks. IKT-investeringer) lånefinansieres med lang avdragstid. Det ble derfor innført en ny handlingsregel fra 2018.

Handlingsregel nr. 4:

Et beløp tilsvarende 0,5 % av brutto driftsinntekter

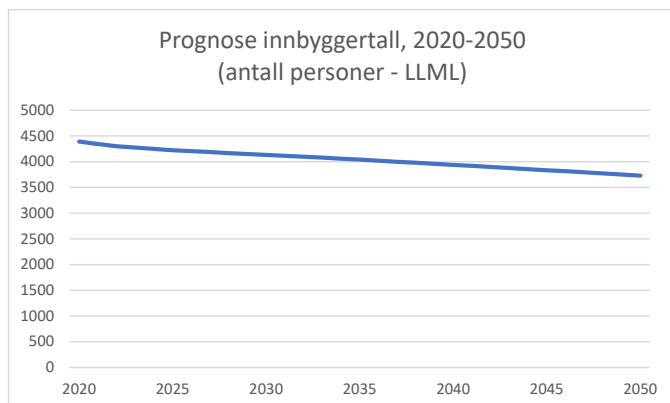
overføres til investeringsregnskapet som egenfinansiering av investeringer med kort (5 års) levetid. Eventuelt ubrukte midler av overføringsbeløpet avsettes til eget ubundet investeringsfond for bruk til samme formål i senere år.

Handlingsregelen er delvis overholdt i økonomiplanen, ved at løpende IKT-investeringer er finansiert med fondsmidler. Det er imidlertid ikke avsatt midler utover konkrete bevilgninger fra 2020 og videre.

Rammebetingelser og økonomisk handlingsrom

Demografi – befolkningsprognose

Prognose for befolkningsutvikling kan gi en pekepinn på tjenestetilbudet kommunen må legge til rette for. Statistisk sentralbyrå (SSB) oppdaterte sine befolkningsprognoser i 2020. Her vises utdrag for Ringeby kommune basert på prognosen lav nasjonal vekst (LLML):

Tidligere har kommunen basert seg på middels nasjonal prognose, men denne har vist seg (som for de fleste kommuner) å være for optimistisk mht folketallsutvikling. Kommunen følger derfor anbefalingen om å endre til prognose for lav vekst.

Tallene viser at kommunen må planlegge for befolkningsnedgang. Det totale innbyggertallet for Ringeby er estimert å falle fra 4.425 innbyggere ved utgangen av 2019 til 3.730 i 2050.

Aldersgruppen 0-5 år er på sitt høyeste i 2019, med 219 barn. Barnetallet faller til ca. 140 barn i 2050.

Aldersgruppen 6-15 år er også på sitt høyeste i 2019 med 460 personer. Dette faller til 284 personer i 2050.

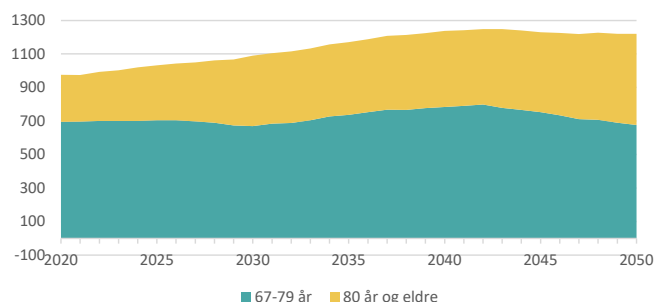
Aldersgruppen 16-24 år er også på sitt høyeste i 2019 med 228 personer. Antallet faller til 218 i år 2050.

Aldersgruppen 25-66 år er også på sitt høyeste i 2020 med 2.557 personer. Dette faller til 1.968 i 2050.

Aldersgruppen 67-79 år starter med 697 personer i 2019 og er på sitt høyeste i 2042 med 798 personer. Deretter faller antallet til 676 personer i 2050.

Aldersgruppen 80 år og eldre stiger i hele perioden, fra 281 personer i 2020 til 544 personer i 2050.

Prognose aldersgruppe 67 år og eldre, 2020-2050
(antall personer - LLML)

Det må presiseres at disse tallene er basert på prognoser/framskrivningsmodeller og at det er til dels betydelig usikkerhet knyttet til prognosene. Kommunens attraktivitet vil kunne ha stor betydning for utvikling i folketallet.

Statsbudsjettet 2019 og 2020 - eiendomsskatt

Av statsbudsjettet for 2019 framgår det flere endringer knyttet til eiendomsskatt som vil ha vesentlig innvirkning på kommunens inntekter. Den maksimale satsen ble redusert fra 7 til 5 promille fra 2019 til 2020. Den obligatoriske reduksjonsfaktoren som skal begrense skattegrunnlaget, ble satt til 30 pst. av beregnet markedsverdi for både bolig og fritidsbolig. Fra 2021 ligger det an til en ytterligere reduksjon i maksimal sats ned til 4 promille.

Kommuneproposisjonen

Kommuneproposisjonen 2021 ble publisert i mai 2020. Det nye inntektssystemet, som er innført fra 2017, gir reduserte rammer. Inntektsgarantiordningen INGAR ga betydelig kompensasjon for tapte inntekter i 2019, men trappes raskt ned. Fra å utgjøre 10,8 mill. kr i 2019, trappes Ingar ned til 7 mill. kr i 2020 og videre til 0,4 mill. kr i 2024. Inntektstapet i økonomiplanperioden er betydelig og kommer i tillegg til instramminger i eiendomsskatteleggingen. Det er flere forhold i det nye inntektssystemet som gir denne effekten. En del av dette bildet er at kommunen valgte å stå alene etter utredning av kommunereformen.

Ut over dette er det lite i Kommuneproposisjonen som gir økonomisk effekt på kort sikt for Ringeby.

Vurdering av inntektssiden

Kommunens inntekter danner grunnlaget for de tjenestene kommunen kan yte.

Brukerbetalinger

Rene brukerbetalinger for kommunale tjenester utgjør ca. 2,2 % av de samlede driftsinntektene. De satsene kommunen selv kan fastsette er forutsatt økt med 3,2 % (forventet prisvekst fra SSB) fra 2020 til 2021. Noen satser, hovedsakelig innen Plan og teknisk, er gitt en særskilt vurdering og foreslås økt med opp til 7,5 %. Noen satser fastsettes av staten. På noen områder er det fra statens side innført maks-satser (som f.eks. foreldrebetaling i barnehagene) og ordninger for redusert betaling basert på inntekt. Dette setter begrensninger for kommunens handlefrihet til fastsetting av betalingssatser.

Andre salgs- og leieinntekter

Disse utgjør 16,7 % av de samlede driftsinntektene og kommer hovedsakelig fra selvkostområder som for eksempel vann og avløp. Disse inntektene skal dekke utgifter kommunen har og gir derfor ikke noe bidrag til finansiering av øvrig kommunal drift. Kommunale avgifter til vann forutsettes økt med inntil 7,5 % årlig i perioden, mens avgift til avløp reduseres noe. Investeringer innen sektoren påvirker avgiftsgrunnlaget. Det er forutsatt at alle selvkostområder skal ha full inndekning (alle utgiftene dekkes av inntektene, evt. ved bruk av tidligere innkrevde midler som er plassert på bundne fond). Husleieinntekter er økt i tråd med forventet økning i konsumprisindeks.

Overføringer med krav til motytelse

Disse utgjør 10 % av de samlede driftsinntektene og dreier seg i stor grad om refusjoner for tjenester som kommunen yter (kostnadsdekning), samt momskompensasjon og refusjon sykelønn.

Rammetilskudd

Rammetilskudd fra staten utgjør 31,6 % av driftsinntektene og blir tildelt gjennom inntektssystemet. Tilskuddsanslaget for økonomiplanperioden er hentet fra prognosemodell utarbeidet av KS og baserer seg på kommuneproposisjonen.

Andre statlige overføringer

Disse utgjør 5,6 % av de samlede driftsinntektene. En del av disse inntektene er knyttet til bosetting av flyktninger. Det er usikkerhet rundt framtidig bosetting av flyktninger og inntektene vil mest sannsynlig bli noe redusert i forhold til tidligere.

Skatt på inntekt og formue

Disse utgjør ca. 24,1 % av de samlede driftsinntektene.

Avvik fra nasjonal skatteutvikling vil bli kompensert gjennom inntektsutjevning i inntektssystemet. Med unntak av 2019 og 2020 har prognosen fra KS vært justert ned med 1 mill. kr (egenvurdering) med bakgrunn i erfaringene fra 2013 og 2014 med stor inntektssvikt for alle kommunene.

Eiendomsskatt

Eiendomsskatten utgjør 7,8 % av de samlede driftsinntektene. Det ligger et betydelig inntekspotensiale i eiendomsskatt på boliger og fritidseiendommer som i budsjettet for 2020 har en skattesats på 4,1 ‰ og et bunnfradrag på kr 100.000. Nye boliger er gitt fritak for eiendomsskatt i 2 år. Samlet utgjør eiendomsskatt på boliger og fritidseiendommer snaut 33,8 mill. kr i budsjettet for 2020 (revidert budsjett). Nye bestemmelser gjeldende fra 2020 og 2021 tilsier at satsen kan økes med inntil 1 ‰ pr. år og kan maksimalt fastsettes til 4 ‰.

Eiendomsskatt for næringseiendommer utgjør snaut 3,9 mill. kr i revidert budsjett for 2020 og har en sats på 3,6 ‰.

Renteinntekter, utbytte og eieruttak

Årlig utbytte fra energiselskaper utgjør ca. 7,9 mill. kr. 13 % av utbytte fra kraftselskaper avsettes til utviklingsfond og 7 % til fond for kulturbasert næringsutvikling. Renteinntekter av bankinnskudd er budsjettet med ca. 3,3 mill. kr i 2020 og foreslås nedjustert til 2,3 mill. kr som følge av lavt rentenivå i markedet.

Lønns- og prisvekst

Økonomiplanen opererer med faste 2021-kroner i hele 4-års perioden. Lønns- og prisvekst vil derfor være begrenset til en oppjustering til 2021-nivå.

For 2021 er prognose fra SSB lagt til grunn med 2 % økning fra 2020.

For utgiftspostene i budsjettet er prognose for vekst i konsumprisindeksen (KPI) fra SSB lagt til grunn. Denne prognosen tilsier en prisvekst på 3,2 % fra 2020-nivå.

Pensjonskostnader

Sats for KLP (arbeidsgivers andel) er nedjustert fra 17 % til 15 % etter signaler fra KLP. Endelig kostnad avhenger både av lønnsoppgjør og selskapets avkastning i finansmarkedet. Sats for SPK har tidligere vært forhåndsmeldt og forutsigbar. Nå er reglene rundt SPK endret til samme ordning som for KLP. Det er lagt til grunn en sats på 10,66 %.

Renteutvikling

Det benyttes renteprognose fra Kommunalbanken. Denne legger til grunn følgende utvikling for lånerente:

2021: 0,9 %
2022: 1,05 %
2023: 1,4 %
2024: 1,6 %

Utfordringer synliggjort i siste årsberetning

I kommuneplanens samfunnsdel er det synliggjort satsingsområder og strategier som vil innvirke på prioriteringer i kommende års budsjetter. Nytt kommunestyre (fra høsten 2019) har bestemt at samfunnsdelen skal fornyes.

Nytt inntektssystem fra 2017 ga endringer i kommunens rammebetingelser. Kommunen fikk i 2019 kompensert mye av inntektstapet gjennom inntektsgarantisystemet (INGAR) med 10,8 mill. kr, men dette trappes raskt ned (med inntil 2,1 mill. kr årlig) og vil gi kommunen en ekstra utfordring budsjettmessig i årene som kommer. Ordningen med distriktstilskudd (utgjør 6,2 mill. kr i rammetilskudd for Ringeby i 2019) er under evaluering/utredning og forventes å foreligge i kommuneproposisjonen for 2021. Det er nærliggende å forvente at en endring vil slå negativt ut for kommunen ut fra omtalen ved omlegging av inntektssystemet i 2017.

Innen flere tjenesteenheter budsjetteres det med refusjon sykkelønn, men ikke tilsvarende lønn til vikarer. Dette er en praksis som gradvis har gått seg til over mange år og som det er ønskelig å endre. Fra 2016 startet en flerårig nedtrapping som må fortsette i hele økonomiplanperioden for at dette skal være kvittert helt ut.

Effektiv utnyttelse av samarbeidsordningene i Helseregion Sør-Gudbrandsdal må fortsatt ha stort fokus.

Kommunen har gjennom en årrekke med asylmottak og bosetting av flyktninger bygd opp fond av ubrukte midler til formålet. I 2018 måtte kommunen bruke drøyt kr 300.000 av fondsmidler (tidligere avsatte integreringstilskudd) for å saldere budsjettområdet for flyktningtjeneste. For 2019 var bruk av tidligere års avsatte integreringstilskudd kr 2.852.000. Gjennom godt arbeid inn mot IMDI har kommunen fått bosetting både i 2019 og 2020, selv om innbyggertallet skulle tilsi det motsatte. Det ligger en utfordring i å skalere det kommunale tjenestetilbudet i forhold til bosetting og skiftende flyktningesituasjon. Dette gjelder særlig

innen flyktningetjenesten (som fra 2019 er organisert i interkommunal samarbeid for Midt-Gudbrandsdal) og Ringeby læringssenter. Avsatte fondsmidler vil kunne være en viss buffer på kort sikt, men fondene vil tømmes raskt dersom ikke driftsnivået tilpasses og bosetting reduseres.

Det historisk lave rentenivået aktualiserer ekstraordinær nedbetaling av lån og/eller økt egenfinansiering av investeringer. I økonomiplanen for 2020-2023 er investeringer med kort levetid (5 år) ikke finansiert med lånemidler.

Omleggingen av offentlig tjenestepensjon er under innfasing og forventes å gi høyere pensjonsutgifter for kommunene, særlig i en periode framover. KLP antyder at pensjonspremien vil stige betydelig de første kommende årene, for deretter å normaliseres igjen. Pensjon utgjør en vesentlig utgiftspost i de kommunale budsjett og regnskap. merutgifter til pensjon vil gi mindre penger til driftsrammer for kommunalt tjenestetilbud.

I forbindelse med stor utbyggingsaktivitet i Kvittfjell har kommunen inngått en rekke utbyggingsavtaler. Disse innebærer bl.a. at kommunen etappevis overtar vann- og avløpsanlegg som ferdigstilles av utbyggere. Avtalene tilsier at utbygger da får refundert hele momsbeløpet fra kommunen ved overtakelse. Kommunen får på sin hånd moms tilbake fordelt over 10 år fra staten. I mellomperioden får kommunen dermed et utlegg likviditetsmessig på betydelige beløp. Kommunen har ikke anledning til å ta opp rene likviditetslån som strekker seg over flere år. Gode fondsreserver er derfor helt avgjørende for at kommunen skal ha nok likviditet i årene framover. Dette tilsier at kravet til positivt resultat bør skjerpes i framtidige budsjetter.

I mars 2020 spredte Covid-19 viruset seg til Norge og Ringeby. Håndtering av krisen vil åpenbart gi store kommunale merutgifter i 2020, men vil også ramme næringslivet svært hardt. Dette forventes å gi negativ virkning langt ut over budsjettåret 2020. Det har vært en svært positiv utvikling i næringslivet i Ringeby de siste årene (større vekst enn landssnittet) og det vil derfor være en særlig viktig oppgave å legge til rette for at skadevirkningene for lokalt næringsliv blir så små som mulig og at den positive utviklingen fortsetter. Dette vil være kritisk både for sysselsetting og bosetting i årene som kommer.

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt av kommunestyret 17.06.2014 (Ksak 40/14). Denne inneholder viktige verdier (raus, solid, spenstig), samt mål og strategier for prioriterte satsingsområder (bo, leve, arbeide) fram mot år 2026.

Samfunnsdelen inneholder strategiske veivalg i utviklingen av lokalsamfunnet og kommunale tjenester og er førende for økonomiplanen (handlingsplanen).

I en situasjon med reduserte økonomiske rammer vil prioritering av tiltak være spesielt viktig. Skjerming av tjenester er en måte å prioritere på. Samtidig må det foretas reduksjoner i en eller flere tjenester for å finne rom til ønsket ny satsing på andre. Samfunnsdelen inneholder mange mål og strategier. Under er gjengitt noen av de satsingene som er mest tydelig prioritert i denne økonomiplanen:

- legge til rette for boligbygging, i første rekke sentralt i begge tettstedene, gjennom ordning med garantistillelser for kjøp av boliger. Jernbaneundergang til Tollmoen er også prioritert.
- tilrettelegge arenaer og aktivitetsområder. Herunder kommunal andel til byggetrinn 3 i Ringebu Prestegard.
- ha tilbud som dekker individuelle behov. Herunder etablering av nytt bofellesskap for mennesker med nedsatt funksjonsevne, inkl. avlastningsbolig. Disse tas i bruk fra høsten 2020 og får dermed helårseffekt fra 2021 i økonomiplanen.
- ha funksjonelle og trygge bygg/utearealer for kommunalt tjenestetilbud. Herunder en rekke investeringer i kommunale tjenestebbygg, infrastrukturtiltak IKT m.m. Det er tilleggsbevilget betydelige midler i 2020 som et virkemiddel for å øke lokal aktivitet i kjølvannet av Covid-19.
- være en utviklingsorientert og innovativ organisasjon. Herunder satsing på digitalisering, påbegynt i 2018, og velferdsteknologi.

Klima og miljø

Alle kommunenes 16 virksomheter/bygg med fast ansatte er sertifisert gjennom Miljøfyrtårn. I 2018 startet arbeidet med å legge opp organisasjonen etter hovedkontormodellen, og Ringebu rådhus ble i 2019 resertifisert som hovedkontor. Midler til jevnlig re-sertifisering er innarbeidet i økonomiplanen.

EPC-prosjektet er det tiltaket som har hatt størst innvirkning på kommunens klimagassutslipp ved at det spares både på oppvarming og lys. Energisparekontrakten gikk over i Fase 3, sparegarantifasen (driftsfase) 1.07.2018. Garantifasen varer til 31.05.2023. Gjennomføring av sase 1 og 2 i EPC-prosjektet har tatt vesentlig mer tid enn opprinnelig antatt, og det har blitt brukt mye mer tid mot entreprenør for å ferdigstille alle tiltak enn forutsatt.

I tillegg til økonomiske innsparinger har det generelt blitt et større fokus på systematisk drift av bygg samt energiforbruk.

Økonomiske oversikter

	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Økonomisk oversikt drift						
Driftsinntekter						
1 Rammetilskudd	155 572 102	164 720 000	162 962 000	160 762 000	158 862 000	156 962 000
2 Inntekts- og formuesskatt	118 676 615	115 748 000	115 238 000	115 238 000	115 238 000	115 238 000
3 Eiendomsskatt	38 381 267	37 640 800	37 417 200	37 817 200	38 217 200	38 617 200
4 Andre skatteinntekter	0	0	0	0	0	0
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	27 787 894	21 907 539	18 362 518	14 855 118	13 355 118	12 647 618
6 Overføringer og tilskudd fra andre	91 318 434	33 154 821	34 961 360	34 279 233	33 859 133	33 327 940
7 Brukerbetalinger	10 717 216	12 192 504	10 743 200	10 803 200	10 853 200	10 853 200
8 Salgs- og leieinntekter	82 411 544	72 826 571	79 563 965	79 666 003	79 666 003	79 822 603
9 Sum driftsinntekter	524 865 073	458 190 235	459 248 243	453 420 754	450 050 654	447 468 561
Driftsutgifter						
10 Lønnsutgifter	233 797 227	237 196 106	236 422 644	234 361 930	232 621 130	231 985 930
11 Sosiale utgifter	54 808 562	59 262 160	56 382 997	55 796 089	55 278 867	55 115 582
12 Kjøp av varer og tjenester	151 067 402	126 387 936	126 529 061	122 816 626	121 572 447	120 921 736
13 Overføringer og tilskudd til andre	57 139 260	32 797 492	26 232 159	25 935 699	25 681 839	25 126 262
14 Avskrivninger	27 232 185	15 648 300	15 648 300	15 648 300	15 648 300	15 648 300
15 Sum driftsutgifter	524 044 636	471 291 994	461 215 161	454 558 644	450 802 583	448 797 810
16 Brutto driftsresultat	820 437	-13 101 759	-1 966 918	-1 137 890	-751 929	-1 329 249
Finansinntekter						
17 Renteinntekter	2 571 705	5 285 600	4 285 600	4 285 600	4 285 600	4 285 600
18 Utbytter	9 971 581	7 860 200	7 860 200	7 860 200	7 860 200	7 860 200
19 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
20 Renteutgifter	11 801 190	11 725 500	9 154 500	9 627 500	11 054 300	11 692 900
21 Avdrag på lån	18 896 422	21 443 100	23 072 000	22 990 000	22 996 200	23 565 400
22 Netto finansutgifter	-18 154 326	-20 022 800	-20 080 700	-20 471 700	-21 904 700	-23 112 500
23 Motpost avskrivninger	27 232 185	15 368 000	15 368 000	15 368 000	15 368 000	15 368 000
24 Netto driftsresultat	9 898 296	-17 756 559	-6 679 618	-6 241 590	-7 288 629	-9 073 749
Disp. eller dekning av netto driftsresultat:						
25 Overføring til investering	-100 000	0	0	0	0	0
26 Netto avsetninger til eller bruk av bundne drif	2 222 116	44 621	-2 341 769	-2 341 769	-2 341 769	-2 341 769
27 Netto avsetninger til eller bruk av disposisjon	-2 071 854	7 763 381	9 021 387	8 583 359	9 630 398	11 415 518
28 Bruk av tidligere års mindreforbruk	0	9 948 557	0	0	0	0
28 Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
29 Sum disponeringer eller dekning av netto drift	50 261	17 756 559	6 679 618	6 241 590	7 288 629	9 073 749
30 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk	-9 948 557	0	0	0	0	0

	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Bevilgningsoversikt - drift						
1 Rammetilskudd	155 572 102	164 720 000	162 962 000	160 762 000	158 862 000	156 962 000
2 Inntekts- og formueskatt	118 676 615	115 748 000	115 238 000	115 238 000	115 238 000	115 238 000
3 Eiendomsskatt	38 381 267	37 640 800	37 417 200	37 817 200	38 217 200	38 617 200
4 Andre generelle driftsinntekter	27 787 894	21 907 539	18 362 518	14 855 118	13 355 118	12 647 618
5 Sum generelle driftsinntekter	340 417 878	340 016 339	333 979 718	328 672 318	325 672 318	323 464 818
6 Sum bevilgninger drift, netto	312 365 257	337 469 798	320 298 336	314 161 908	310 775 947	309 145 767
7 Avskrivninger	27 232 185	15 648 300	15 648 300	15 648 300	15 648 300	15 648 300
8 Sum netto driftsutgifter	27 232 185	15 648 300	15 648 300	15 648 300	15 648 300	15 648 300
9 Brutto driftsresultat	313 185 693	324 368 039	318 331 418	313 024 018	310 024 018	307 816 518
10 Renteinntekter	2 571 705	5 285 600	4 285 600	4 285 600	4 285 600	4 285 600
11 Utbytter	9 971 581	7 860 200	7 860 200	7 860 200	7 860 200	7 860 200
12 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
13 Renteutgifter	11 801 190	11 725 500	9 154 500	9 627 500	11 054 300	11 692 900
14 Avdrag på lån	18 896 422	21 443 100	23 072 000	22 990 000	22 996 200	23 565 400
15 Netto finansutgifter	-18 154 326	-20 022 800	-20 080 700	-20 471 700	-21 904 700	-23 112 500
16 Motpost avskrivninger	27 232 185	15 368 000	15 368 000	15 368 000	15 368 000	15 368 000
17 Netto driftsresultat	9 898 296	-17 756 559	-6 679 618	-6 241 590	-7 288 629	-9 073 749
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
18 Overføring til investering	-100 000	0	0	0	0	0
19 Netto avs. til eller bruk av bundne driftsfond	2 222 116	44 621	-2 341 769	-2 341 769	-2 341 769	-2 341 769
20 Netto avs. til eller bruk av disposisjonsfond	-2 071 854	17 711 938	9 021 387	8 583 359	9 630 398	11 415 518
21 Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
22 Sum disponeringer eller dekning av netto drift	50 261	17 756 559	6 679 618	6 241 590	7 288 629	9 073 749
23 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-9 948 557	0	0	0	0	0

	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Bevilgningsoversikt - invest.						
1 Investeringer i varige driftsmidler	120 392 177	85 118 126	54 910 000	53 122 000	61 400 000	43 000 000
2 Tilskudd til andres investeringer	-400 000	150 000	0	0	0	0
3 Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 197 041	1 122 725	0	0	0	0
4 Utlån av egne midler	19 886 187	0	0	0	0	0
5 Avdrag på lån	4 755 876	0	0	0	0	0
6 Sum investeringsutgifter	145 831 281	86 390 851	54 910 000	53 122 000	61 400 000	43 000 000
7 Kompensasjon for merverdiavgift	10 809 885	0	0	0	0	0
8 Tilskudd fra andre	41 108 535	16 500 000	0	7 750 000	8 250 000	1 500 000
9 Salg av varige driftsmidler	1 093 668	0	0	0	0	0
10 Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
11 Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	14 000 000	0	0	0	0
13 Bruk av lån	67 022 576	63 593 882	53 385 000	44 372 000	51 650 000	40 100 000
14 Sum investeringsinntekter	120 034 664	94 093 882	53 385 000	52 122 000	59 900 000	41 600 000
15 Videreutlån	0	6 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000
16 Bruk av lån til videreutlån	0	6 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000
17 Avdrag på lån til videreutlån	0	0	0	0	0	0
18 Mottatte avdrag på videreutlån	3 792 941	0	0	0	0	0
19 Netto utgifter videreutlån	-3 792 941	0	0	0	0	0
20 Overføring fra drift	100 000	0	0	0	0	0
21 Netto avsetninger til eller bruk av bundne inve	3 394 775	0	0	0	0	0
22 Netto avsetninger til eller bruk av ubundet inv	18 508 901	-7 703 031	1 525 000	1 000 000	1 500 000	1 400 000
23 Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
24 Sum overføring fra drift og netto avsetninger	22 003 676	-7 703 031	1 525 000	1 000 000	1 500 000	1 400 000
25 Fremført til inndekning i senere år(udekket bel	0	0	0	0	0	0

Investeringer

Administrativ skisse, datert 26.05.2020

Utvalg for plan og teknisk ga sitt innspill til investeringsplanen 02.09.2020 (UPT-sak 81/20).

Tall i hele 1.000 kr		INV							SUM	Egen-	Oppst.-	Anl.-	KOMMENTAR TIL FRAMDRIFT OG PRIORITERING
		2020	2021	2022	2023	2024	2025-2028	2026-2032	2021-2032	regi	sak	start	
										ja/nei	Ja/nei	mnd	
	IKT	1 825	1 525	1 000	1 500	1 400	4 500	4 500	14 425				
H100	ÅRLIG INVESTERINGSBEHOV IKT RAMMEBEVILGNING	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000	4 000	12 000	Ja	Nei	20	Det er beregnet årlige behov for nye IKT-investeringer. Rammebevilgning.
H104	EGENEID DATAFIBER FÅVANG RA - FÅVANG BARNEHAGE					400			400	Nei	Nei	20	Forskjøvet fra 2018 til 2024. Avhenger av at trekkerør Fåvang renseanlegg-Moheimsflata etableres i samband med andre prosjekter først. Jfr hovedplan VA
H110	E-ROMSLØSNING HELSE/OMSORG	525	525						525	Nei	Nei	Feb 19	Infrastruktur i 2018, innføring i 2 trinn i hhv. 2020 og 2021. Trinn 1: 52 rom Linåkertunet HDO + korttids/rehab Trinn 2: 51 rom Omsorgsboliger Linåkert. + RES
H129	NETTBRETT POLITIKERE				500		500	500	1 500	Ja	Nei	Sep 23	Nytt sett for hver 4-års periode.
H151	NYE LOKALER FOR BACKUPLOKASJON	300							0	Ja	Nei	Sep 20	Etablering av ny lokasjon for sikkerhetskopi av data. Dagens backuplokasjon i Annekset ved rådhuset må frigis. Ikke påbegynt i påvente av avklaring av lokasjon, samt at forutsetninger har endret seg. Ny teknologi betinger mindre plass og dermed enklere bygningsmessige tilpasninger. Forventes etablert høsten 2020.
	KOMMUNAL TJENESTEYTING	66 692	14 525	7 700	8 500	10 700	14 200	8 200	63 825				
H112	INVESTERINGER KIRKELIG FELLESRÅD	150							0	Nei	Nei		Engangstilskudd utstyr 2020. IKT- og telefoniløsninger for Kirkelig fellesråd.
H406	RINGEBU KIRKEGÅRD, UTVIDELSE (2013)	19							0	Nei	Nei		Det gjenstår kr 18.884 per 31.12.2019. Dette dekker 1/5 av kostnaden med å produsere og etablere minnesmerket for «Navnet minnelund», som er estimert til kr 100.000.
H419	NYE KJØKKEN ELDRESENTERET (2015)	155							0	Ja	Nei	løpende	Re-budsjettering av tidligere års ubrukte bevilgning som ikke blir gjennomført før i 2019 og 2020.

Tall i hele 1.000 kr		INV							SUM 2021- 2032	Egen- regi	Oppst.- sak	Anl.- start	KOMMENTAR TIL FRAMDRIFT OG PRIORITERING
		2020	2021	2022	2023	2024	2025- 2028	2026- 2032		ja/nei	Ja/nei	mnd	
H421	OMBYGGING OG BRANNSIKRING OMSORGSBOLIGER OG ELDRESENTER (2016)	3 000 2 570							0	Nei	Nei	Mai 19	Sprinkling på omsorgen på Linåkertunet er igangsatt og blir ferdig innen 31.12.2018. Sprinkling av RES vil bli igangsatt samtidig med Bofellesskapet for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Kontrakt med totalentreprenør 2019. Sist endret i K-sak 39/20
H425	JERNBANEGATA 4	50							0	Ja	Nei	18	Jfr. tertialrapport 2-2019, må det gjennomføres ytterligere tiltak på universell utforming. Rebudsjettering av ubrukt bevilgning fra 2019.
H435	RINGEBU UNGDOMSSKOLE - TAK, SV.HALL, BYGN.MESSIGE ARB	500	3 700	3 700					7 400	Nei	Nei	21	Takarbeider på Ringeby ungdomsskole og Linåkertunet blir vurdert samlet i ett anbud. Opprinnelig oppstart planlagt i 2019, forskjøvet til 2021-2022. Lekkasje og kondensskader på de flate takene vil fortsette.
H438	NYTT BOFELLESKAP FUNKSJONSHEMMEDE HAGESKOGEN	20 500							0	Nei	Komite	Mai 19	Prosjektering pågår, og det er dialog om godkjenning av prosjektet hos Husbanken. Tilbudskonkurransen gjennomføres i 2018, men oppstart vil først være i 2019. Justert kostnadsoverslag med 6 mill. kr etter deling av bygget. I tillegg er det innarbeidet kostnader med inventar i fellesdel med 1,5 mill. kr. Senere oppjustert med 1 mill. kr som inkluderer nødstrøm for å dekke resterende bebyggelse ved RES.
H445	LINÅKERTUNET - TAK BYGG A OG B	5 500							0	Nei	Nei	20	Taket på Linåkertunet bygg A og B er gammelt, men det er ikke konstatert lekkasjer på bygg A og B. Takets alder tilsier at de er behov for rehabilitering innen de kommende årene, før lekkasjer inntreffer. På tross av dette foreslås prosjektet utsatt til 2021, for at andre tak med store lekkasjer skal prioriteres. Tidligere påviste lekkasjer på Linåkertunet var på den rehabiliterte delen og er utbedret. Fremskyndet til 2020 som Covid-19 tiltak.
H446	JØBA - TILRETTELEGGING PRODUKSJONSLOKALER					5 700			5 700	Nei	Ja	24	Arkitekt jobber med forprosjekt i 2019 som har til hensikt å samle alle oppgaver i ett lokalt (dagens produksjonslokale Raudhallen og kontorlokaler i Randkleivgata).
H447	RAUDHALLEN - SERVICEBYGG VAKTM., RENH., UTESEKSJ.		3 000						3 000	Nei	Ja	21	Prosjektet kommer ikke i gang før i 2021 (opprinnelig planlagt 2013). Må avklares om deler av investeringen skal flyttes til selvkostområder.
H448	KAUPANGER - BYGNINGSMESSIGE ARBEIDER	500			5 000				5 000	Nei	Ja	Mai 20	Prosjektet fremskyndes på grunn av at skifer løsner fra taket. Det er dårlig isolasjon mot taket som medfører snøsmelting på taket, som igjen fører til lekkasje og isdannelsen langs takkantene. Tiltaket er i hovedsak utskifting av skifer, glass, tilleggsisolering og ny kledningen. Det er videre et behov for å vurdere HC-toalett i 1. etg. Endret ved K-sak 23/19. Budsjettbevilgning i 2019 og 2020 blir benyttet til å sikre taket slik at bygget kan være i bruk. Tiden fram til 2023 blir brukt for å avklare alle rehabiliteringsforhold.

Tall i hele 1.000 kr		INV							SUM	Egen-	Oppst.-	Anl.-	KOMMENTAR TIL FRAMDRIFT OG PRIORITERING
		2020	2021	2022	2023	2024	2025-2028	2026-2032	2021-2032	regi	sak	start	
										ja/nei	Ja/nei	md	
H452	RÅDHUSET - REHABILITERING OG OMBYGGING KANTINE	475							0	Nei	Nei	20	Forskjøvet til 2020.
H454	RINGEBU SKOLE - UTBEDRING AV GYMSAL/GARDEROBER	350					5 000		5 000	Nei	Ja	19	Jfr Ksak 32/18 Fåvang skole. Benyttet samme kostnadsanslag. Utredning/forprosjekt i 2019/2020.
H457	FÅVANG BARNEHAGE - ETTERISOLERING, UTSKIFTING VINDUER, SOLSKJERMING, UTBEDRE TEMPERATUR I ROM OG PÅ GOLV	3 000	2 000						2 000	Nei	Nei	20	To avdelinger på Fåvang barnehage har ikke solskjerming på vinduene. På varme dager blir det veldig varmt i disse rommene. Med tanke på miljø og inneklima bør bygget oppgraderes med nye vinduer til mindre størrelse, flere vinduer tettes igjen og vegger etterisoleres utvendig. Dette vurderes som en investering siden veggens ytelse økes. Varmekabel i golv, sparkel og nytt beleg, 60 W/m2. 800 m2.
H460	KAUPANGER - LYDISOLERING KULTURSKOLE	200							0	Ja	Nei	20	Lydtiltak i øvingsrom i kjeller, Planlagt utført i egenregi, kjøper ventilasjonsarbeider.
H461	HAGESKOGEN BOLIGER 12-25 - FUKT I BAD, NEDSLITTE KJØKKEN, BYTTE VINDUER	700 200	700						700	Ja	Nei	Pågår	Må utføres når det er ledig leilighet, starter i 2018, men påregnes ikke ferdig før 2021.
H463	RAUDHALLEN - UTBEDRING TAK	1 984							0	Nei	Nei	Okt 20	Ombygging av tak over kontordel / JOBA utføres i løpet av høsten og vinteren 2018/2019. Omteking av resterende tak utføres i 2019 og sees da i sammenheng med prosjekt H435. Prosjektet har blitt forsinket på grunn av at det i første utlysingsrunde ikke kom inn noen tilbud på arbeidene. Prosjektet ble derfor justert for å passe markedet bedre og derav delt i to entrepriser, hvor av første del som består av en del ombyggingsarbeider blir utført nå. Mens takflaten som består av bare isolering og tekkarbeide utsettes til neste år for å kunne samkjøres med prosjekt H435.
H471	UTBEDRING AV HELSESENTER (2020) OG BRANNSTASJON (2024-2027)	1 000 100				1 000			1 000	Nei	Ja	April 20	Forprosjekt. Behovs- og bygningsanalyse. Det er gjennomført bygningsanalyse i 2019 som konkluderer med at byggene ikke har fremtidig potensiale for å nå
H472	UNDERLAG LEKEAPPARATER FÅVANG BARNEHAGE	200							0	Ja	Nei	20	Utskifting i Fåvang barnehage 2020 (tilsvarende som for Ringebu barnehage i 2019)
H473	RINGEBU PRESTEGARD - DRIFTSBYGNINGEN - EL ANLEGG OG ETABLERING AV KJERAMIKKROM MED INVENTAR OG UTSTYR	1 568							0	Nei	Nei	19	Oppgradering av driftsbygning. Oppgradering av EL - anlegg samt etablering av kjeramikrom/ verksted
H476	PARKERING HELSESENTERET	1 550							0	Nei	Nei	20	Prosjektet avventes mht status for hele området.
H479	PARKERING LINÅKERTUNET	2 150							0	Nei	Ja	Jun 20	I forbindelse med kjøpet av Linåkervegen 4 skal det opparbeides parkeringer og carport til 2 biler for Linåkertunet. Ref. kommunestyresak 052/18. Prioritert i 2020, jfr K-sak 20/20.
H480	MUR OG PARKERING RINGEBU SKOLE	1 250							0		Nei	20	Rehabilitering steinmur, samt opparbeidelse parkeringsplasser.
H679	OPPRUSTING OG REASFALTERING AV VEG	2 000 2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000	8 000	24 000	Nei	Ja	løpende	Nødvendig opprusting av vegger. Barkefylling i vegkropp har råtnet og gir store setningskkader på asfalterte vegger.

Tall i hele 1.000 kr		INV							SUM	Egen-	Oppst.-	Anl.-	KOMMENTAR TIL FRAMDRIFT OG PRIORITERING
		2020	2021	2022	2023	2024	2025-2028	2026-2032	2021-2032	regi	sak	start	
										ja/nei	Ja/nei	md	
H729	TRAFIKKSIKKERHETSPLAN - TILTAK (KOMMUNAL ANDEL)	100	100	0	100	0	200	200	600	Nei	Nei	Mai 19	Prosjektet dekker egenkapital for søknad om midler til trafikksikkerhetstiltak fra Statens Vegvesen etter tiltaksliste i trafikksikkerhetsplan utarbeidet av Ringebu kommune.
H744	DEN HØYE BRO	10 000							0	Nei	Nei	20	Pilgrimsleden/Kongevegen i Fåvang - utskifting av bru over Tromsa med forbedret tilkomst på begge sider av brua og gateløys. Jfr K-sak 20/20
H754	GATEBELYSNING	2 421							0	Nei	Nei	Feb 19	Oppstart av prosjektering høsten 2017 og utførelse 2018-2020.
H771	SIKRINGSARBEIDER KOMMUNALE VEGER	2 500							0	Nei	Nei	20	Utskifting av rekkverk, stikkrenner, sikring skjæringer, reasfaltering. Jfr K-sak 20/20
	RIVING AV TIDLIGERE TANNKLINIKK RINGEBU UNGDOMSKOLE.						1 000		1 000	Nei	Nei		Denne delen av bygget må enten komme tilbake i akseptabel stand eller rives. Slik det er nå, står rommene uten varme og de kan ikke brukes. At bygg står uten varme og bruk medfører et eskalerende forfall som igjen vil gi en større kostnad for rehabilitering. Det er tidligere meldt et ønske om å tilrettelegge lokalene til undervisning, med klasserom og grupperom. Skolen har imidlertid synkende elevtall og har lokaler nok til undervisning. Prosjektet ble planlagt og priset i 2013/2014. Kostnadsramme for rehabilitering/ombygging er 6.000.000. Tak er ikke inkludert (inngår i prosjekt H435).
	KOMMUNAL ANDEL PRESTEGARDEN, TRINN 3		2 000						2 000		Ja		Forventet trinn 3 i Ringebu prestegard.
Nytt	AUTOMATISK DØRÅPNERE LINÅKERTUNET OG RINGEBU OMSORGSSENTER		800						800	Nei	Nei		Universell utforming, lette tilgjengelighet med rullestol.
Nytt	SOLSKJERMING LINÅKERTUNET E-BYGGET OG RINGEBU OMSORGSSENTER		225						225	Nei	Nei		Behov for solskjerming på varme dager
Nytt	VAKTROM, KJØKKEN OG KONTOR LINÅKERTUNET			2 000					2 000	Nei	Nei		Ombygging for å bedre arbeidsforhold og utvide kontorplasser
Nytt	CARPORT 4 PLAGGER MED ELBILLADING RINGEBU OMSORGSSENTER				1 400				1 400	Nei	Nei		Mangel på carport plasser
Nytt	KONTORER RÅDHUSET					2 000			2 000	Nei	Nei		Ombygging for å dekke opp mangel på kontorplasser
	TETTSTEDSUTVIKLING	1 200	1 500	10 000	17 500	2 500	11 500	0	43 000				
H465	OFFENTLIG TOALET I SENTRUM INKL SYKKELPARKERING	1 200							0	Nei	Ja	Mai 19	Plasseringen av toalettene er ikke avklart.
H684	SENTRUMSUTVIKLING RINGEBU						9 000		9 000	Nei	Ja		Videreføring av sentrumsforskjønnning i Ringebu. Eventuell utskifting av V/A-anlegg i samme prosjekt forutsettes innarbeidet i hhv. driftsbudsjettet som vedlikehold og investeringsbudsjettet for selvkostområder som standardheving.
H765	JERNBANEUNDERGANG GANG/SYKKEL RINGEBU (CA RAMME)		1 500	10 000	15 500				27 000	Nei	Ja		Ses i sammenheng med reguleringsplan for Våla nord. Endret fordeling på år i forhold til øk.plan 2020.

Tall i hele 1.000 kr		INV							SUM	Egen-	Oppst.-	Anl.-	KOMMENTAR TIL FRAMDRIFT OG PRIORITERING
		2020	2021	2022	2023	2024	2025-2028	2026-2032	2021-2032	regi	sak	start	
										ja/nei	Ja/nei	mnd	
Nytt	NÆRMILJØANLEGG UNGDOMSHUS				2 000				2 000	Nei	Nei		Ungdomshuset. Forutsetter ekstern delfinansiering.
Nytt	NÆRMILJØANLEGG FÅVANG					2 500			2 500	Nei	Nei		Næsseskogen park. Forutsetter ekstern delfinansiering.
Nytt	NÆRMILJØANLEGG RINGEBU						2 500		2 500	Nei	Nei		Ringebu rådhus. Forutsetter ekstern delfinansiering.
	SELVFINANSIERENDE TILTAK	3 100	0	0	0	0	0	0	0				
H491	ENØK-TILTAK	3 100							0	Nei	Nei	2018	Re-budsjettering ubrukte midler fra 2019, jfr k-sak 39/20.
	BOLIG OG NÆRINGSAREAL	18 000	20 000	15 300	19 500	15 000	69 000	68 800	207 600				
Nytt	KJØP AV BOLIGER (GARANTISTILLELSER)	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	60 000	60 000	180 000		Ja		Ny garantiordning for kjøp av leiligheter fra 2019.
H750	BOLIGOMRÅDE SKALYKKJA			300	2 500				2 800		Ja		Prosjektet må vurderes opp mot om det hensiktsmessig å bygge ut Skalykkja (opprinnelig Kolstadroa) som er mer sentrumsnær.
H757	GRUNNERVERV OG INFRASTRUKTUR FRYA OG FÅVANG		2 000		2 000		3 000	2 800	9 800		Ja		Kjøp av næringsareal. Bevilgning 2020 fordelt på 2020-2021. Bevilgning økt med 2.000.000.
H762	BOLIGTOMTER RINGEBU	1 800	3 000				6 000	6 000	15 000	Nei	Ja	Mai 19	Oppstart Kvislen i 2020.
		1 200											
	SELVKOSTOMRÅDER (VANN/AVLØP M.M.)	7 536	17 360	19 122	14 400	13 400	20 000	6 000	90 282				
H624	VANNFORSYNING VENABYGDSFJELLET		5 000						5 000	Nei	Nei	Mai 19	Prosjektering igangsatt.
H737	RINGEBU RA, NEDLEGGELSE (2013)				11 400	11 400	14 000		36 800	Nei	Nei		Utsettes inntil videre pga E6, men må påregne oppstart i egenregi. Forskyves fra 2021 til 2023.
H738	NYTT VANVERK RINGEBU (2013)			4 842					4 842	Nei	Nei		Utsettes inntil videre pga E6, men må påregne oppstart i egenregi 2022.
H740	KOMMUNEDELPLAN VA (2013)	111							0	Nei	Nei	pågår	Oppstartsvarsel forventes vedtatt i oktober 2018. Mens dette pågår har det vært gjort datafangst og et grundig forarbeid som vil sørge for at utarbeidelsen vil foregå relativt raskt. Det forventes at planen vedtas i løpet av mars 2019.
H741	STANDARDHEVING/RINGNETT VA (2013)	2 000	2 000	2 000		2 000	6 000	6 000	18 000	Nei	Nei	Aug 19	På grunn av høyt tempo på investeringsprosjekter mangler det personellressurser for vedlikeholdsprosjekter med standardheving. Det blir utført noe arbeider på avløpspumpestasjoner på Venabygdsfjellet innværende år. Utover dette så har vi et stort etterslep på vedlikehold av vann og avløp på samme måte som de fleste andre kommuner i Norge. En kommunedelplan med prioritert tiltaksliste vil derfor bli et viktig verktøy i årene som kommer.
		5 000											
H759	VANNLEDNING RINGEBU-FRYA		10 000	10 000					20 000	Nei	Nei		Det er igangsatt prosjektering av arbeidene der midler fra H727 benyttes til innledende prosjektering. Detaljprosjektering er planlagt igangsatt våren 2019. Framskyndes fra 2022 til 2021.

Tall i hele 1.000 kr		INV							SUM	Egen-	Oppst.-	Anl.-	KOMMENTAR TIL FRAMDRIFT OG PRIORITERING
		2020	2021	2022	2023	2024	2025-2028	2026-2032	2021-2032	regi	sak	start	
H760	SØR-FÅVANG - ETABLERING FELLES AVLØPSLØSNING		360	2 280	3 000				5 640	ja/nei Nei	Ja/nei Nei	mnd	Utvidelse av avløpsnett. Forskyves ett år fra 2020 til 2021.
H770	MOBILE NØDSTRØMSAGGREGAT	425							0	Nei	Nei	Jan 19	Innkjøp av 2 stk mobilt nødstrømsaggregat med dieseltanker som kan kobles til utestasjoner som trykkøkere og høydebasseng for å sikre vannforsyningen og avløpspumping under strømbrydd. Tiltaket er forankret i kommunens ROS-analyse.
TOTALT		98 353	54 910	53 122	61 400	43 000	119 200	87 500	419 132				

Tall i hele 1.000 kr		INV							SUM
		2020	2021	2022	2023	2024	2025-2028	2026-2032	2021-2032
OPPSUMMERING									
	IKT	1 825	1 525	1 000	1 500	1 400	4 500	4 500	14 425
	KOMMUNAL TJENESTEYTING	66 692	14 525	7 700	8 500	10 700	14 200	8 200	63 825
	TETTSTEDSUTVIKLING	1 200	1 500	10 000	17 500	2 500	11 500	0	43 000
	SELVFINANSIERENDE TILTAK	3 100	0	0	0	0	0	0	0
	BOLIG OG NÆRINGSAREAL	18 000	20 000	15 300	19 500	15 000	69 000	68 800	207 600
	SELVKOSTOMRÅDER (VANN/AVLØP M.M.)	7 536	17 360	19 122	14 400	13 400	20 000	6 000	90 282
	SUM TOTALT	98 353	54 910	53 122	61 400	43 000	119 200	87 500	419 132
	<i>Andel selvfinansierende</i>	-28 636	-37 360	-34 422	-33 900	-28 400	-89 000	-74 800	
	<i>Sum gjeldsbelastning kommunen</i>	69 717	17 550	18 700	27 500	14 600	30 200	12 700	
VURDERING GJELDSBELASTNING									
KOMMUNAL DRIFT									
	<i>avdragsnivå</i>	16 000	16 000	16 000	16 000	16 000	64 000	64 000	
	IKT	1 825	1 525	1 000	1 500	1 400	4 500	4 500	
	Bofellesskap	20 500	0	0	0	0	0	0	
	<i>Jernbaneundergang (ekstern finansiering)</i>			6 750	6 750	6 751			
	<i>Maks investeringsnivå</i>	38 325	17 525	23 750	24 250	24 151	68 500	68 500	
	Avvik (positivt beløp = økt gjeldsbelastning)	31 392	25	-5 050	3 250	-9 551	-38 300	-55 800	
FINANSIERING									
H438	TILRETTELAGTE BOLIGER HAGESKOGEN	-16 500							-16 500
H765	EKSTERN FINANSIERING JERNB.UNDERG.			-6 750	-6 750				-13 500
Nytt	EKSTERN FINANSIERING NÆRMILJØANLEGG			-1 000	-1 500	-1 500			-4 000
H738	EKSTERN FINANSIERING VANNVERK		0						0
	SUM EKSTERNE MIDLER	-16 500	0	-7 750	-8 250	-1 500	0	0	-34 000
BRUK AV DISPOSISJONSFOND									0
	EGENFINANSIERING (HANDL.REGEL 4)	-1 825	-1 525	-1 000	-1 500	-1 400	-4 500	-4 500	-16 250
	LÅNEFINANSIERING	-80 028	-53 385	-44 372	-51 650	-40 100	-114 700	-83 000	-467 235
	SUM FINANSIERING	-98 353	-54 910	-53 122	-61 400	-43 000	-119 200	-87 500	-517 485

Driftsbudsjettet - endringslogg

Endringslogg opprettes fra og med formannskapetets møte 14.09.2020

Endringslogg

	Formannskapet 14.09.2020:
1	Skatt/finans: Skatteanslaget økes med kr. 1.000.000 (i tråd med prognosemodell fra KS)
2	Skatt/finans: Rammetilskudd, avsatt reserve til statsbudsjettet, reduseres med kr 500.000
3	Kultur: Tilskudd til lag og organisasjoner legges inn igjen med samme bevilgning som i 2020
	Administrasjon 15.09.2020-30.09.2020:
4	MGRS: Inntektsreduksjon kr 184.000 som følge av regjeringsvedtak om halvering av purregebyr (Ringebus andel)
5	MGRS: Netto utgiftsreduksjon kr 859.340, Statliggjøring av skatteoppkrever (Ringebus andel)
6	Skatt/finans: Oppdatert beregning av renter, avdrag (inkl dekning fra selvkost) jfr investeringsplan 30.09.2020
7	Skatt/finans: Oppdatert prognosemodell for skatt og rammetilskudd (prok2003) og økt deflator til 1,027
8	Barnehagene: Tertialrapport-2 for 2020 viser kostnad med nye barnehageplasser i private barnehager fra høsten 2020 med kr 1.300.000. Egen sak viser behov for ytterligere utvidelse fra våren 2021 med kr 1.200.000.
9	MGRS: Digitaliseringstiltak, innføring av autopay.
10	Skatt/finans: Merforbruk i 2024 dekkes ved bruk av disposisjonsfond. Det initieres et omstillingsprosjekt som skal finne annen inndekning innen 2024

Tildeling av budsjetterammer til tjenesteenhetene

Formannskapetets innstilling av 08.10.2020.

Rammetildeling økonomiplan					
	B-2020 (rev.)	ØP-2021	ØP-2022	ØP-2023	ØP-2024
Folkevalgte og kommunedirektøren	13 846 647	14 132 929	13 953 329	14 123 329	13 953 329
Fellesposter	9 397 843	9 157 216	9 657 216	10 157 216	10 657 216
Fellestjenesten	13 862 186	13 515 505	13 445 105	13 445 105	13 374 705
Kultur	11 606 394	11 895 633	11 599 312	11 544 412	11 482 912
Barnehagene	26 640 067	30 806 347	30 128 592	29 530 836	29 530 836
Ringebu skole	13 991 962	13 863 144	13 661 295	13 400 661	13 332 122
Fåvang skole	16 061 672	15 691 659	15 461 801	15 100 235	15 020 681
Ringebu ungdomsskole	14 727 405	14 567 970	15 688 384	15 439 984	15 380 013
Helse og mestring	55 049 362	54 868 865	53 609 267	53 609 267	53 609 267
Linåkertunet	34 118 789	34 956 528	34 896 528	34 486 528	34 486 528
Hjemmetjenester	42 497 377	40 485 333	40 301 230	40 301 230	41 301 230
Plan og teknisk	24 893 393	24 587 598	24 275 698	24 275 698	24 147 998
Sum rammer tjenesteenhetene	276 693 097	278 528 727	276 677 757	275 414 501	276 276 837
Selvkostområder	-11 507 300	-11 507 300	-11 507 300	-11 507 300	-11 507 300
Interkommunale samarbeid	31 032 323	31 878 670	31 878 670	31 878 670	31 878 670
MGRS	3 010 652	2 283 938	2 241 602	2 241 602	2 226 399
MGBV (kontordrift)	2 791 012	2 713 454	2 699 316	2 699 316	2 685 212
Skatt, rammetilsk., finans	-302 110 784	-306 078 599	-304 826 099	-302 645 299	-301 559 818
SUM (negativt tall = overskudd)	-91 000	-2 181 110	-2 836 054	-1 918 510	0
Mindreforbruk som avsettes disposisjonsfond	91 000	2 181 110	2 836 054	1 918 510	
Handlingsregel:					
Mål overskudd 0,5 % av brutto driftsinnt.		-2 216 000	-2 216 000	-2 216 000	-2 216 000
Manglende finansiering		34 890	-620 054	297 490	2 216 000
Manglende finansiering i % av sum rammer tjenesteenhetene		0,0 %	-0,2 %	0,1 %	0,8 %
Administrativ rammetildeling (tildelt utfordring rammereduksjon)		4,0 %	4,5 %	4,5 %	5,0 %

Folkevalgte og Kommunedirektøren

Politisk og administrativ ledelse, Strategi og utvikling (SU) og fellesposter for hele organisasjonen inngår i budsjettområdet.

En kommune er en folkevalgt styrt organisasjon og en lokaldemokratisk arena. Kommunestyret er øverste styringsorgan, og delegerer myndighet til andre organ. Kommunestyret er kommunens øverste arbeidsgiver. Kommunedirektørens rolle er å forberede saker til politisk beslutning, og iverksette vedtak som blir fattet. Kommunedirektøren er ansvarlig for hele kommunens virksomhet overfor kommunestyret, i henhold til myndighet i lov og etter myndighet delegert fra kommunestyret.

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- Politisk og administrativ ledelse
- Strategisk plan- og utviklingsarbeid
- Budsjett og økonomistyring
- Digitalisering
- Næringsarbeid
- Skolefaglig ansvar
- Samfunnssikkerhet og beredskap

Utfordringsbildet

Tildeling av Europarådets utmerkelse for godt styresett i 2013, og revidert handlingsplan for lokaldemokrati vil fortsatt være retningsgivende for kommunalt fornyingsarbeid. Europarådets strategi for innovasjon og godt styresett på lokalt nivå setter fokus på de grunnleggende verdiene i europeisk demokrati og inneholder 12 prinsipper for godt demokratisk styresett, som for eksempel deltakelse, effektivitet, åpenhet og ansvarlighet.

Implementering av kommuneplanens samfunnsdel og nylig vedtatt arealdel til kommuneplanen vil være den sentrale oppgaven for folkevalgte og administrasjonen i økonomiplanperioden. Med vedtatt arealdel starter arbeidet med revidering av en rekke arealrelaterte planer.

Kommunedirektørens ledergruppe og SU har en sentral oppgave med å ta initiativ til, koordinere og være pådrivere til faglig utviklingsarbeid på tvers av, og opp mot de enkelte tjenestemåter, og utviklingsprosjekt med fokus på å realisere mål og strategier i kommuneplanens samfunnsdel.

Ringeby sentrum som «det attraktive midtpunkt i Gudbrandsdalen» er et prioritert område. Kommunen har fått støtte på kr 550.000 fra klimasats til gjennomføring av klimavennlig landsbyutvikling før områderegulering i Ringeby sentrum. Det er også søkt støtte i Oppland fylkeskommune. Prosjektet blir en opptakt til områderegulering av Ringeby sentrum.

Det brukes ressurser til å delta i nettverk og på andre arenaer utenfor kommunen. Effekten av dette er at kommunen får positiv oppmerksomhet også utenfor egen region og har vist seg å være i god posisjon når det skal søkes om deltakelse i andre prosjekt.

Covid-19 synliggjorde gevinstene av et langsiktig, kontinuerlig fokus på lederskap, endringsarbeid og digitale løsninger. Pandemien har utløst nye arbeidsvaner, med økt bruk av hjemmekontor og økt digital samhandling. Undersøkelse fra forskningsstiftelsen Fafo viser at flertallet tror at de vil fortsette å jobbe hjemme/digitalt også når hverdagen er tilbake til det normale. Eldre arbeidstakere ser ut til å være like innstilt som yngre på å endre arbeidsvanene. Kommunal rapport hevder at også politisk vil fjernmøter bli brukt mer. De hevder at fjernmøter også kan styrke lokaldemokratiet, fordi det blir lettere å rekruttere flere til å delta i lokalpolitikk.

Tilgang til spesialkompetanse og et generelt lavere utdanningsnivå i distriktene er en kjent utfordring. Ved å kunne tilby gode digitale løsninger og vise evne til fleksibilitet kan det åpnes et mulighetsrom her.

Innen helse og omsorgssektoren vil økt tjenestebehov og lavere økonomiske rammer gjøre at velferdsteknologiske løsninger må få fokus. Dette er trolig en av de største kommunale utfordringene i kommende fireårsperiode. Dersom strategi og utviklingsavdelingen kan bidra

til at brukere og ansatte opplever et trygt og godt tjenestetilbud på tross av endrede rammebetingelser vil dette trolig være god utnyttelse av ressursene.

Brukerne av kommunale tjenester skal ha fokus i arbeidet, slik at det kommunale tjenestetilbudet oppleves som bra, trygt og tilgjengelig for alle.

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

Under forutsetning av at Handlingsplan for digitalisering 2018-2020 forlenges ut 2021 og situasjonen rundt pandemien gjør det mulig å holde oppe arbeidstrykket, vil planen kunne realiseres innenfor planperioden.

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i 2014 og skal revideres med oppstart i 2020. Kommuneplanens arealdel er nå vedtatt for hele kommunen.

Ved innledningen til ny valgperiode skal det utarbeides ny planstrategi. Kommuneplanens samfunnsdel skal revideres og det samme gjelder kommunens arbeidsgiverpolitikk. Ny planstrategi skal avklare annet planarbeid som skal prioriteres de kommende fire år.

Etablering av innovasjonssentret var et viktig bidrag i kommunens næringsarbeid. Utvikling av «det indre liv i sentret» blir en viktig oppgave framover. Kommunen har økonomiske virkemidler til støtte for næringslivet i form av næringsfond og utviklingsfond. Kommunen setter av 1 mill. kr årlig i perioden 2018-2024 til bedring av bredbåndsdekning i samarbeid med regionrådet. Det er inngått kontrakt om utbygging, og det vil være klart for tilknytning av nye husstander høsten 2020. Det pågående digitaliseringsarbeidet vil også berøre kommunens tjenestetilbud overfor næringslivet. Utover dette er det ikke funnet rom for nye tiltak i tråd med handlingsplanen.

I løpet av økonomiplanperioden skal både risiko- og sårbarhetsanalyse og beredskapsplan revideres.

Administrative kostnader er lave i Ringebu kommune, sammenlignet med landet. Med små administrative ressurser er det en utfordring å holde tilstrekkelig fokus på strategisk arbeid, utvikling, prosjektstyring og koordinering, fordi den samme personellressursen i stor grad må ivareta driftsoppgaver.

Beskrivelse av tiltak

Økonomiske behov og tiltak som er vurdert, men ikke er innarbeidet i ØP 2021-2024

Folkevalgte og kommunedirektøren						
Versjon	Endringer fra 2020	Tiltak	2021	2022	2023	2024
	Revidert B-2020 (pr. 01.06.2020)		13 846 647	13 846 647	13 846 647	13 846 647
	Korreksjon for budsjettendringer 2020					
	Ingen		0	0	0	0
	Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2020-2023)					
	Stortingsvalg i 2021	21Ø-00-001	179 600			
	Kommunevalg 2023	21Ø-00-002			170 000	
	Fiber/bredbånd (Reg.råd)	21Ø-00-003		-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
	Fiber finansiert ved utviklingsfond (Reg.råd)	21Ø-00-003		500 000	500 000	500 000
	Fiber finansiert ved disp.fond (Reg.råd)	21Ø-00-003		500 000	500 000	500 000
	Innsparingsmål endret politisk organisering	21Ø-00-004	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
	Revidert nasjonalbudsjett 2020					
103	Uttrekk redusert lønnsoppgjør 2020 (-1,3%)	Pristabell 4	-135 417	-135 417	-135 417	-135 417
	Administrativ innspillsfase					
	MS365 for folkevalgte (inkl Teams)	21Ø-00-005	150 000	150 000	150 000	150 000
	Fiber/bredbånd (Reg.råd)	21Ø-00-006		1 000 000	1 000 000	1 000 000
	Fiber finansiert ved utviklingsfond (Reg.råd)	21Ø-00-006		-500 000	-500 000	-500 000
	Fiber finansiert ved disp.fond (Reg.råd)	21Ø-00-006		-500 000	-500 000	-500 000
	Husleie Landsbyboden	21Ø-00-011	5 000	5 000	5 000	5 000
	Endring pensjon (v905 + KLP 17,0% + SPK 10,66%)	Formelbereg.				
104	Lønnsvekst (2,0% + pensjon og arb.g.avg.)	Pristabell 2	231 331	231 331	231 331	231 331
105	Prisvekst (3,2% på driftsposter)	Pristabell 3	179 168	179 168	179 168	179 168
	Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)		14 356 329	14 176 729	14 346 729	14 176 729
	Administrativ rammetildeling, prosentvis utfordring		4,0 %	4,5 %	4,5 %	5,0 %
	Administrativ rammetildeling, utfordring utgjør		(574 300)	(638 000)	(645 600)	(708 800)
	Tiltak som innarbeides i budsjettramme:		1,6 %	1,6 %	1,6 %	1,6 %
	Besparelser SU og næring	21Ø-10-001	-223 400	-223 400	-223 400	-223 400
	Sum ny ramme for økonomiplanperioden		14 132 929	13 953 329	14 123 329	13 953 329

Fellesposter

Innen budsjettområdet fellesposter ligger utgiftsposter som er felles for flere tjenesteenheter, samt tidsbegrensede sektorovergrepene prosjekter.

I budsjettområdet inngår blant annet

- Frikjøp hovedtillitsvalgte
- Logoped
- Lærlinger
- Kontingent KS
- Skoleskyss
- Spesialundervisning private skoler
- Refusjoner knyttet til elever i fosterhjems plassering andre kommuner
- Digitaliseringstiltak, handlingsplan 2018-2020
- Leanprosesser

Utfordringsbildet

De største variablene innen budsjettområdet er utgifter til skoleskyss, spesialundervisning private skoler og refusjoner knyttet til elever i fosterhjems plassering i andre kommuner. Det føres løpende dialog med private skoler om tilrettelegging av undervisning, vurdert opp mot behovet for spesialundervisning.

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

De variable utgiftene er konsekvens av lovpålagte tiltak hjemlet i opplæringsloven og lov om friskoler.

Beskrivelse av tiltak

Økonomiske behov og tiltak som er vurdert, men ikke er innarbeidet i ØP 2021-2024

Det planlegges å samle budsjettposter som gjelder felles kontorstøtteprogrammer/plattform under Fellesposter (lisenser Microsoft365/Teams).

Fellesposter						
Versjon	Endringer fra 2020	Tiltak	2021	2022	2023	2024
	Revidert B-2020 (pr. 01.06.2020)		9 397 843	9 397 843	9 397 843	9 397 843
	Korreksjon for budsjettendringer 2020					
	Ingen		0	0	0	0
	Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2020-2023)					
	Reduksjon budsjettetert refusjon sykelønn (til fordeling)	21Ø-00-007	500 000	1 000 000	1 500 000	2 000 000
	Pott til Digitalisering 2020 - handlingsplan (2018-2020)	21Ø-00-008	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
	Revidert nasjonalbudsjett 2020					
103	Uttrekk redusert lønnsoppgjør 2020 (-1,3%)	Pristabell 4	-45 635	-45 635	-45 635	-45 635
	Administrativ innspillsfase					
	Ingen		0	0	0	0
	Endring pensjon (v905 + KLP 17,0% + SPK 10,66%)	Formelberegn.				
104	Lønnsvekst (2,0% + pensjon og arb.g.avg.)	Pristabell 2	77 959	77 959	77 959	77 959
105	Prisvekst (3,2% på driftsposter)	Pristabell 3	227 049	227 049	227 049	227 049
	Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)		9 157 216	9 657 216	10 157 216	10 657 216
	Tiltak som innarbeides i budsjettramme:					
	Sum ramme for økonomiplanperioden		9 157 216	9 657 216	10 157 216	10 657 216

Fellestjenesten

Fellestjenesten skal være en kompetent stabs- og støttefunksjon og yte service for innbyggere, politikere, rådmann, tjenesteenheter og ansatte i kommunen.

Fellestjenesten skal spille tjenesteenhetene gode ved rasjonell og kompetent løsning av støttefunksjoner og bidra til at de kan fokusere på sine primæroppgaver.

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- Lønn og personal
- Økonomi og kontrollerfunksjon
- Innkjøp
- Miljøsertifisering
- Salg, skjenke- og serveringsbevillinger
- IKT drift og brukerstøtte
- Politisk sekretariat
- Sentralbord og ekspedisjon
- Arkiv
- Skoleskyss
- Fakturering kommunale avgifter/tilfeldig
- Bostøtte
- Kantine

Utfordringsbildet

Digitalisering av tjenester og en mer tilgjengelig og døgnåpen forvaltning er et viktig satsningsområde. Suksesskriterier for å lykkes med dette er mer fokus på digital kompetanse, tilgjengelige tjenester, oppdatert informasjon, elektroniske skjema, «oppetid», enkel pålogging, faglandets eierskap til web-tjenester, forståelse av forholdet mellom elektroniske tjenester og et fysisk mottak/sentralbord.

Innbyggerne skal få løst sine oppgaver så raskt og effektivt som mulig og helst i første møtet med kommunen.

Det blir større fokus på mobilitet og fleksibilitet, noe som preger måten man må bygge IKT-infrastruktur på. Gårdagens løsninger er ikke gode nok til å dekke morgendagens behov. Flere og flere oppgaver blir digitalisert og vi ser at oppdragsmengden hos IKT øker.

Støttefunksjoner, råd og veiledning innen personalarbeidet er prioritert.

I tillegg har tjenesteenheten en viktig funksjon i forhold til arkiv. Det må settes av midler til avlevering av elektronisk arkiv til fylkesarkivet i Oppland (IKA) i årene fremover.

Rammene i økonomiplanen som har vært lagt for Fellestjenesten de siste årene og for neste 4 års periode er utfordrende med tanke på bemanningssituasjonen. Det er siden 2017 kuttet et halvt årsverk. I tillegg ble Fellestjenesten i forbindelse med endring av arbeidsoppgaver i SU tilført flere nye, tunge arbeidsoppgaver fra SU tilsvarende ca 30 % stilling, uten at det er tilført stillingsressurser.

På IKT er vi helt avhengige av å ha 2 lærlinger for at vi skal klare å drifte og drive support til de andre enhetene. De to siste årene har vi også hatt lærling i kontorlag. Dette har vært til stor hjelp. Det ble lyst ut etter ny lærling igjen våren 2020, men ingen meldte seg. Dette vil bli utfordrende fremover da oppgavene stadig øker.

Tjenesteleder har forståelse for den økonomiske situasjonen Ringebu kommune befinner seg i, men er samtidig bekymret for den fremtidige driften av Fellestjenesten. Det er små fagmiljøer og veldig sårbart. På lønn har vi en person. Dette er for lite ressurser, og andre må til tider trå til for at vi skal klare alle oppgavene innen fristene. Dette går igjen på bekostning av andre ting. Det hadde vært sterkt ønskelig at Ringebu kommune så på et interkommunalt samarbeid innen lønn. Både for å få et fagmiljø, men ikke minst ikke være så sårbare ved sykdom, turnover osv.

Samfunnet er i utvikling og det kommer stadig endringer – spesielt fra statlig hold, både på regelverk og hvordan oppgaver skal løses. Selv om dette innebærer at flere oppgaver blir løst digitalt trenger det ikke å bety at

vi sparer tid. Vi ser at på enkelte oppgaver blir det merarbeid for oss, men kanskje enklere for de som sitter i andre enden. Et godt eksempel på dette er digitalisering av sykemeldinger. Dette har medført en større jobb for oss i det daglige.

Fagmiljøene blir små, og det er vanskeligere og vanskeligere å rekruttere inn i stillinger. Vi står nå foran store utfordringer i årene fremover i forhold til prioritering av oppgaver. De aller fleste oppgaver er lovpålagte eller påkrevd driftsmessig. Utfordringen kan bli å finne tid til videreutvikling og full utnyttning av digitale løsninger.

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

Kommuneplanens samfunnsdel ivaretar ikke alle sider ved Fellestjenestens tjenestetilbud og ansvar. Mange av tjenesteenhetens oppgaver er styrt av lov og avtaleverk, blant annet forvaltningslov, offentleglova, arkivlova, tariffavtaler, arbeidsmiljøloven og personopplysningsloven osv. Endringer i lov eller forskrift vil få betydning for tjenesteenheten.

Arkivenes tre hovedmålsettinger: støtte i den daglige saksbehandling, enkeltmenneskers og organisasjoner/institusjoners rettigheter og plikter, framtidig forskning og historieskriving. Formålet med arkiv er for øvrig godt beskrevet i Riksarkivarens forord i Arkivhåndboken for offentlig forvaltning:

«I et demokratisk samfunn tuftet på rettslige prinsipper, er det et fundamentalt krav at det offentlige ikke bare sørger for å ivareta grunnleggende dokumentasjonsbehov i forhold til identitet og eiendom, men også ser seg pliktig til å dokumentere sine egne handlinger overfor samfunnsmedlemmene. Stat og kommune må ha ansvar for å dokumentere sin egen aktivitet både på godt og ondt for en uavgrenset fremtid dersom samfunnsmedlemmene, både enkeltpersoner og grupper, skal kunne hevde sine rettigheter og interesser både i et kortsiktig og et langsiktig perspektiv.» Se Arkivlov med arkivforskrift, og det vises til Veilederen for periodisering av offentlige arkiver.

Beskrivelse av tiltak

Reduserte utgifter skjenkekontroll m.m.

Det har vært kjørt anbudsrunde og er inngått avtale med en ny leverandør av tjenesten for kontroll av salgs- og skjenkebevillinger, samt salg av tobakksvarer. Den nye

avtalen medfører reduserte utgifter.

Reduserte inntekter salgs- og skjenkebevillinger

Gebyr for salgs- og skjenkebevillinger regnes etter fjorårets omsetning. Det forventes reduserte inntekter her i 2021 som følge av nedstenging av flere serveringssteder en periode som følge av koronaen i 2020. Inntekten økes opp igjen til normalnivå fra og med 2022.

Utnulling av ansvar 112 – Overformynderi

Overformynderiet er overført til Fylkesmannen. Restbeløp som lå igjen i budsjettet tas ut.

Reduserte kostnader til leie/serviceavtaler på kopimaskiner og frankeringsmaskin

Nye avtaler for leie/service av maskiner er inngått og prisene har gått ned. Mindre bruk av disse maskinene medfører også reduserte kostnader.

Yrkesskadeforsikring

Det er inngått ny avtale om yrkesskadeforsikring og denne medfører reduserte kostnader i forhold til tidligere.

Telefon

Etter overgang til mobilt sentralbord og mobiltelefoner er utgiftene til telefon sterkt redusert.

Vederlag fra interkommunale selskap

Vederlagene fra interkommunale selskap øker fra 2020 og dette medfører en økt inntekt for Fellestjenesten.

Ingen av tiltakene gir noen forringelse av vårt tilbud til brukerne. Det er heller som et resultat av reforhandlede avtaler og noe digitalisering.

Økonomiske behov og tiltak som er vurdert, men ikke er innarbeidet i ØP 2021-2024

Fellestjenesten						
Versjon	Endringer fra 2020	Tiltak	2021	2022	2023	2024
	Revidert B-2020 (pr. 01.06.2020)		13 862 186	13 862 186	13 862 186	13 862 186
	Korreksjon for budsjettendringer 2020					
	Ingen		0	0	0	0
	Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2020-2023)					
	Reduksjon stillinger	21Ø-00-009	-61 000	-61 000	-61 000	-61 000
	Tiltak fra gjeldende årsbudsjett (2020)					
	Uttak prosjektstilling sikring inntekter	21Ø-00-010	-143 805	-143 805	-143 805	-143 805
	Revidert nasjonalbudsjett 2020					
103	Uttrekk redusert lønnsoppgjør 2020 (-1,3%)	Pristabell 4	-119 413	-119 413	-119 413	-119 413
	Administrativ innspillsfase					
	Lisenser møterom Thinksmart	21Ø-00-012	50 000	50 000	50 000	50 000
	Supportavtale videokonferanseutstyr	21Ø-00-013	50 000	50 000	50 000	50 000
	Integrasjon HRM og AD (brukerregisterhåndtering)	21Ø-00-014	30 000	30 000	30 000	30 000
	Endring pensjon (v905 + KLP 17,0% + SPK 10,66%)	Formelberegn.				
104	Lønnsvekst (2,0% + pensjon og arb.g.avg.)	Pristabell 2	203 996	203 996	203 996	203 996
105	Prisvekst (3,2% på driftsposter)	Pristabell 3	206 641	206 641	206 641	206 641
	Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)		14 078 605	14 078 605	14 078 605	14 078 605
	Administrativ rammetildeling, prosentvis utfordring		4,0 %	4,5 %	4,5 %	5,0 %
	Administrativ rammetildeling, utfordring utgjør		(563 100)	(633 500)	(633 500)	(703 900)
	Tiltak som innarbeides i budsjetttramme:		-4,0 %	-4,5 %	-4,5 %	-5,0 %
	Reduserte utgifter skjenkekontroll	21Ø-12-001	-51 000	-51 000	-51 000	-51 000
	Økte inntekter salgs- og skjenkebevillinger	21Ø-12-002	-60 000	-80 000	-80 000	-80 000
	Utnulling ansvar 112	21Ø-12-003	714	714	714	714
	Reduserte telefonutgifter	21Ø-12-004	-81 000	-81 000	-81 000	-81 000
	Reduserte utgifter yrkesskadeforsikring	21Ø-12-005	-59 000	-59 000	-59 000	-59 000
	Redusert leie kopimaskiner	21Ø-12-006	-34 000	-84 400	-84 400	-84 400
	Økte vederlag interkommunale selskaper	21Ø-12-007	-18 536	-18 536	-18 536	-21 936
	Økte vederlag interkommunale selskaper, særregnskap	21Ø-12-008	-240 278	-240 278	-240 278	-248 278
	Reduserte utgifter serviceavtaler	21Ø-12-009	-20 000	-20 000	-20 000	-60 400
	Redusert leie frankeringsmaskin	21Ø-12-010				-18 600
	Sum ramme for økonomiplanperioden		13 515 505	13 445 105	13 445 105	13 374 705

Kultur

Tjenesteenheten har som mål å bidra til et godt og aktivt kulturtilbud i samsvar med økonomiske rammer og kommuneplanens samfunnsdel. Gi stabile, kvalitative og gode tjenester som er tilpassa brukernes behov og yte god service til brukerne.

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- Ringebu kulturskole
- Ringebu folkebibliotek
- Kultur og kirke, kulturkonsulent
- Ungdom og idrett, inkludert ungdomshus
- Utviklingsprosjekt Ringebu prestegard/stavkirke

Utfordringsbildet

Tjenesteenheten har et høyt aktivitetsnivå med mange aktiviteter og arrangement. Gjennom sekretariatfunksjonen, tilsvarende 30 % stillingsressurs, til Ringebu markedsforening har tjenesteenheten hovedansvar for sentrumsarrangementene.

Som følge av kutt i sekretærstilling på til sammen 70 % stilling i ØP 2019 og ØP 2020, er noe av tjenestenivået redusert. RingebuPosten utgis nå 2 ganger årlig mot 3 ganger årlig tidligere, samt et generelt redusert tjenestetilbud på flere områder.

Kulturskolen er i en utviklingsfase ved implementering av breddeprogrammet i ny rammeplan for kulturskolen. Breddeprogrammet har som visjon «kulturskole for alle», og baserer seg på en større inkludering av skoler og barnehager via ulike prosjekt. Elevtallet har ikke hatt forventet nedgang som følge av færre barn i skolealder. Gjeldende ØP 2018 forutsetter et kutt i stillingsressurs på 10 % fra 2019 og ytterligere 5 % fra 2020 samt ytterligere stillingskutt på 6,5 % fra 2022 (ØP 2020). Det er ikke vurdert ytterligere kutt i kulturskolen. Et ytterligere kutt utover 21,5 % (ØP 2018 og 2020) er lite forenelig med økt satsning på breddeprogrammet, og vil resultere i at enkeltundervisning eller gruppetilbud blir nedlagt og brukere vil miste tilbudet.

Kulturskolen har personalansvar for dirigenter til voksenkor og korps, og dekker 30 % av personalkostnadene. Ringebu og Fåvang skolemusikk betaler i dag kr 57.960 årlig for dirigent og aspirantopplæring.

Ringebu bibliotek har nye og tidsriktige lokaler. Det tilbys meråpent bibliotek, men personalressursene er lave og det resulterer i lite tilfredsstillende tilbud på betjent åpningstid. Bibliotekene er i endring, og det er større fokus på biblioteket som en mer aktuell møteplass i samfunnet. Det er behov for økt personalressurs med fagutdannelse for å tilby betjent bibliotek alle hverdager, sommeråpent bibliotek, samt å tilby meråpent bibliotek sommerstid.

Det er ikke foreslått reduksjon i bibliotekets ramme som følge av økte kostnader til digitale løsninger som ikke er kompensert.

Det gjennomføres et godt fungerende ungdomsarbeid med tilbud om åpent ungdomshus og mekkesenter. Samarbeidet med Ung i Midtdalen er godt, Ringebu kommune belastes med kr 166.000 til samarbeidsstillingen.

Ungdomshuset har høyt besøkstall, 40-60 besøkende på fredagskveldene, og stor aktivitet og derav knapp bemanning med 2 voksenpersoner tilstede fredager. Behov for økt bemanning er beskrevet under tiltak.

Forebyggende arbeid gjennomføres gjennom SLT, HSA og MOT og vi har et godt tverrfaglig samarbeid. Det er alltid behov for mer ressurser på ungdomsarbeid, og spesielt på forebyggende arbeid, men dagens ordning er tålelig god.

Prosjekt for utviklingsarbeid i Ringebu Prestegard og Ringebu stavkirke skal i 2021 inn sitt 4. og siste år. Byggeprosjekt 1 i driftsbygningen med ombygging av silo til barnehageutstillingen sto ferdig i 2019. Trevet og Nyfjøsset (Foaje) ble ferdigstilt til sommersesongen 2020. Gjestekunstordningen i regi av Torbjørn Kvasbø har vært gjennomført i to år. Senter for keramisk kunst med monumentalverksted i keramikk ble åpnet

i juni 2020. Kunstnerisk råd er på plass og medvirket til utstillingssesongen 2020. De nye tilbudene har resultert i masse positivitet fra besøkende og økt publikumsbesøk. Det arbeides godt med utviklingsplanens hovedmål som er bærekraftig drift for Stiftelsen Ringebu Prestegard.

Det er en utfordring å belyse en reduksjon i tjenestetilbudet uten å ramme tilskudd til lag og organisasjoner og andre upopulære kutt. Flere tilskudd til andre private ligger på kulturs budsjettområde, og kan ikke reduseres. Her nevnes tilskudd til Visit Lillehammer kr 150.000, Gudbrandsdalsmusea kr 250.000 og andre trossamfunn kr 166.000.

I denne omgangen er også kutt av 100 % kulturkonsulentstilling vurdert, men ved en slik reduksjon vil hele kulturtilbudet rakne, og både barn, unge og voksne vil bli berørt i stor grad. Sekretærstilling i kultur er allerede kuttet, og kulturskolen er redusert med 34 % stillingsressurs de siste årene hvor tilbudet har resultert i færre elevplasser og bortfall av danse-/ballett-tilbudet.

Kirkelig fellesråd

Ringebu Kirkelig fellesråd (KF) har fattet følgende vedtak i sitt møte 27.08.2020:

1. Ringebu kirkelige fellesråd er innstilt på å imøtekomme Ringebu kommunes anmodning om å gjennomføre en innsparing/effektivisering på 4 %, og mener det vil være mulig å utarbeide et forsvarlig driftsbudsjett ut fra et kommunalt driftstilskudd på kr 3.852.100 for driftsåret 2021.
2. Fellesrådet går inn for at festeavgiften på kirkegårdene økes fra kr 150 til kr 200 pr grav pr år fra 01.01.2021, og oversender saken til Ringebu kommune for endelig vedtak.
3. Behov for økt bevilgning i forbindelse med tidligere innmeldte tiltak, kr 300.000 videreføres for 2021.

Forslag på årlig driftstilskudd til KF i økonomiplanperioden utgjør kr 3.852.400 i 2021, kr 3.832.320 i 2022, kr 3.832.320 i 2023 og kr 3.812.255 i 2024.

Årlig driftstilskudd i økonomiplanperioden tar høyde for pris- og lønnsjustering, og forventet kutt i ramme tilsvarende kr 160.500 (4 %) i 2021, kr 180.580 (4,5 %) i 2022, kr 180,580 (4,5 %) i 2023 og kr 200.645 (5 %) i 2024.

Nye behov til utstyr for KF er nærmere omtalt under avsnittet økonomiske behov som ikke er inkludert i ØP.

Investeringer:

Kirkelig fellesråd har ikke meldt inn nye investeringsprosjekter for økonomiplanperioden.

Uteområde Ringebu ungdomshus

Uteområdet ved ungdomshuset skal oppgraderes til nærmiljøanlegg for ungdom. Et anlegg som inviterer til uorganisert aktivitet og vil være en god møteplass for ungdommen. Området har god sentrumsnær beliggenhet, og vil være åpent til fri benyttelse både under ungdomshusets åpningstid og ellers i uka. Fra ungdommens side har dette vært ønskelig lenge og både ungdomsrådet og brukere på ungdomshuset har vært inkludert i arbeidet med hva de ønsker at området skal inneholde. I medvirkningsprosessen har det kommet fram at de ønsker seg *et godt og trivelig sitteområde, asfalt/dekke med mulighet for enkel ballspill, utendørs tennisbord og liten skate-/sparkesykkelområde.*

Administrasjonen har gjennomført møter med entreprenør som skal levere tegninger og kostnadsoverslag i nærmeste framtid. Det arbeides med finansiering av prosjektet. Gjensidigestiftelsen er søkt en gang med avslag, det søkes på nytt i denne søknadsomgangen. Kommunal andel på 2 mill er foreslått inkludert i investeringsplanen for 2023, men det er sterkt ønskelig at tiltaket kan prioriteres i 2021 for å søke støtte fra spillemiddelordningen i tildelingsåret 2021.

Spillemiddelsøknader:

- Innendørs skytehall på Trøstakermoen sentralskytebane: Ringebu og Fåvang skytterlag er bevilget kr 2.667.000 i kommunal støtte til medfinansiering av spillemiddelsøknad. Søknaden behandles i egen saksutredning.
- Nærmiljøanlegg ved Ringebu ungdomshus: Ringebu kommune ønsker å være søker og utbygger sammen med Ringebu sykkelgruppe. Se beskrivelse under investeringer.
- Ringebuhallen skifte av gulv: Søknad ble godkjent i 2019, men må fornyes for tildelingsåret 2021. Tildeling i 2020 ble kun gitt til lag og foreninger pga. Covid-19 situasjonen.
- Ringebu skole, gymsal og garderober: Utsatt i Ringebu kommunes investeringsbudsjett til 2023.

- Frya hestesportanlegg: Gudbrandsdal kjøre- og rideklubb har varslet at de planlegger å søke om kommunal støtte i forbindelse med spillemiddelsøknad for tildelingsåret 2022.

Prioritering av godkjente spillemiddelsøknader for tildelingsåret 2021 blir framlagt til kommunestyrets møte i desember.

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

Innenfor kulturområdet er det kun bibliotekjeneste og kulturskole som er lovpålagt. Tjenestene på disse områdene ligger innenfor lovpålagt nivå.

Tjenestens oppnåelse i forhold til kommuneplanens samfunnsdel er god nok, med unntak av Satsningsområde bo - attraktive sentra der et mål er å videreutvikle skystasjonen som informasjons- og kommunikasjonsknutepunkt. Nedleggelse av informasjonskontoret på Skystasjonen fra 01.01.2019 fremmer ikke utvikling.

Beskrivelse av tiltak

1. Justert lønnsbudsjet

Lønnsbudsjet for Kulturskole er justert jfr. riktig behov og lønnsnivå. Årlig besparelse kr 110.000. Tiltaket har ingen konsekvens for drift.

2. Reduksjon kostnader til andre kommuner

Overføring til andre kommuner innenfor ansvaret Kulturskole er justert jfr. behov. Årlig besparelse kr 51.460. Tiltaket har ingen konsekvens for drift.

3. Justert kompensasjon for prisvekst

Prisvekst på ansvarsene Ungdom og idrett og Kultur og kirke er justert ned jfr. behov. Årlig besparelse kr 100.000 i 2021 og 127.000 for årene 2022-2024. Tiltaket har ingen konsekvens for drift.

4. Reduksjon i ramme til Kirkelig Fellesråd (KF)

Kr 160.500 (4 %) i 2021, kr 180.580 (4,5 %) i 2022, kr 180.580 (4,5 %) i 2023 og kr 200.600 (5 %) i 2024. Ringebu kirkelige fellesråd er innstilt på å imøtekomme Ringebu kommunes anmodning om å gjennomføre en innsparing/effektivisering på 4 %, og mener det vil være mulig å utarbeide et forsvarlig driftsbudsjett ut fra et kommunalt driftstilskudd på kr. 3.852.100 for driftsåret 2021.

Fellesrådet går inn for at festeavgiften på kirkegårdene

økes fra kr 150 til kr 200 per grav per år fra 01.01.2021, og oversender saken til Ringebu kommune for endelig vedtak.

6. Reduksjon ungdomsrådets midler

Reduksjon ungdomsrådets midler, kutt i ansvar Ungdom og idrett, med kr 20.000 årlig fra 2020.

Ringebu har et godt og velfungerende ungdomsråd. Ved å redusere ungdomsrådets ramme fra kr 50.000 til kr 30.000 vil aktivitetsnivået synke. Ungdomsrådets midler bevilges til arrangementet Statement og ulike andre ungdomsarrangement, samt benyttes til utvikling og læring for ungdomsrådet.

Tiltaket berører kommuneplanens samfunnsdel «legge til rette for et variert fritidstilbud til ungdommen»

7. Legge ned bygdekino fra 2024

Legge ned bygdekinoen - kutt i ansvar Ungdom og idrett med kr 41.400 fra 2024.

Bygdekinoen har på landsbasis nedgang i besøkstall. Det er også nedgang i Ringebu, men har allikevel høyere besøkstall enn de fleste andre visningsstedene. Det finnes ikke reelle tall for første halvår 2020 pga Covid-19. Ved å si opp avtalen med bygdekinoen vil man redusere tilbudet til barn og unge. Tiltaket berører kommuneplanens samfunnsdel «legge til rette for variert fritidstilbud til barn og unge».

8. Ringebu Prestegard - drift av prosjektstilling og keramikksatsning

Det er behov for kr 155.000 for året 2021 til prosjektstilling og kr 30.000 til keramikksatsning for året 2021 og 2022.

Prosjektstilling: Gjeldende økonomiplan forutsetter at 50 % av lønnskostnader skal dekkes av eksterne prosjekt. Det har vist seg at det ikke er mulig å dekke lønnskostnader via de ulike bygge- og utviklingsprosjektene som følge av at prosjekter alltid blir mer kostnadskrevenne enn budsjettet, samt samarbeidsparters forståelse for vedtaket. Behov for kr 155.000 for 2021 (Prosjektstilling avsluttes 31.12 2021).

Keramikksatsning: Utvikling og videre satsning på monumentalverksted i keramikk. Utgifter til energi og andre kostnader til verkstedet fram til verkstedet kan driftes med økonomisk balanse av samarbeidspart Torbjørn Kvasbø. Kr 30.000 for 2021 og 2022.

Administrativ innspillfase

RingebuPosten tapte annonseinntekter

Behov for kr 50.000 årlig for videreføring av RingebuPosten på ansvar 252. Bakgrunn for behov er reduksjon fra 3 til 2 utgivelser fra 2020 som følge av stillingskutt i kultur. Man ser inntekter på annonsesalg til RingebuPosten går stadig nedover da bedrifter velger å redusere markedsføringsbudsjettet. De bruker i større grad digital markedsføring, samt at flere tidligere annonsører avstår videreføring av annonsering i RingebuPosten i forbindelse med sammenslåing av bedrifter og ved inngåelse i nye bedriftskjeder.

Økt bemanning ungdomshus

Det er behov for økt bemanning tilsvarende 13,5% stilling for å dekke inn økt bemanning tirsdager. Dette utgjør en kostnad på kr 62.000 årlig inkl lønn og sosiale avgifter fra 2021.

Ungdomshuset er svært populært og har høye besøkstall. Det er åpent hver tirsdag kl 14 – 18 og annenhver fredag kl. 18-22. Åpent ungdomshus følger skoleruta.

Dagens bemanning består av 0,55% årsverk, herav en person i 0,48% årsverk som inkluderer drift/åpent ungdomshus, administrasjon og samarbeid med Ung i Midtdalen samt en 7% stilling som benyttes som ekstra bemanning på fredagskveldene slik at det er to ansatte tilstede fredager.

Fredager har høyest besøkstall med et gjennomsnitt på 56 ungdommer per kveld. Besøkstallet har også økt betraktelig tirsdager til et gjennomsnitt på 48 ungdommer per ettermiddag.

Økonomiske behov og tiltak som er vurdert, men ikke er innarbeidet i ØP 2021-2024

Kirkelig fellestråd, behov for økt bevilgning kr 300.000 for året 2021

Fellestrådet vedtok i sitt møte 28.08.20 å gjenta søknad om tilleggsbevilgning til utstyr som ikke ble bevilget i

ØP 2018-2021. Det søkes om at tilleggsbevilgningen kan bevilges for året 2021.

Ny telefonløsning kirkekontoret kr 100.000:

Dagens telefonløsning er fra 1990-tallet og har sine klare begrensninger. Kirkene/kirketjenere har enkle mobiltelefoner som ikke er knyttet til kontorets telefonløsning. Det er ønskelig med en mer helhetlig løsning med mobiltelefoner slik at ansatte har bedre tilgjengelighet for publikum.

Programvare for drift av kirkesektoren kr 100.000:

Den norske kirke har utviklet programvare for alle sider av kirkens virksomhet, både for prester, saksbehandlere og drift av kirkegårdene. Dette består av flere moduler, og omfatter også mulighet for egne hjemmesider.

Service og rensing av orglene i Ringebu og Fåvang kr 100.000:

Orglene er kostbare instrument som bør renses og ha service regelmessig. Særlig orgelet i Ringebu er utsatt, ettersom det er mye trafikk i kirken på sommertid, og dermed en god del støv som bl.a. legger seg inne i pipene.

Ringebu bibliotek, behov for økt personalressurs tilsvarende 50 % stilling bibliotekar kr 297.600

Ringebu bibliotek har nye og tidsriktige lokaler. Siden biblioteket er det første møtet med Innovasjonssenteret er det stort behov for å tilby betjent bibliotek alle hverdager, og ikke minst et sommeråpent bibliotek i landsbyen for å imøtekomme besøkende turister og hytteinnbyggere.

Tiltaket berører Lov om folkebibliotek, kommune planens samfunnsdel: «Utvikle biblioteket til en aktiv møteplass med aktiviteter som støtter opp om sentrumsfunksjoner»

Kultur						
Versjon	Endringer fra 2020	Tiltak	2021	2022	2023	2024
	Revidert B-2020 (pr. 01.06.2020)		11 606 394	11 606 394	11 606 394	11 606 394
	Korreksjon for budsjettendringer 2020					
	Ingen		0	0	0	0
	Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2020-2023)					
	Prosjektstilling Prestegarden (fin. fond/tilskudd)	21Ø-00-015	0			
	Redusert driftstilskudd Kirkelig fellesråd	21Ø-00-016		-20 500	-45 400	-45 400
	Reduksjon stillingsressurs kulturskole	21Ø-00-017		-38 821	-38 821	-38 821
	Tiltak fra gjeldende årsbudsjett (2020)					
	Ingen					
	Revidert nasjonalbudsjett 2020					
103	Uttrekk redusert lønnsoppgjør 2020 (-1,3%)	Pristabell 4	-88 309	-88 309	-88 309	-88 309
	Administrativ innspillsfase					
	Fullfinansiering prosjektstilling Ringebu prestegard	21Ø-00-032	150 000			
	Keramikkstsing Ringebu prestegard	21Ø-00-033	30 000	30 000		
	Ringebuposten, tapte annonseinntekter	21Ø-00-034	50 000	50 000	50 000	50 000
	Økt bemanning ungdomshus (13,5% stilling)	21Ø-00-035	58 231	58 231	58 231	58 231
	Endring pensjon (v905 + KLP 17,0% + SPK 10,66%)	Formelberegner.				
104	Lønnsvekst (2,0% + pensjon og arb.g.avg.)	Pristabell 2	150 853	150 853	150 853	150 853
105	Prisvekst (3,2% på driftsposter)	Pristabell 3	340 424	340 424	340 424	340 424
	Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)		12 297 593	12 088 272	12 033 372	12 033 372
	Administrativ rammetildeling, prosentvis utfordring		4,0 %	4,5 %	4,5 %	5,0 %
	Administrativ rammetildeling, utfordring utgjør		(491 900)	(544 000)	(541 500)	(601 700)
	Tiltak som innarbeides i budsjetttramme:		3,3 %	4,0 %	4,1 %	4,6 %
	Kulturminnearbeid	K-sak 11/20	40 000			
	Justering lønnsbudsjett	21Ø-13-001	-110 000	-110 000	-110 000	-110 000
	Reduksjon til andre kommuner	21Ø-13-002	-51 460	-51 460	-51 460	-51 460
	Justering prisvekst inntektsposter	21Ø-13-003	-100 000	-127 000	-127 000	-127 000
	Reduksjon i ramme Kirkelig fellesråd	21Ø-13-004	-160 500	-180 500	-180 500	-200 600
	Redusert tilskudd til lag og organisasjoner	Endringslogg 3	0	0	0	0
	Reduksjon ungdomsrådets midler	21Ø-13-006	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
	Legge ned bygdekino fra 2024	21Ø-13-007				-41 400
	Sum ramme for økonomiplanperioden		11 895 633	11 599 312	11 544 412	11 482 912

Barnehagene

Tjenesteenheten har som mål å gi full barnehagedekning og gi alle barn i barnehagen et godt pedagogisk tilrettelagt tilbud i nært samarbeid med barnets hjem. Barnehagene har en visjon som sier: «med hjerte for barna i Ringebu». Dette betyr at hvert enkelt barn skal anerkjennes for den den er. Barnehagen skal gi hvert enkelt barn et godt grunnlag videre i livet som gode samfunnsborgere i Ringebu kommune.

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- Barnehagemyndighet
- Barnehagetilbud for alle barn 0-3 år gjennom familiebarnehagene og privat barnehage
- Barnehagetilbud i kommunal og privat regi for alle barn 3-6 år i hele kommunen

Utfordringsbildet

Kommunen har i 2020/2021 full barnehagedekning ved hovedopptak. Søknader som kommer i løpet av året jobbes det med å få på plass løsninger for. Tjenesteenheten har godt fornøyde brukere. Dette viser undersøkelser blant både barn og foreldre. Kostratall viser at Ringebu kommune driver billige barnehager sett i forhold til landsbasis.

De voksnes kompetanse og utvikling er avgjørende for god kvalitet i barnehagene. Tjenesteenheten har derfor stort fokus på kompetanseheving av de ansatte. Kompetanseheving er avgjørende for opprettholdelse og utvikling av kvaliteten i barnehagene. Barnetallet i kommunen har de siste årene vært synkende, men i 2020 er det nå forventet et stort barnekull. I 2020 er det per i dag ventet 48 barn i kommunen mot 31 fødte i 2019. En stor del av disse barna er tilhørende i Ringebu. Det økende barnetall gir økonomiske utfordringer inne barnehagefeltet. Det vil kreve flere plasser i familiebarnehagene. Det er stadig utfordringer rundt barnehagedekning for barn mellom 0-3 år. Dette fordi barnetallet er variabelt og lite forutsigbart. Etablering og avvikling av familiebarnehager blir derfor også lite forutsigbart. Dette er en utfordring som det jobbes med.

De kommunale barnehagene har grunnbemanning ut ifra statlige føringer. I og med et synkende barnetall de siste årene, og nedleggelse av en avdeling på Fåvang

barnehage høsten 2020, er det noe bemanning til overs ut ifra lovverket. Overflødig personal blir brukt inn mot barn med spesielle behov Fåvang barnehage.

Det er stort fokus på tidlig innsats når det gjelder barna. Ulike instanser er tidlig inne for å gi de barna som trenger noe ekstra dette så tidlig som mulig. Dette utløser retten til spesialpedagogisk hjelp i barnehagen, noe som gir ekstra uforutsette kostnader. Kommunen har ansvaret for alle barn som trenger spesialpedagogisk hjelp både i private og kommunale barnehager. Det er flere barn i barnehagene per i dag som trenger spesial pedagogisk hjelp. Det er søkt om midler fra IMDi i forhold til flyktninger med spesielle behov. Dette kan gi ekstra inntekt som kan være med å dekke utgifter på ressurser rundt enkeltbarn.

Voksenteiteten er viktig for å kunne gi et godt kvalitativt tilbud. Forskning viser at de viktigste årene i et barns liv, har de i barnehagen. Det stilles stadig større krav til kvalitet i barnehagene fra sentralt hold. I tillegg er det en utfordring at barna har lengre og flere dager i barnehagen, alle har enten 4 eller 5 dager. Det er derfor viktig å jobbe for økt voksentetthet i barnehagene. I perioden da barnehagene kjørte med redusert åpningstid pga. Covid-19 viste det tydelig utslag i forhold til voksentettheten. Barna hadde en mer forutsigbar og trygg hverdag i barnehagen og fraværet blant de ansatte var, til tross for Covid-19-frykt, veldig lavt.

Helsedirektoratet har utarbeidet retningslinjer for mat og måltider i barnehagen. Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler slår fast at Helsedirektoratets retningslinjer bør ligge til grunn for arbeidet med mat og måltider i barnehagen. I Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver legges det også føringer innen mat og helse. Med dagens bemanningssituasjon og barns økte oppholdstid er dette vanskelig for enheten å etterleve og mye

voksenressurs blir brukt til forberedelse til måltid. Etter Covid-19 kom i 2020 har barna hatt med niste fra hjemme. Dette ble gjort på bakgrunn av at de ansatte måtte bruke mye tid på smittevern. Det vises godt i hverdagen da denne arbeidsoppgaven ble borte.

De private barnehagene har et stort antall av kommunens barn. Gjeldende lovverk pålegger kommunen å utbetale tilskudd til de private barnehagene etter egne satser. Tilskuddet varierer ut ifra antall barn og oppholdstid. Halvparten av tjenesteområdets budsjett går til tilskudd til private barnehager. Det er vanskelig å budsjettere med tilskudd til private familiebarnehager, da barnetall og når foreldre søker plass er varierende. På bakgrunn av tidligere nevnte økning i barnetall i 2020, vil det i 2021 gi økte utgifter til tilskudd til de private barnehage/familiebarnehagene.

Det ble for noen år siden innført nasjonale satser for redusert betaling/gratis kjernetid for foreldre med lav inntekt. Denne ordningen har stadig blitt utvidet. Inntektsgrensen har økt og gratis kjernetid gjelder for 2-åringer og oppover. Dette er en stor utgiftspost for tjenesteenheten, og den er vanskelig å budsjettere.

Både utgifter og inntekter er statlig styrt og gir derfor tjenesteenheten lite handlingsrom i forhold til innsparingstiltak. Presisering av dette:

- Halvparten av budsjettet er tilskudd til private barnehager. Dette utbetales ut i fra statlige føringer og satser.
- Det er lovbestemte føringer på bemanning og pedagognorm. Dette gir lite handlingsrom for innsparing.
- Full barnehagedekning er lovpålagt, § 12 i barnehageloven. Dette gjør at tjenesteenheten må opprettholde eksisterende tilbud.
- Det er nasjonale føringer på redusert betaling og søskenmoderasjon. Dette gir utslag på inntektene i form av foreldrebetaling.
- Det er flere barn i kommunen med rett til spesialpedagogiske tiltak. Dette gir økte lønnskostnader. I de kommunale barnehagene blir noe behovene dekt innen eksisterende bemanning, men i de private barnehagene vil dette gi økte lønnskostnader. Dette er som tidligere nevnt et kommunalt ansvar.

Inntekter innen tjenesteområdet er foreldrebetaling. Her er det statlige satser enheten må forholde seg til, og det gir ingen mulighet for økte inntekter.

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

Barnehagene driver i dag en forsvarlig drift uti fra gjeldene lovverk. Barnehageloven med forskrifter og Rammeplan I kommuneplanens samfunnsdel skal det jobbes for tilflytting. Dette igjen gjør som oftest utslag i behov for barnehageplass som igjen kan gi økte utgifter inne barnehageområdet. Det jobbes kontinuerlig med å få gitt alle søkere et godt akseptabelt tilbud. Det ytes gode og forsvarlige tjenester i alle barnehagene i kommunen.

Beskrivelse av tiltak

Tjenesteenheten styres av statlige føringer. Nedleggelse av en avdeling i kommunale barnehager vil føre til lovbrudd barnehageloven §12. Det samme gjelder behov for spesial pedagogisk hjelp hos barn. (Se punktene under avsnittet Utfordringsbildet.)

I barnehagene har muligheten for å søke redusert foreldrebetaling for husstander med lav inntekt vært i mange år. Fra august 2020 skal redusert foreldrebetaling også gjelde SFO. I samråd mellom tjenesteenhetene i oppvekstsektoren foreslås det å legge oppgaven med alle disse søknadene til merkantil stilling ved Ringebu ungdomsskole.

Økning i antall barnefødsler i 2020 medfører utvidelse av kapasitet i familiebarnehager/private barnehager. Det er lagt inn bevilgning til økt barnehagekapasitet for aldersgruppen 0-2 år.

Økonomiske behov og tiltak som er vurdert, men ikke er innarbeidet i ØP 2021-2024

Legge ned avdeling

På grunn av bemanningsnorm er det ikke mulig å redusere ytterligere på personellinnsatsen i barnehagene. Alternativet vil være å legge ned en avdeling, med den konsekvens at kommunen ikke innfrir lovkrav om full barnehagedekning.

Barnehagene						
Versjon	Endringer fra 2020	Tiltak	2021	2022	2023	2024
	Revidert B-2020 (pr. 01.06.2020)		26 640 067	26 640 067	26 640 067	26 640 067
	Korreksjon for budsjettendringer 2020					
	Ingen		0	0	0	0
	Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2020-2023)					
	Privat delfinansiering vikarassistent familiebarnehagene	21Ø-00-030	-97 000	-97 000	-97 000	-97 000
	Innkjøp/vedlikehold lekeapparater Fåvang barnehage	21Ø-00-031		-80 000	-80 000	-80 000
	Revidert nasjonalbudsjett 2020					
103	Uttrekk redusert lønnsoppgjør 2020 (-1,3%)	Pristabell 4	-247 320	-247 320	-247 320	-247 320
	Administrativ innspillsfase					
	Ingen		0	0	0	0
	Endring pensjon (v905 + KLP 17,0% + SPK 10,66%)	Formelberegning.				
104	Lønnsvekst (2,0% + pensjon og arb.g.avg.)	Pristabell 2	422 493	422 493	422 493	422 493
105	Prisvekst (3,2% på driftsposter)	Pristabell 3	392 596	392 596	392 596	392 596
	Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)		27 110 836	27 030 836	27 030 836	27 030 836
	Administrativ rammetildeling, prosentvis utfordring		4,0 %	4,5 %	4,5 %	5,0 %
	Administrativ rammetildeling, utfordring utgjør		(1 084 400)	(1 216 400)	(1 216 400)	(1 351 500)
	Tiltak som innarbeides i budsjetttramme:		-4,4 %	-2,2 %	0,0 %	0,0 %
	Nye tiltak:					
	Ekstra bemanning barn med særskilte behov priv bhg	21Ø-25-001	457 920	228 960		
	Ekstra ressurs Ringebu bhg spes.ped.	21Ø-25-003	737 591	368 796		
	Økt antall barnehageplasser fra høsten 2020	Endringslogg 8	1 300 000	1 300 000	1 300 000	1 300 000
	Økt antall barnehageplasser fra våren 2021	Endringslogg 8	1 200 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000
	Sum ramme for økonomiplanperioden		30 806 347	30 128 592	29 530 836	29 530 836

Skolesektoren

Prognose for elevtall i økonomiplanperioden

	20/21	21/22	22/23	23/24	24/25
Ringebu	107	108	119	124	131
Fåvang	163	146	125	115	103
Ungdoms- skolen	133	137	145	142	141
Sum:	403	391	389	381	375

Elevtall er hentet fra Visma Flyt oppvekst pr 01.09.2020. Tallene for årene etter 20/21 vil naturlig nok endre seg noe. Barn som per i dag er under skolepliktig alder er med i prognosen for sin offentlige nærscole.

I løpet av perioden vil det skje en dreining i forhold til hvilken barneskole som har flest elever.

Utfordringsbilde

Kommunen er skoleeier og har gjennom det ansvar for at kravene i opplæringsloven og tilhørende forskrifter blir oppfylt (Opplæringsloven § 13-10).

Skolens styringsdokument er opplæringsloven med forskrifter, Kunnskapsløftet 2020 (ny læreplan fra 01.08.2020) og "Barnehage og skole på veg mot 2031. Kvalitets- og utviklingsplan" (Vedtatt i kommunestyret juni 2019.)

Alle elever har rett til tilpasset opplæring. Elever som ikke har, eller som ikke kan få, tilfredsstillende utbytte av den ordinære tilpassede opplæringen har rett til spesialundervisning. Kommunen kan ikke avslå behov for spesialundervisning begrunnet med at det ikke er avsatt budsjettmidler til dette (Opplæringsloven § 5-1 med merknader).

Det ble noen år gitt øremerket tilskudd fra staten til tidlig og forsterket innsats for elever på 1.-4.trinn som ikke har forventet framgang i lesing, skriving eller regning. Fra 01.08.18 er plikten til tidlig innsats lovfestet, og det øremerkede tilskuddet er nå lagt inn i rammeoverføringen fra staten til kommunene.

Stortinget har fra 01.08.19 forskriftsfestet norm for lærertetthet i grunnskolen. Fra høsten 2019 skal det være én lærer per 15 elever i 1.-4. klasse og én lærer per 20 elever i 5.-10. klasse. Litt forenklet sagt bygger normen på ordinær undervisning unntatt spesialundervisning og særskilt norskopplæring for minoritetsspråklige.

Beregning av lærertetthet bygger på data fra 01.10. hvert år. Oppdatert oversikt for 2020 fanger opp reduksjonen i sist vedtatte økonomiplan, og vil foreligge i slutten av oktober. Inneværende år har skolene fortsatt en lærertetthet som er litt over normen, men det er da viktig å merke seg forskyvningen av ressurser fra lav andel spesialundervisning til ordinær tilpasset opplæring. Skolene i Ringebu tok for noen år siden grep og klarte å flytte fokus fra spesialundervisning til at flere elever får sin opplæring innenfor rammen av ordinær tilpasset opplæring. Andel elever med rett til spesialundervisning er under landssnittet. Dette er ønsket utvikling også videre, men en ser at det kan bli utfordrende dersom lærertettheten blir på minimumsnivå.

Kompetansekravet til lærere er endret. Det er gitt dispensasjon fram til 2025, men med en klar forventning om at kommunene bruker perioden til å videreutdanne aktuelle lærere. Kravet er at alle lærere som underviser i norsk, matematikk og engelsk på barnetrinnet skal ha minst 30 studiepoeng (stp) fordypning i faget. På ungdomstrinnet er kravet at lærerne skal ha 60 stp for å undervise i norsk, matematikk og engelsk, og relevante 30 stp i de fleste andre fag. Status i Ringebu kommune er at en har kommet langt i forhold til å fylle kravet på barneskolene, men at det fortsatt er en vei å gå for at tilstrekkelig antall lærere ved ungdomsskolen skal ha 60 stp i norsk, matematikk eller engelsk. Ungdomsskolen vil i de kommende årene derfor bli prioritert i forhold til plasser innenfor videreutdanningsordningen Kompetanse for kvalitet. Samtidig er det verdt å merke seg at kompetansekravet er en utfordring for mindre ungdomsskoler fordi det krever at hver lærer må ha omfattende fordypning i flere fag.

Kommunestyrets vedtatte strategi for digitalisering av Ringebuskolen (K-sak 052/17) innførte iPad på alle trinn. Dette gjorde at skolene sto rimelig godt rustet da Covid-19 førte til nedstenging av skolene og fjernundervisning måtte opp og gå nærmest over natta. Perioden med fjernundervisning var en bratt læringskurve der lærerne ytte en formidabel innsats. Gjennom denne perioden fikk en også bredere erfaring med styrker og svakheter på alle nivå innen bruk av digitale verktøy i opplæringen. iPad vil aldri erstatte tradisjonelle arbeidsmetoder, men brukes der det vurderes som læringsfremmende. Å mestre bruk av digitale verktøy vil også være et bidrag i det å forberede elevene på en framtid vi vet lite om, men som helt sikkert vil bli digital. I det videre må en vurdere om

digitalt utstyr skal leases som nå, eller om det er bedre økonomi i å kjøpe inn utstyr.

Skolene fikk nye læreplaner fra 01.08.2020. Dette fordrer fornyelse av læremidler, både tradisjonelle bøker og digitale. Innføringen av ny læreplan understreker behovet for systematisk og langsiktig arbeid med kvalitetsutvikling.

Trivsel og trygghet representerer grunnmuren i et godt læringsmiljø. Opplæringslovens kapittel 9A stiller store krav til skolen i forhold til forebygging og oppfølging av negative hendelser. Det er utarbeidet en felles plan for hvordan dette arbeidet skal følges opp. Den enkelte skole har et eget kapittel i planen som konkretiserer skolens arbeid – se [skolenes hjemmesider](#). Det generelle elevfraværet er ikke høyt i Ringebuskolen, men noen få elever har høyt fravær. Skolene har i mange år hatt egen tiltaksplan for å følge opp elevfravær, og i samarbeid med skolehelsetjenesten ble denne revidert høsten 2019.

God skoleledelse som arbeider tett på sine skoler kjennetegner skoler som lykkes. I et langsiktig perspektiv er det derfor god investering å satse på dette området, både med tanke på rekruttering og med tanke på tilbud om videreutdanning til skoleledere.

Oppsummering av utfordringsbildet

Opplæringsloven sier at kommunen skal stille til

disposisjon de ressursene som er nødvendige for at kravene i opplæringsloven skal være oppfylt. Det finnes ingen absolutter som definerer «nødvendige ressurser», dette må vurderes på et helhetlig grunnlag. De mest sentrale faktorene en da må se på, og ha noen langsiktige tanker om, er hvordan en skal fylle kravene om tilpasset opplæring, tidlig innsats, trygt og godt skolemiljø og spesialundervisning.

I lys av dette vil «nødvendig ressurstilgang» bety lærerressurser som muliggjør forsvarlig klasse-/ gruppestørrelse for å følge opp de nevnte områdene. Den alvorligste konsekvensen stadig reduksjon i lærertetthet vil gi, er økning i spesialundervisning. Ikke fordi skolene ønsker en slik utvikling, men fordi det blir for lite rom til å gi elever med særskilte utfordringer opplæring innenfor rammen av tilpasset opplæring.

Den gjentatte økningen i antall elever per lærer - redusert lærertetthet - over flere år nærmer seg grensen for forskriftsfestet minstenorm, selv etter at det er korrigert for synkende elevtall. Det er derfor nødvendig å starte en prosess der en ser på andre grep for å drive mer effektiv skole innenfor forsvarlige rammer. I dette ligger en anbefaling fra kommunedirektøren om at en tidlig i økonomiplanperioden starter et arbeid med å se på kommunens framtidige skolestruktur.

Ringebu skole

Tjenesteenheten har som mål å gi grunnskoleopplæring i tråd med lov og forskrift for elever i 1. – 7. trinn.

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- Grunnskoleopplæring barnetrinn
- Leksehjelp 4. – 7. trinn.
- SFO 1. – 4. trinn.

Utfordringsbildet

Skolen har pr. i dag 107 elever fordelt på 7 klasser. Skolen har 10 fremmedspråklige elever som får 3 t/u med norskopplæring utenom det klassen gir.

Nedgangen i elevtall har stoppet. Prognosene viser at antall elever vil øke i årene som kommer.

Ringebu skole har relativt stor andel fremmedspråklige elever. Dette henger sammen med at flertallet av bosatte flyktninger bor i Ringebu skolekrets.

Tidligere har det vært elever fra KOA (Kløverhagen) og mottaket på Ringebu hotell ved skolen. Elevene fra disse mottakene ble finansiert gjennom statlige tilskudd til opplæring i norsk, mens tilsvarende behov hos bosatte flyktninger må dekkes innen ordinær drift.

Tidlig innsats og fokus på rask integrering er viktig, men det er grunnlag for å vurdere omfanget av ressursbruk til særskilt norskopplæring for fremmedspråklige.

Ringebu skole har redusert andelen elever med vedtak om spesialundervisning, og ligger godt under landsgjennomsnittet. Skolen forventer å se økt effekt av arbeidet knyttet til redusert spesialundervisning. Det vil i praksis si at fokus i større grad rettes mot fellesskapet, og grupper av elever, framfor enkeltelever.

Skolen har et godt SFO-tilbud faglig sett, men sliter med gamle og for små lokaliteter. SFO må driftes på to ulike steder for å få plass. Det krever dobbelt så mye bemanning og gir en dårlig utnyttelse av ressursene.

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

Skolens samlede kompetanse, utrustning og organisering gjør at det drives i tråd med lov og forskrift. Kommunens prioritering av grunnskolen gjør at enheten har gode fysiske rammebetingelser, og gjør forsvarlig drift mulig.

Skolens overordnede planverk er LK20, opplæringsloven og kommuneplanens samfunnsdel. Vår egen kvalitets- og utviklingsplan, «Barnehage og skole på vei mot 2031», gjør at kommunen tar et samlet grep om oppvekstsektoren.

Ringebu skole						
Versjon	Endringer fra 2020	Tiltak	2021	2022	2023	2024
	Revidert B-2020 (pr. 01.06.2020)		13 991 962	13 991 962	13 991 962	13 991 962
	Korreksjon for budsjettendringer 2020					
	Ingen		0	0	0	0
	Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2020-2023)					
	Reduksjon lærertimer, fra ØP2019	21Ø-00-018	-146 900	-208 000	-208 000	-208 000
	Reduksjon lærertimer, fra ØP2020	21Ø-00-019	6 119	-67 315	-152 988	-152 988
	Revidert nasjonalbudsjett 2020					
103	Uttrekk redusert lønnsoppgjør 2020 (-1,3%)	Pristabell 4	-180 017	-180 017	-180 017	-180 017
	Administrativ innspillsfase					
	Fornyelse læremidler K2020 Kunnskapsløftet	21Ø-00-020	187 200	187 200		
	Elev med særskilt behov	21Ø-00-021	250 000	250 000	250 000	250 000
	Endring pensjon (v905 + KLP 17,0% + SPK 10,66%)	Formelberegn.				
104	Lønnsvekst (2,0% + pensjon og arb.g.avg.)	Pristabell 2	307 519	307 519	307 519	307 519
105	Prisvekst (3,2% på driftsposter)	Pristabell 3	24 941	24 941	24 941	24 941
	Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)		14 440 824	14 306 290	14 033 417	14 033 417
	Omfordeling jfr. Ressurstildelingsmodell		0	0	0	0
	Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)		14 440 824	14 306 290	14 033 417	14 033 417
	Administrativ rammetildeling, prosentvis utfordring		4,0 %	4,5 %	4,5 %	5,0 %
	Administrativ rammetildeling, utfordring utgjør		(577 600)	(643 800)	(631 500)	(701 700)
	Tiltak som innarbeides i budsjettamme:		4,0 %	4,5 %	4,5 %	5,0 %
	Reduksjon lærertimer	21Ø-21-001	-577 680	-644 995	-632 756	-701 295
	Sum ramme for økonomiplanperioden		13 863 144	13 661 295	13 400 661	13 332 122

Beskrivelse av tiltak

Reduksjon av lærertimer

Alle elever har rett på tilpasset opplæring. Elever som ikke har et tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen, har rett på spesialundervisning. Nedskjæringer i perioden vil begrense skolens mulighet til å drive tilpasset opplæring. I dag holder vi for eksempel intensiv-kurs i lesing, regning og engelsk, vi driver undervisning i mindre grupper og vi jobber tverrfaglig over tid. Dette tilbudet greier vi ikke å opprettholde ved nedskjæringer. Konsekvensen av dette vil være at flere elever får vedtak om spesialundervisning, som i sin tur legger beslag på en enda større andel av skolens samlede ressurser.

I barnehagene har muligheten for å søke redusert foreldrebetaling for husstander med lav inntekt vært i mange år. Fra august 2020 skal redusert foreldrebetaling også gjelde SFO. I samråd mellom tjenesteenhetene i oppvekstsektoren foreslås det å legge oppgaven med alle disse søknadene til merkantil stilling ved Ringebu ungdomsskole.

Økonomiske behov og tiltak som er vurdert, men ikke er innarbeidet i ØP 2021-2024

Fåvang skole

Tjenesteenheten har som mål å gi grunnskoleopplæring i tråd med lov og forskrift for elever i 1. – 7. trinn.

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- Grunnskoleopplæring barnetrinn
- Leksehjelp 4. – 7. trinn.
- SFO 1. – 4. trinn og 1. – 7. trinn for barn med særskilte behov

Utfordringsbildet

Fåvang skole er den største skolen i Ringebu. Elevtallet forventes å gå noe ned i kommende fireårsperiode. Imidlertid får skolen stadig nye elever ved tilflytting, noe som holder elevtallet relativt stabilt (163 elever per august 2020 mot 165 elever per august 2019). Skolen har en økning i antall fremmedspråklige elever med behov for særskilt opplæring i norsk, og har flere lærere med redusert undervisningsplikt på grunn av alder (totalt om lag 0,35 årsverk per august 2020).

Skolens ansatte har, samlet sett, god kompetanse, og skolen vil kunne innfri de myndighetskrav som settes til undervisningspersonell innen de frister som er gitt. Skolen innfrir lærernormen for grunnskolen, som ble gjort gjeldende fra skoleåret 2019-20. Fra høsten 2020 følger skolen den nye læreplanen, LK20. En ny læreplan forutsetter organisatoriske endringer og innkjøp av nye læremidler, noe som er beskrevet i tidligere faser av økonomiarbeidet.

Fåvang skole ligger under landsgjennomsnittet forhold til antall elever som får spesialundervisning. Dette er resultat av organisasjonsutvikling og først og fremst en ressursforskyvning, ikke innsparing. Tilpasset undervisning, intensive kurs og tidlig tverrfaglig innsats over tid er førende elementer for skolens opplegg for elever med særskilte behov. Arbeidet som nå diskuteres nasjonalt i forhold til å desentralisere det spesialpedagogiske støttesystemet passer godt med enhetens tenking og organisering av tilbudet til elever med særskilte behov.

Skolens behov for pedagogisk støttepersonell er sterkt økende. Stadig flere elever har behov for tett oppfølging

over lang tid i forhold til sosial og emosjonell sårbarhet. Dette gir også utfordringer vedr. god dekning av personell på SFO. Skolen flytter ressurser fra generell undervisningsstøtte og over til å dekke individuelle behov beskrevet over. Skolen har elever som av ulike årsaker bor i kretsen i kortere tid, eller kommer i løpet av skoleåret. Flere av disse elevene har særlige behov, og omprioritering av eksisterende ressurser blir nødvendig for å imøtekomme behovene. Skolens samlede ressurser blir særlig utfordret i forhold til dette.

51 elever er innvilget SFO-plass dette skoleåret. Ressursbehovet til skolefritidsordningen forventes å øke i takt med skjerpede krav og forventninger fra sentrale myndigheter og samfunnet for øvrig. Høsten 2021 kommer en nasjonal rammeplan for SFO, som skal bidra til å redusere kvalitetsforskjeller og variasjoner i SFO mellom kommuner. Barn med nedsatt funksjonsevne skal gis gode utviklingsmuligheter i SFO.

Fra høsten 2020 vil husstander med lav inntekt kunne søke om redusert foreldrebetaling i SFO. Barn på 5.- 7. trinn med særskilte behov vil ha rett på gratis SFO-plass. Brukerbetaling dekker kun deler av SFO-driften, slik det er før disse endringene trer i kraft.

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

Skolens samlede kompetanse, utrustning og organisering gjør at det drives i tråd med lov og forskrift. Kommunens prioritering av grunnskolen gjør at enheten har gode fysiske rammebetingelser, og for øvrig forsvarlig drift.

Skolens overordnede planverk er LK20, opplæringsloven og kommuneplanens samfunnsdel. Vår egen kvalitets- og utviklingsplan, "Barnehage og skole på vei mot

Fåvang skole						
Versjon	Endringer fra 2020	Tiltak	2021	2022	2023	2024
	Revidert B-2020 (pr. 01.06.2020)		16 061 672	16 061 672	16 061 672	16 061 672
	Korreksjon for budsjettendringer 2020					
	Ingen		0	0	0	0
	Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2020-2023)					
	Reduksjon lærertimer	21Ø-00-022	-146 900	-183 600	-183 600	-183 600
	Undervisningsmateriell	21Ø-00-023	-70 800	-70 800	-70 800	-70 800
	Skolebøker	21Ø-00-024		-42 100	-42 100	-42 100
	Økte refusjoner fra andre kommuner	21Ø-00-025	9 800	-66 600	-146 500	-146 500
	Revidert nasjonalbudsjett 2020					
103	Uttrekk redusert lønnsoppgjør 2020 (-1,3%)	Pristabell 4	-222 653	-222 653	-222 653	-222 653
	Administrativ innspillsfase					
	Fornyelse læremidler K2020 Kunnskapsløftet	21Ø-00-026	298 800	298 800	0	0
	Endring pensjon (v905 + KLP 17,0% + SPK 10,66%)	Formelberegn.				
104	Lønnsvekst (2,0% + pensjon og arb.g.avg.)	Pristabell 2	380 351	380 351	380 351	380 351
105	Prisvekst (3,2% på driftsposter)	Pristabell 3	34 951	34 951	34 951	34 951
	Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)		16 345 221	16 190 021	15 811 321	15 811 321
	Omfordeling jfr. Ressurstilodelingsmodell		0	0	0	0
	Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)		16 345 221	16 190 021	15 811 321	15 811 321
	Administrativ rammetildeling, prosentvis utfordring		4,0 %	4,5 %	4,5 %	5,0 %
	Administrativ rammetildeling, utfordring utgjør		(653 800)	(728 600)	(711 500)	(790 600)
	Tiltak som innarbeides i budsjettramme:		4,0 %	4,5 %	4,5 %	5,0 %
	Reduksjon lærertimer	21Ø-22-001	-653 562	-728 220	-711 086	-790 640
	Sum ramme for økonomiplanperioden		15 691 659	15 461 801	15 100 235	15 020 681

2031", gjør at kommunen tar et samlet grep om oppvekstsektoren.

Beskrivelse av tiltak

Reduksjon lærertimer

Alle elever har rett på tilpasset opplæring. Elever som ikke har et tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen, har rett på spesialundervisning. Nedskjæringer i perioden vil begrense skolens mulighet til å drive tilpasset opplæring. I dag holder vi for eksempel intensiv-kurs i lesing, regning og engelsk, vi driver undervisning i mindre grupper og med to-lærer-system. Dette er tilbud som står i fare ved nedskjæringer. Konsekvensen av dette vil være at flere elever får vedtak om spesialundervisning, som i sin tur legger beslag på en enda større andel av skolens samlede ressurser.

Som en følge av kutt i lærertimer må skolen også vurdere om ressurskrevende undervisningsaktiviteter som svømming og mat og helse kan opprettholdes på samme måte som i dag. Færre svømmetimer per elev og større elevgrupper på kjøkkenet vil frigjøre lærertimer til tilpasset opplæring i basisfag.

I barnehagene har muligheten for å søke redusert foreldrebetaling for husstander med lav inntekt vært i mange år. Fra august 2020 skal redusert foreldrebetaling også gjelde SFO. I samråd mellom tjenesteenhetene i oppvekstsektoren foreslås det å legge oppgaven med alle disse søknadene til merkantil stilling ved Ringebu ungdomsskole.

Økonomiske behov og tiltak som er vurdert, men ikke er innarbeidet i ØP 2021-2024

Ringebu ungdomsskole

Tjenesteenheten har som mål å gi grunnskoleopplæring for elever i 8. – 10. trinn.

Gi norske og fremmedspråklige voksne lovpålagt opplæring.

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- Grunnskoleopplæring
- Grunnskoleopplæring, voksne
- Opplæring norsk og samfunnsfag voksne innvandrere og asylsøkere

Utfordringsbildet

Ringebu ungdomsskole er den eneste ungdomsskolen i kommunen og har per i dag 133 elever.

Et av målene er at Ringebu skal ha gode og trygge oppvekstvilkår der strategien er å beholde og sikre gode barnehager, skoler og fritidsordninger.

Tjenesteenheten vil møte utfordringer på flere plan kommende år. Prognosen viser at elevtallet stabiliseres de neste årene på rundt 140 elever og noen år like i underkant av dette. Skolen skal tilby et så bredt og kvalitativt godt tilbud til alle elever, uansett forutsetninger, at lysten til å lære og motivasjonen til å fortsette i videre utdanning økes. Det å gi elevene en reell mulighet til å velge, vil føre til både mestring og økt motivasjon jfr. St.meld. 22, Motivasjon-Mestring-Muligheter, samtidig som flere av ungdommene i Ringebu også vil se framtidsmuligheter innenfor egen kommune.

Ved å sikre stabile ressurser til skolen som gjør driften forutsigbar, vil dette kunne være en medvirkende positiv faktor til rekruttering av nye lærere.

Elevene sitt skolemiljø opplæringsloven kap 9A. Gjennom elevundersøkelsen (Udir) gjennomført på alle trinn sier elevene klart at de trives, blir tatt vare på, blir sett, får oppfølging og veiledning faglig og at de lærer noe. Tilbakemeldingene elevundersøkelsen og Ung-Data gir til skolen, er gode. Skolen har de siste årene hatt lite atferdsproblematikk, noe som til en viss grad kan tilskrives god voksentetthet og systematisk arbeid med skolemiljø.

Frem til 2020 har skolen håndtert spesialundervisning innenfor tildelt ramme, men andelen elever som utløser retten har økt. Andelen elever med høyt skolefravær har vært økende de siste årene og skolen har måttet sette

inn økte ressurser, utover budsjett fra høsten 2020, for å imøtekomme disse elevene. Samtidig er dette et tiltak som kan spare kommunen for store utgifter i framtida.

Ringebu ungdomsskole driver målrettet utviklingsarbeid. Fagfornyelsen (LK20) er den største endringen i norsk skole siden Kunnskapsløftet kom i 2006. Skolen jobber med kompetansepakker gjennom Utdanningsdirektoratet for å imøtekomme endringene på en best mulig måte. Endring i læreplanverket medfører også et stort behov for nye læremidler i skolen, både bøker og digitale lisenser. Elevene ved ungdomsskolen har hatt god progresjon på nasjonale prøver fra 8. til 9. trinn, dette kan blant annet tilskrives at det har vært prioritert større lærertetthet i basisfagene.

§ 2-1 i Opplæringsloven sier at alle har rett og plikt til grunnskoleopplæring. Dette innebærer at alle elever, uansett forutsetninger og funksjonsnivå skal inn i grunnskolen. Dette gir rom for mangfold og ulikhet i skolen, samtidig krever det stor grad av tilpassing for den enkelte elev. Tilpasset opplæring gjelder for alle elever, ikke bare de med behov for særskilt tilrettelegging.

Ringebu Læringscenter har de siste par årene hatt avtale med Fronskommunene om grunnskoletilbud til bosatte flyktninger. Nord-Fron har fra høsten 2020 sagt opp sin avtale, mens Sør-Fron sin avtale videreføres. Dette innebærer at enheten får kraftig nedgang i inntekter, men omtrent samme behov for personell for å stille med et tilbud som er godt nok. Enheten tilbyr norskkurs for arbeidsinnvandrere og BKA-kurs (basiskompetanse i arbeidslivet). Hovedaktiviteten består i introprogram med norsk og samfunnskunnskap i tillegg til grunnskoleopplæring.

Ringebu ungdomsskole						
Versjon	Endringer fra 2020	Tiltak	2021	2022	2023	2024
	Revidert B-2020 (pr. 01.06.2020)		14 727 405	14 727 405	14 727 405	14 727 405
	Korreksjon for budsjettendringer 2020					
	Ingen		0	0	0	0
	Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2020-2023)					
	Reduksjon lærertimer (tilleggsutfordring)	21Ø-00-027	-72 100	-72 100	-72 100	-72 100
	Revidert nasjonalbudsjett 2020					
103	Uttrekk redusert lønnsoppgjør 2020 (-1,3%)	Pristabell 4	-212 795	-212 795	-212 795	-212 795
	Administrativ innspillsfase					
	Fornylse læremidler K2020 Kunnskapsløftet	21Ø-00-028	248 400	248 400	0	0
	10% merkantil, søknadbehandling red. foreldrebetaling	21Ø-00-029	55 000	55 000	55 000	55 000
	Endring pensjon (v905 + KLP 17,0% + SPK 10,66%)	Formelberegn.				
104	Lønnsvekst (2,0% + pensjon og arb.g.avg.)	Pristabell 2	363 509	363 509	363 509	363 509
105	Prisvekst (3,2% på driftsposter)	Pristabell 3	66 455	66 455	66 455	66 455
	Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)		15 175 874	15 175 874	14 927 474	14 927 474
	Omfordeling jfr. Ressurstilodelingsmodell		0	0	0	0
	Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)		15 175 874	15 175 874	14 927 474	14 927 474
	Administrativ rammetildeling, prosentvis utfordring		4,0 %	4,5 %	4,5 %	5,0 %
	Administrativ rammetildeling, utfordring utgjør		(607 000)	(682 900)	(671 700)	(746 400)
	Tiltak som innarbeides i budsjetttramme:		4,0 %	4,5 %	4,6 %	5,0 %
	Merkantil omdisponering	21Ø-23-001	-55 798	-55 798	-55 798	-55 798
	Assistent	21Ø-23-002	-160 458	-386 912	-386 912	-386 912
	Kutt i lærerstilling (OBS! Inn med prosent av årsverk i tek)	21Ø-23-003	-264 363	-244 780	-244 780	-304 751
	Kutt vikar	21Ø-23-004	-127 285			
	Inntektsbortfall Ringebu læringsssenter		1 200 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000
	Bruk av fondsmidler Ringebu læringsssenter		-1 200 000			
	Sum ramme for økonomiplanperioden		14 567 970	15 688 384	15 439 984	15 380 013

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

Skolens samlede kompetanse, utrustning og organisering gjør at det drives i tråd med lov og forskrift. Kommunens prioritering av grunnskolen gjør at enheten har gode fysiske rammebetingelser, og gjør forsvarlig drift mulig.

Skolens overordnede planverk er LK20, opplæringsloven og kommuneplanens samfunnsdel. Vår egen kvalitets- og utviklingsplan, «Barnehage og skole på vei mot 2031», gjør at kommunen tar et samlet grep om oppvekstsektoren.

Beskrivelse av tiltak

Omfordeling merkantil ressurs

Omfordeling til barnehage og barneskole (10 %) av merkantil stilling som følge av økte administrative oppgaver innenfor barnehage og skole.

Reduksjon lærertimer

Alle elever har rett på tilpasset opplæring. Elever som ikke har et tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen, har rett på spesialundervisning. Nedskjæringer i perioden vil begrense skolens mulighet

til å drive tilpasset opplæring. Skolen har i flere år valgt å satse på basisfagene, norsk, matematikk og engelsk. Innenfor disse fagene vil ikke skolen klare å følge opp den enkelte elev i den grad det gjøres i dag. Andelen elever som utløser retten til spesialundervisning vil øke i takt med begrensede muligheter for tilpasninger.

Kutt i svømmeopplæringen, slik at elevene kun får svømming ett av årene på ungdomsskolen.

Kutt i vikarbudsjett

Kutt i vikarbudsjett vil kunne føre sammenslåing av klasser ved lærerfravær. For elevene vil dette bety timer hvor undervisning blir byttet ut med tilsyn. Dette vil da kunne medføre brudd på opplæringsloven.

Kutt i assistentstilling

Fører til kutt i kantinetilbud som er et av de viktige trivselstiltakene på skolen, mindre mulighet for tilpasset opplæring i klasserommet, mindre støtte i praktiske fag som igjen vil medføre at de praktiske fagene må gjøres mer teoretiske og får lavere grad av elevaktivitet.

Økonomiske behov og tiltak som er vurdert, men ikke er innarbeidet i ØP 2021-2024

Helse- og omsorgsektoren

HO skal ha fokus på:

- Et likeverdig tjenestetilbud og den enkelte brukers behov. "Hva er viktig for deg?"
- Gjensidighet, økt livskvalitet og egenmestring.
- Den enkeltes mulighet til å bo i eget hjem så lenge som mulig.
- "Leve hele livet"

HO arbeider etter felles målsetning og prinsippet om enhetlig og helhetlig ledelse og har fokus på god nyttig gjøring av kompetanse, fleksibel ressursbruk og riktige tjenester på riktig nivå. Målet er at brukeren opplever sømløse tjenester selv om flere instanser er involvert. Endringer innenfor en tjeneste får følger for andre områder. Tiltakene i økonomiplanen fordeler seg derfor ulikt på tjenesteområdene og flere tiltak innvirker på det totale tjenestetilbudet.

Utfordringsbildet

Befolkningsframskrivingen er synliggjort med en lav befolkningsøkning. Når det gjelder aldersgruppen med størst hjelpebehov i forhold til alder dvs 80 år og eldre, viser denne en økning på 130 personer de neste 10 årene. En økning i antall eldre gir øket behov for tjenester, behovet kan kompenseres noe gjennom nye arbeidsmåter, men uansett vil en så stor økning bli krevende de neste 10 årene. Dette blir særlig krevende når antall innbyggere i de yngre årsgruppene er synkende.

En betydelig utfordring i årene framover vil bli å ha tilstrekkelig helse- og sosialfaglig kompetanse og økonomi til å løse behovet for tjenester. Kommunen må i størst mulig grad være en innovativ og attraktiv arbeidsgiver, som legger til rette for å beholde, rekruttere og utvikle kompetanse.

I helse og omsorg er det fortsatt en del ufaglærte, men det arbeides med konkrete tiltak for å rekruttere inn faglært arbeidskraft både når det gjelder sykepleiere og helsefagarbeidere. Dette gjøres både interkommunalt og spesifikke tiltak her i Ringeby.

Krav til sykepleierkompetanse øker hvert år da spesialisthelsetjenesten reduserer sin drift og flere oppgaver legges på kommunen. Tilstrekkelig fagkompetanse blant de ansatte er en forutsetning for kvalitet og pasientsikkerhet.

Kvalitets og utviklingsplan

Helse og omsorgstjenesten i Ringeby har over flere år

arbeidet med omstilling og kvalitet på tjenester. Dagens organisering skal tilrettelegge for kvalitetsutvikling og innovasjon, noe som kreves for å ha en bærekraftig omsorgstjeneste fremover. Helhetlige og målretta ledelse er avgjørende for å utvikle kvalitativt gode tjenester.

Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring, helsetjenestens internkontroll, stiller krav til hvordan helse og omsorgstjenesten skal jobbe systematisk for kvalitetsforbedring og pasient- og brukersikkerhet. Formålet er å sikre alle krav i helse -og omsorgslovgivningen. Utfordringen i helse og omsorg er at ledertettheten ligger lavt i forhold til antall ansatte, noe som gir mindre oppfølging av ansatte og den faglige utviklingen.

Handlingsdelen i planen ble revidert i 2020 og er gjeldende for fire nye år. Med utgangspunkt i planens handlingsdel og innspill fra levekårsutvalget utarbeider HO årlig en kvalitetsrapport som behandles politisk.

«Leve hele livet» er en kvalitetsreform for eldre, der hovedfokus er å skape et mer aldersvennlig samfunn knyttet til aktivitet, ensomhet og fellesskap, mat og måltider, helsehjelp, sammenheng og overganger i tjenestene.

I Ringeby skal «Leve hele livet» gjelde alle innbyggere, ikke bare eldre. Kommunen som lokalsamfunn står overfor utfordringer i å legge til rette for god fysisk og psykisk helse gjennom hele livsløpet nå når spesialisthelsetjenesten bygger ned sitt tilbud.

Kommunesamarbeid

Kommunen har et samarbeid gjennom Helseregion Sør-Gudbrandsdal (HSG). Samarbeidet har bidratt til kompetanseheving og utvikling av tjenestene i en periode med store statlige omstillingskrav.

Rammebetingelser

Antall kronisk syke og eldre øker, samtidig har kommunen overtatt arbeidsoppgaver og ansvar som tidligere lå hos spesialisthelsetjenesten. De fleste tjenester innen Helse og omsorg er lovpålagte, noe som gir begrensede muligheter for innsparing. Ikke-lovpålagte tjenester som for eksempel matombringing, trygghetsalarmer og dagpass (lovpålagt for demente) har en forebyggende effekt og bidrar til at flere klarer seg i eget hjem.

Spares det i tilbudet om ikke-lovpålagte tjenester, kan det oppstå behov for mer kostnadskrevenende tjenester.

Helse og mestring

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- Legetjenesten
- Miljørettet helsevern (interkommunalt)
- Rus og psykisk helsetjeneste
- Ergoterapi- og fysioterapitjenesten
- Helsestasjon- og skolehelsetjeneste
- Tildelingskontor
- Freskus
- Tilrettelagte tjenester arbeid
- Tilrettelagte tjenester bolig

Utfordringsbildet

Kommunen har hatt tilsyn i forhold til helse og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming. Fylkesmannen påpekte i sin rapport to lovbrudd som kommunen må lukke. Lovbruddene går på at kommunen ikke sikrer forsvarlighet i tjenesten. Manglene går ikke på selve utøvelsen, men på dokumentasjonen. I forbedringsarbeidet etter tilsynet vil hele Helse og omsorgstjenesten bli involvert, for å få til en helhetlig gjennomføring og for å sikre forsvarlighet i hele Helse og omsorg. Arbeidet blir omfattende, vil kreve mye ressurser og kommer til å gå over flere år.

Regjeringen har lovfestet kommuners plikt til å ha psykologkompetanse innen 2020. Ringebu kommune har gjort en avtale om digital psykologtjeneste for 2020 pga. utfordring med rekruttering. Erfaringene viser at digital psykologtjeneste på langt nær ikke erstatter en ansatt psykolog i kommunen. Blant annet gir ikke den digitale tjenesten et tilbud til barn og unge under 16 år.

Nytt bofellesskap for funksjonshemmede starter opp 01.10.2020. Tjenesten er inne i en omstillingsprosess og skal fremover gi omfattende tjenester til flere nye brukere og brukergrupper.

Over flere år har det vært registrert et økende behov i forhold til brukere som har utfordringer med å mestre dagliglivets utfordringer. Familier som har utfordringer med å håndtere hverdagslivet og få på plass en struktur, kan også ha god nytte av hjemmeveiledning.

Tjenestene som arbeider inn mot feltet i dag, ser at brukernes behov «faller» mellom tjeneste tilbudene.

Dagens tjenester dekker en liten del av behovet for hjemveiledning, men flere har behov for tett oppfølging over tid.

Målet med hjemveiledningen er egenmestring og mer selvstendighet i eget liv. Hjemveiledning kan forebygge komplikasjoner, vil kunne gi mindre behov for tjenester på sikt, forhindre skade på kommunale leiligheter og mindre bekymring blant pårørende og naboer. Tiltaket er tidligere meldt inn i økonomiplanarbeidet og det har flere ganger vært søkt prosjektmidler. Hjemveiledning legges inn som et nytt arbeidsområde innenfor Tilrettelagte tjenester, men tjenesten alene kan ikke dekke hele målgruppen, da denne er ganske sammensatt.

Frisklivssentralen følger opp i overkant av 100 brukere i året. Frisklivssentralen bruker lokaler på Freskus der de har eget kontor og bruker hele frisklivssenteret med alt utstyr. Beregninger viser at frisklivssentralen utgjør ca 30 % av aktiviteten på Freskus.

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

Tildelingskontoret bidrar til riktig omfang og plassering av tjenester i omsorgstrappa. Siden oppstart har det vært et betydelig arbeid i forhold til kvalitetssikring og forbedring i hele tildelingsprosessen.

Ringebu kommune har et velfungerende og tverrfaglig helsesenter, som gir gode tjenester til kommunens innbyggere.

Sykepleierkontor ved legekontolet videreutvikles. Kontolet følger opp kronikere i samråd med lege. Kompetansen til sykepleierne er hevet innenfor de pasientgruppene de følger opp. Tiltaket er i tråd med nasjonale satsinger og har blitt godt mottatt.

Helse og mestring						
Versjon	Endringer fra 2020	Tiltak	2021	2022	2023	2024
	Revidert B-2020 (pr. 01.06.2020)		55 049 362	55 049 362	55 049 362	55 049 362
	Korreksjon for budsjettendringer 2020					
	Ingen		0	0	0	0
	Tiltak fra økonomiplan 2018-2021					
	Bofellesskap funksjonshemmede, helårsvirkning	21Ø-00-036	842 600	842 600	842 600	842 600
	Avlastningsbolig, helårsvirkning	21Ø-00-037	178 000	178 000	178 000	178 000
	Utsatt oppstart bofellesskap 2020	21Ø-00-038	595 249	595 249	595 249	595 249
	Gradvis oppfylld bofellesskap	21Ø-00-039	-200 000	800 000	800 000	800 000
	Midlertidig styrking i påvente av bofellesskap/avlastning	21Ø-00-040	-125 000	-125 000	-125 000	-125 000
	Avlastningsbolig, midlertidig tiltak (2019 og del 2020)	21Ø-00-041	-362 300	-362 300	-362 300	-362 300
	Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2020-2023)					
	Reduksjon kjøp av tjenester fra målrettet intervensjon (N	21Ø-00-042		-1 100 000	-1 100 000	-1 100 000
	Reduksjon eksterne tjenester (MI)	21Ø-00-043	-289 500	-278 500	-278 500	-278 500
	Reduksjon kjøp eksterne tjenester	21Ø-00-044		-1 000 000	-2 000 000	-2 000 000
	Flytting av KAD (kommunalt akutt døgntilbud)	21Ø-00-045	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
	Avslutte samarbeid om intermedieartilbud	21Ø-00-046	-1 400 000	-1 400 000	-1 400 000	-1 400 000
	Avslutte fond i 2020	21Ø-00-047	846 000	846 000	846 000	846 000
	Refusjoner sykepleier legekantoret	21Ø-00-048		-200 000	-200 000	-200 000
	Revidert nasjonalbudsjett 2020					
103	Uttrekk redusert lønnsoppgjør 2020 (-1,3%)	Pristabell 4	-628 269	-628 269	-628 269	-628 269
	Administrativ innspillsfase					
	Nytt legejournalssystem	21Ø-00-049	200 000	100 000	100 000	100 000
	Gerica fagansvarlig (utvidelse fra 40% til 100%)	21Ø-00-050	468 100	468 100	468 100	468 100
	Endring pensjon (v905 + KLP 17,0% + SPK 10,66%)	Formelberegning				
104	Lønnsvekst (2,0% + pensjon og arb.g.avg.)	Pristabell 2	1 073 262	1 073 262	1 073 262	1 073 262
105	Prisvekst (3,2% på driftsposter)	Pristabell 3	677 505	677 505	677 505	677 505
110	Indeksregulering husleieinntekter (3,2% KPI)	Pristabell 5	-14 342	-14 342	-14 342	-14 342
7	Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)		56 410 667	55 021 667	54 021 667	54 021 667
	Administrativ rammetildeling, prosentvis utfordring		4,0 %	4,5 %	4,5 %	5,0 %
	Administrativ rammetildeling, utfordring utgjør		(2 256 400)	(2 476 000)	(2 431 000)	(2 701 100)
	Tiltak som innarbeides i budsjetttramme:		2,9 %	2,8 %	1,0 %	1,0 %
	Leasing bil	21Ø-30-001	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
	Reduksjon kjøp av eksterne tjenester	21Ø-30-002	-2 000 000	-2 000 000	-1 000 000	-1 000 000
	Øke stilling psykolog fra 20% til 100%	21Ø-30-003	647 010	776 412	776 412	776 412
	Velferdsteknologi redusert 20% stilling	21Ø-30-006	-148 812	-148 812	-148 812	-148 812
	Reduksjon transport dagsenterbrukere	21Ø-30-4	-97 050	-130 696	-130 696	-130 696
	Øke jordmorstilling?					
	Sum ramme for økonomiplanperioden		54 868 865	53 609 267	53 609 267	53 609 267
	Samlet rammereduksjon Helse og omsorg:		3,3 %	3,4 %	2,9 %	2,2 %

Brukermedvirkning er et satsingsområde. Rus og psykisk helse har systematisert dette gjennom FIT, som står for feedback-informerte tjenester.

Interkommunalt prosjekt med å øke bruk av Individuell plan, for å bedre brukermedvirkning og tverrfaglig arbeid rundt den enkelte pasient fortsetter.

Beskrivelse av tiltak

Leasing bil

Leasingavtalen på en bil går ut i 2020. Redusering med en bil vil gi en innsparing på kr 40 000, da det må påregnes økte utgifter inn mot bruk av privatbil.

Reduksjon kjøp av eksterne tjenester

Proessen med å avslutte og trappe ned tjenester til brukere fra privat aktør videreføres.

Øke stilling psykolog til 100 %

Kommunen har i 2020 hatt en avtale om digital psykolog for å oppfylle lovkravet. Tilbudet er ikke optimalt. Pasienter og tjenestene vil kunne nyttiggjøre seg en ansatt psykolog på en helt annen måte. Gjentatte rekrutteringsforsøk inn mot en 50 % stilling har vært forsøkt, uten at det har kommet til en ansettelse. Nabokommunene har 100 % stilling og gir tilbakemelding på at ressursene blir brukt. Alle kommunene i Sør- og Midt-Gudbrandsdalen har vært kontaktet for samarbeid, uten at det har ført frem. Det er derfor viktig at stillingen blir 100 % for å kunne rekruttere kvalifisert søkere.

20 % reduksjon i stilling velferdsteknologi

Implementering av velferdsteknologi i den enkelte avdeling der avdelingsleder får mer ansvar for oppfølging. Endringen gjør at en 20 % stilling som tidligere er avsatt til arbeidet kan frigis.

Reduksjon transport dagsenterbrukere

(se beskrivelse av reduksjon dagsenter under hjemmetjenester)

Økonomiske behov og tiltak som er vurdert, men ikke er innarbeidet i ØP 2021-2024

Hjemmetjenesten

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- Hjemmetjenesten Ringebu
- Ringebu omsorgssenter
- Kjøkken
- Dagsenter
- Hjemmetjenesten Fåvang med omsorgen
- Praktisk bistand
- Brukerstyrt personlig assistent (BPA)
- Avlastning i hjemmet
- Bofellesskap for enslige mindreårige flyktninger

Utfordringsbildet

Tjenesten arbeider ut fra en målsetting om at alle gis en mulighet til å bo i eget hjem så lenge det er mulig, etter lovpålagte krav og føringer. Pasientsikkerhet og brukermedvirkning skal ivaretas slik at den enkelte bruker og pasient får et tilpasset tilbud etter den enkeltes behov. Hjemmetjenesten må handle raskt og ha den fagkompetansen som er nødvendig. Natttjenesten i Ringebu har ikke samme tilbud til hjemmeboende som Fåvang da den ansatte ikke kan forlate Ringebu omsorgssenter over tid. Det blir viktig å opprettholde det tette samarbeid med tilrettelagte tjenester for å ivareta tilbudet når nybygget er klart.

Hjemmetjenesten tar imot utskrivningsklare pasienter fra sykehus og korttidsavdeling. Spesialisthelsetjenesten har over år redusert sin drift ved sengeposter innen somatikk og psykiatri. Dette har medført større faglige utfordringer for kommunen. Kommunen jobber med å sikre gode pasientforløp mellom tjenester internt og inn mot Sykehuset Innlandet.

Det er ikke et felles journalsystem for sykehus, fastleger og helse- og omsorgstjenesten. De forskjellige fagsystemene kan kommunisere med hverandre, men det er en stor utfordring i forhold til samhandling, spesielt med legemiddelhåndtering. Endringer i pasientens legemidler medfører tidkrevende oppfølging fra sykepleiere og fastleger.

Flere hjemmeboende med omfattende behov for helsehjelp ønsker å bo i eget hjem. Dette medfører merforbruk av innleie av personell for å ivareta nødvendig helsehjelp på dag og kveld. Økt bemanning

for hjemmetjenesten Fåvang er lagt inn i innspillsfasen i økonomiplan i 2019 og 2020 men er ikke innarbeidet i økonomiplan. Tjenesten bruker ekstra ressurser på dag og kveld for at innbyggerne skal få nødvendig helsehjelp.

Et eventuelt kutt i hjemmetjenestens ressurser vil medføre ekstra behov for plasser ved Linåkertunet korttidsavdelingen og heldøgns tjenester.

Ringebu er med i velferdsteknologiprogrammet, og erfaringen er at det tar tid å innføre ny teknologi og finne de rette type brukere som gjør at det oppnås gevinst både for bruker og tjenesten.

Forskrift om pasientjournal og kvalitetsforskriften medfører økt tidsbruk på dokumentasjonsplikt og krav om internkontroll, system og rutiner.

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

Hjemmetjenesten arbeider for å yte trygge og verdige tjenester med god kvalitet til innbyggerne. Tjenestene ytes i henhold til målsetting, lovpålagte krav og nasjonale føringer. Det arbeides tverrfaglig for å sikre tilrettelagte tjenester og helhetlige pasientforløp. I overganger mellom tjenester fra sykehus og kommune jobbes det med rutiner og informasjonsflyt for å ivareta pasientsikkerhet, behandling og oppfølging av pasientene. Det fokuseres på bruker- og pårørendemedvirkning, tidlig oppdagelse av forverret tilstand, forebyggende arbeid, nødvendig helsehjelp, ernæring, egenmestring og kvalitetssikring og forbedringsarbeid.

Reformen "Leve hele livet - kvalitetsreformen for eldre" har mange tiltak til hjelp for kommunene, og Ringebu ivaretar flere av tiltakene i dagens drift.

Hjemmetjenester						
Versjon	Endringer fra 2020	Tiltak	2021	2022	2023	2024
	Revidert B-2020 (pr. 01.06.2020)		42 497 377	42 497 377	42 497 377	42 497 377
	Korreksjon for budsjettendringer 2020					
	Ingen		0	0	0	0
	Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2020-2023)					
	Reduksjon medisinsk utstyr	21Ø-00-056	-31 000	-21 000	-21 000	-21 000
	Reduksjon annet forbruksmaterieill	21Ø-00-057	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
	Økt brukerbetaling	21Ø-00-058	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
	Revidert nasjonalbudsjett 2020					
103	Uttrekk redusert lønnsoppgjør 2020 (-1,3%)	Pristabell 4	-670 423	-670 423	-670 423	-670 423
	Administrativ innspillsfase					
	Driftskostnader E-rom	21Ø-00-059	100 000	100 000	100 000	100 000
	Endring pensjon (v905 + KLP 17,0% + SPK 10,66%)	Formelberegn.				
104	Lønnsvekst (2,0% + pensjon og arb.g.avg.)	Pristabell 2	1 145 277	1 145 277	1 145 277	1 145 277
105	Prisvekst (3,2% på driftsposter)	Pristabell 3	78 729	78 729	78 729	78 729
8	Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)		43 069 960	43 079 960	43 079 960	43 079 960
	Administrativ rammetildeling, prosentvis utfordring		4,0 %	4,5 %	4,5 %	5,0 %
	Administrativ rammetildeling, utfordring utgjør		(1 722 800)	(1 938 600)	(1 938 600)	(2 154 000)
	Tiltak som innarbeides i budsjettamme:		6,0 %	6,5 %	6,5 %	4,1 %
	Økte inntekter kantina Ringeby omsorgssenter	21Ø-33-001	-650 000	-650 000	-650 000	-650 000
	Nytt budsjett bofellesskap enslige mindreårige flyktninge	21Ø-33-003	-1 136 155	-1 136 155	-1 136 155	-136 155
	Økt brukerbetaling Hjemmetjenesten Fåvang	21Ø-33-004	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000
	Nedlegging dagsentertilbud Ringeby omsorgssenter	21Ø-33-005	-375 266	-569 369	-569 369	-569 369
	Reduksjon styrka bemanning HO (tidl. Vikarpool)	21Ø-33-006	-388 206	-388 206	-388 206	-388 206
	Sum ramme for økonomiplanperioden		40 485 333	40 301 230	40 301 230	41 301 230
	Samlet rammereduksjon Helse og omsorg:		3,3 %	3,4 %	2,9 %	2,2 %
	Vurderte tiltak som ikke er innarbeidet:					
	Økt helsehjelp hjemmetjenesten Fåvang		700 000	700 000	700 000	700 000

Beskrivelse av tiltak

Økte inntekter Ringebu omsorgssenter

Inntektene har økt som følge av utvidet tilbud og at beboere kjøper flere måltider i kantina.

Redusert bemanningsbehov i Grubbegata bofellesskap for mindreårige flykninger.

Grubbegata Bofellesskap startet opp i 2017 med 10 beboere for mindreårige flykninger. Sentrale myndigheter gir signal om at det ikke vil komme nye mindreårige flykninger til Ringebu. Det ble derfor i september 2019 startet en prosess for planlegging av nedbemanning og avvikling i løpet av 2022. Driften er redusert og fra 1 september 2020 avsluttes hvilende nattevakt, og det vil være fem fast ansatte og noen vikarer som har bofellesskapet som sin arbeidsplass. Det er i august 2020 fire beboere i bofellesskapet og seks som har flyttet på hybel og får oppfølging av personalet. Det gis særskilt tilskudd for enslige mindreårige flykninger til de fyller 20 år. Nedleggelse av bofellesskapet vil skje i løpet av 2022/2023.

Økt brukerbetaling Fåvang

Inntektene på brukerbetaling har økt i hjemmetjenesten Fåvang.

Nedleggelse av dagsenter ved Ringebu omsorgssenter og reduksjon i dagsentertilbudet ved Linåkertunet

Dagsenter er ikke en lovpålagt tjeneste, med unntak av aktivitetstilbud til demente. Aktivitørene ivaretar beboerne og andre som har tjenesten med ulike aktiviteter, sosiale arrangement, måltider og bidrar til en meningsfull hverdag med samvær og trygghet. Aktivitør bidrar noen dager i uken under frokosten ved Ringebu omsorgssenter. Kutt i denne ressursen medfører flere oppgaver på kjøkken- eller helsepersonell. Ernæring og måltider er en viktig del av hverdagen, og har ført til større sosial omgang blant beboerne. En nedleggelse av dagsentret ved Ringebu omsorgssenter vil ha konsekvenser for både hjemmeboende og beboere ved omsorgssenteret. Dagsenteret bidrar til at de eldre fungerer bedre i dagliglivet og trenger mindre hjemmetjeneste. Nedleggelse av tilbudet kan føre til mer isolasjon og ensomhet. Frivillige arrangerer noen aktiviteter, men de vil ikke kunne erstatte nåværende tilbud ved dagsenteret.

Kutt av 100 % aktivitør ved Ringebu omsorgssenter vil medføre at tilbudet ved Linåkertunet dagsenter blir kuttet på onsdager. Det vil da ikke være behov for transporttjenester denne dagen, derfor er det lagt inn

en reduksjon av sjåførstillingen noe som vil medføre oppsigelse av 20 % stilling i helse og mestring (tiltak 21Ø-30-4). Dette tiltaket vil ikke kunne gjennomføres uten kutt i dagtilbudet.

Linåkertunet har aktivitør i 80 % stilling etter en reduksjon på 20 % i budsjettet for 2019. En ytterligere reduksjon i tilbudet vil ha stor betydning for hjemmeboende, pårørende og beboere ved Ringebu omsorgssenter og omsorgsboligene ved Linåkertunet.

«Leve hele livet» reformen er en nasjonal satsning, og nedleggelse av dagaktivitetstilbud ved Ringebu omsorgssenter og en reduksjon ved Linåkertunet i dagtilbudet er lite forenlig med målsetningen med reformen.

Dagplass for demente er en lovpålagt plikt for kommunene, og ivaretas ved Linåkertunet to dager i uken. For å drifte dagsenter for demente krever det minimum to stillinger i 40 %, da de bør være to aktivitører sammen med de demente. En aktivitør går av med pensjon i 2021, og resterende stilling på 80 % må derfor deles opp i to 40 % stillinger. Det er viktig med kompetanse om demens og kreativitet for å gi tilpassede alternative aktivitetstilbud. Tiltaket er lite tilfredsstillende i forhold til likestillingsperspektiv, ønske om høye stillingsprosenter, samt at muligheten for å rekruttere gode fagfolk i små stillinger er lav.

Reduksjon styrket bemanning H/O

For noen år siden ble det opprettet vikarpool med styrket bemanning innen helse og omsorg. Det har vist seg vanskelig å besette stillinger som ikke har fast arbeidssted. Vikarpool er fordelt på tjenesteenhetene og noe av den styrka bemanningen tas ut.

Økonomiske behov og tiltak som er vurdert, men ikke er innarbeidet i ØP 2021-2024

Linåkertunet HDT

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- Heldøgns tjenester
- Korttidsavdeling
- Institusjonskjøkken
- Dagsenter på Linåkertunet
- Merkantil Linåkertunet

Utfordringsbildet

Linåkertunet er en kommunal institusjon som er i drift hele døgnet og ivaretar kommunenes brukere innenfor helse og omsorg.

Korttidsavdelingen tar imot hjemmeboende og pasienter fra sykehus med omfattende behov for medisinsk oppfølging og behandling når de kan ikke ivaretas i eget hjem med hjemmetjeneste. Spesialisthelsetjenesten har over år redusert sin drift ved sengeposter innen somatikk og psykiatri. Dette har medført større faglige utfordringer for kommunen. Kommunen jobber med å sikre gode pasientforløp mellom tjenester internt og inn mot Sykehuset Innlandet.

Korttidsavdelingen har 12 sengeplasser og 3 rom i 2 etasje som benyttes ved stor pågang. Grunnbemanningen er for lav til 12 plasser, og derfor er det et overforbruk i ekstrahjelpbudsjettet da det må sikres forsvarlig helsehjelp. I perioder er det behov for ekstra bemanning inn mot enkelte beboere som krever mye oppfølging.

Etterspørselen for heldøgns tjenester har vært stabil og det er ikke venteliste på omsorgsboliger ved HDT, men fullt belegg.

Linåkertunet HDT vil i økonomiplanperioden ha

utfordringer knyttet til kompetanse, både i form av behovet for å øke kompetanse hos egne ansatte og rekruttering.

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

Linåkertunet Heldøgns tjenester, HDT, er fire enheter tilrettelagt for aldersdemente. Linåkertunet arbeider for å yte trygge og verdige lovpålagte tjenester med god kvalitet til innbyggerne. Tjenestene ytes i henhold til målsetning, lovpålagte krav og føringer. Det blir gitt individuelt tilrettelagt pleie og omsorg. Ringebu kommune arbeider ut fra Samhandlingsreformen, med mål om et bedre og mer helhetlig helsetilbud, forebygge mer, behandle tidligere og sikre samhandling mellom helseforetak og kommune. Det er gjennom "Gode pasientforløp" satt fokus på å skape sammenheng mellom tjenester og sikre gode overføringer mellom ulike tjenestenivå. Reformen "Leve hele livet - kvalitetsreformen for eldre" har mange tiltak til hjelp for kommunene, og Ringebu har ivaretatt flere av tiltakene som det bes om å sette fokus på. Det arbeides kontinuerlig med aktivitet for beboerne, som dansekvelder, høytlesing, gåturer, sykkelturer, miljøskapende arbeid og fellesskap.

Linåkertunet						
Versjon	Endringer fra 2020	Tiltak	2021	2022	2023	2024
	Revidert B-2020 (pr. 01.06.2020)		34 118 789	34 118 789	34 118 789	34 118 789
	Korreksjon for budsjettendringer 2020					
	Flytting husleieinntekter til egen art	21Ø-00-080	0	0	0	0
	Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2020-2023)					
	Økt brukerbetaling (tilleggsutfordring F.sk)	21Ø-00-052	-118 000	-118 000	-118 000	-118 000
	Økt brukerbetaling korttidsavd	21Ø-00-053		-10 000	-10 000	-10 000
	Økt brukerbetaling HDO/sykehjemsplass	21Ø-00-054	-50 000	-100 000	-150 000	-150 000
	Revidert nasjonalbudsjett 2020					
103	Uttrekk redusert lønnsoppgjør 2020 (-1,3%)	Pristabell 4	-493 466	-493 466	-493 466	-493 466
	Administrativ innspillsfase					
	Økt grunnbemanning korttidsavdelingen (108%)	21Ø-00-055	936 000	936 000	936 000	936 000
	Endring pensjon (v905 + KLP 17,0% + SPK 10,66%)	Formelbereg.				
104	Lønnsvekst (2,0% + pensjon og arb.g.avg.)	Pristabell 2	842 967	842 967	842 967	842 967
105	Prisvekst (3,2% på driftsposter)	Pristabell 3	137 867	137 867	137 867	137 867
110	Indeksregulering husleieinntekter (3,2% KPI)	Pristabell 5	-72 928	-72 928	-72 928	-72 928
8	Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)		35 301 229	35 241 229	35 191 229	35 191 229
	Administrativ rammetildeling, prosentvis utfordring		4,0 %	4,5 %	4,5 %	5,0 %
	Administrativ rammetildeling, utfordring utgjør		(1 412 000)	(1 585 900)	(1 583 600)	(1 759 600)
	Tiltak som innarbeides i budsjettramme:		1,0 %	1,0 %	2,0 %	2,0 %
	Ta i bruk rom etter lydisolering	21Ø-32-001	-280 000	-280 000	-280 000	-280 000
	Redusert drift dagsenter Linåkertunet	21Ø-32-002	-64 701	-64 701	-64 701	-64 701
	Uttak 60% stillingsressurs kjøkkendrift				-360 000	-360 000
	Sum ramme for økonomiplanperioden		34 956 528	34 896 528	34 486 528	34 486 528
	Samlet rammereduksjon Helse og omsorg:		3,3 %	3,4 %	2,9 %	2,2 %
	Vurderte tiltak som ikke er innarbeidet:					
	Nedleggelse avdeling Linåkertunet					

Beskrivelse av tiltak

Øke inntekter ved å ta i bruk pasientrom som er omdisponert pga støy/vibrasjon.

Det har vært sett på løsninger i forhold til støy og vibrasjoner av pasientrom ved ventilasjonsanlegget i HDT. Rommet har blitt brukt til andre formål: Tiltak for å redusere støy må sees på slik at det blir brukt til pasientrom.

Redusert drift dagsenter Linåkertunet
(se omtale under Hjemmetjeneste)

Reduksjon kjøkkendrift i helse og omsorg

Kjøkkenet ved Ringebu omsorgssenter har de siste årene økt sin produksjon og har daglig tilbud om kjøp av fire måltider for beboerne og dagsenterbrukere. Kjøkkenet ved Linåkertunet produserer mat for beboerne ved HDT og korttidsavdelingen, omsorgsboligene i Linåkervegen 2B og middag til hjemmeboende i Ringebu og Fåvang. Under budsjettarbeidet i 2016 ble det vurdert samdrift for å redusere utgifter. Kjøkkenene har en viktig funksjon i hver sin institusjon, og ernæring til eldre er et fokusområde nasjonalt. En kartlegging av samdrift kan medføre en investering i forkant i forhold til utstyr og behov for utvidelse av lokaler. Dette er en prosess som vil ta tid å kartlegge, med en eventuell effekt fra tidligst 2023-2024.

Økonomiske behov og tiltak som er vurdert, men ikke er innarbeidet i ØP 2021-2024

Nedleggelse av en sengeavdeling 7 plasser

For å innfri de kuttene i økonomiplan som Helse og omsorg har fått som krav om har det vært vurdert stenging av en avdeling. Det er vurdert, men ansees som lite aktuelt da det vil medføre økt press på hjemmetjenesten, Linåkertunet korttidsavdelingen og heldøgns tjenester. HDT har gjennom de siste årene hatt fullt belegg og vil ved en reduisering ikke kunne ivareta nye pasienter som får innvilget plass ved HDT. Dette vil medføre at disse pasientene vil måtte vente ved korttidsavdelingen eller hjemme med omfattende hjelpebehov fra hjemmesykepleien. Dette vil være et kutt som ikke vil få effekt på lang tid grunnet inneliggende pasienter.

Med den kommende økning i antall eldre er det viktig å opprettholde de tjenester vi har.

Plan og teknisk

Plan og teknisk skal yte service til hele kommunen i form av varer og tjenester. Drift og vedlikehold av veier, vann, avløp, bygninger og kommunale grøntområder er viktige basistjenester som også er viktig for trivsel i kommunen. Plan og teknisk skal planlegge ny arealbruk og legge til rette for at folk flest får utført bygg- og anleggsarbeid i samsvar med lover og forskrifter.

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- Plan
- Kart og oppmåling
- Byggesak
- Eiendomsskatt
- Sekretariat/forkontor
- Kommunale eiendommer, herunder vaktmester- og renholdstjeneste
- Vei
- Vann og avløp
- Brann- og feiervesen og renovasjon gjennom interkommunale samarbeidsselskap

Utfordringsbildet

Bolig og eiendom

Vedlikeholdsetterslep på skoler, alders- og sykehjem, barnehager, omsorgsboliger, idrettsbygg, administrasjonsbygg og utleieboliger blir større og større for hvert år, selv om koronatiltakene i 2020 har vært med å utsette forfallet noen år. Byggene skal ha teknisk levetid på ca 50 år, og forvaltningen av eiendommene bør derfor ha et langsiktig perspektiv, og være i en posisjon som ivaretar endringene i kommunal tjenesteyting. Mangel på godt vedlikehold påvirker brukere og miljø, og fører ofte til kostnadskrevende tiltak til utbedringer, såkalte «skippertak» når byggene blir i en slik forfatning at dette kreves for å kunne bruke byggene. Disse tiltakene vil alltid koste mer enn et jevnt vedlikeholdstrykk over tid. Godt vedlikeholdte bygg og effektiv forvaltning er sentralt for å redusere unødige kostnader, fremme et godt inneklima, og gi brukerne sunne og gode arbeidsforhold.

Manglende vedlikehold over år medfører kort tid til renoveringsprosjekt. Tiltakene blir da mer omfattende og betydelig dyrere for hvert år som går. Summen av

alt vedlikehold som ikke er gjennomført omtales som vedlikeholdsetterslep. Prisveksten på kommunale avgifter, kontroll- og entreprenørtjenester er ofte høyere enn deflator (prisveksten) som er lagt til grunn for prisjustering av budsjettet hvert år. Nevner spesielt serviceavtaler på brannvarslings- innbrudds- og fyringsanlegg, som vi er lovpålagt å gjennomføre. Dette medfører at det reelle vedlikeholdsbudsjettet blir ytterligere svekket hvert år. KOSTRA-tall viser at Ringebu kommune har flere kvadrater bygget per innbygger enn sammenlignbare kommuner.

Veg, vann, avløp, renovasjon (VVAR)

Forsterking av vannforsynings sikkerheten fortsetter både i Ringebu og Fåvang i egne driftsprosjekter.

I Kvitfjell pågår det fortsatt store utbygginger der kommunen skal overta ny infrastruktur etter hvert som de blir ferdige. Disse utbyggingene krever tett kommunal oppfølging slik at anlegg blir bygget etter kommunens VA-norm. Dette kommer i tillegg til utbygging i egen regi. Nøkkelpersonell i både uteseksjon og hos driftsoperatører er involvert i de fleste utbygginger i både kommunal og privat regi, for å sikre tilfredsstillende driftssikkerhet. Konsekvensen av den høye aktiviteten er at det er utfordringer med å være i forkant av utbedringsbehovene på eksisterende ledningsnett.

Hovedplan VA er utarbeidet og siste gjennomgang med kvalitetssikring pågår. Planen er sendt ut på høring og vil bli forelagt politisk behandling i 2020/2021.

Oppfølging av avløpsanlegg i spredt bebyggelse er viktig for å sikre områder og vannforsyning mot forurensing. Dette tilsynsarbeidet vil pågå fremover.

Aktiviteten på vegområdet preges fortsatt av kostbare

vintrer og utfordringer med overvann som følge av ekstremnedbør. Vintervedlikeholdet har de 2 siste årene utgjort 65 % av det totale driftsbudsjettet på veg. Sammen med andre faste årlige utgifter gjenstår det kun ca 20 % «frie» midler av driftsbudsjettet til vedlikehold av grus- og asfaltveger, årlig grøfte rensk, vegetasjonsrydding, flomforebygging, opprydding etter ekstremvær og vedlikehold av egne maskiner og utstyr. Det er ikke kuttet noe mer på vegområdet i budsjettforslag for 2021, men ved utvidet bruk av eget kantslåttutstyr anslås det å kunne kutte kr 100.000 fra og med sesongen 2021.

Ny hovedplan veg ble vedtatt i 2019 og basert på denne ble det lyst ut og kontrahert entreprenør til arbeider med oppgradering og sikring av kommunale veger i 2020 og 2021. Arbeidene ble startet opp i august og vil pågå i variabelt omfang resten av kontraktsperioden.

Plan, byggesak, kart og oppmåling

For avdelingen plan, byggesak, kart og oppmåling er kostnadene i all hovedsak knyttet til lønnsutgifter, og den eneste reelle mulighet til å redusere nettoutgiftene er å øke gebyrene. Bemanningen på plan er 4 årsverk, 1 årsverk som avdelingsleder, 1 årsverk som kommuneplanlegger og 2 årsverk som arealplanlegger. Planavdelingen har over flere år vært preget av stor utskifting av arealplanleggere, samtidig som at arbeidsmengden er stor. I tillegg til behandling av kommunale og private planer, er det et stort antall henvendelser fra publikum om fritidsbolig i spredt bebyggelse som krever mye tid. Det er også lagt opp til at kommunen skal starte arbeidet med regulering av

sentrumsområdene i kommunen.

For 2021 er det ikke forventet en økning i antall reguleringsplaner. Byggesak og kart og oppmåling består av 4 årsverk byggesaksbehandlere/tilsyn og 2,5 årsverk kart og oppmålingsingeniør. Per august 2020 er det en byggesaksstilling som er vakant. Det er en målsetting om selvkost på disse områdene, selv om veiledning er en pålagt oppgave som ikke er avgiftsbelagt. Tjenesteenheten jobber med systemforbedring og effektivisering av byggesaksbehandlingen. For at byggesaksgebyrene skal dekke kostnaden foreslås det å øke byggesaksgebyrene med 6 %. Plangebyrene økes med 6 % for å tilnærme seg selvkost på de private reguleringsplanene. Gebyrene for kart og oppmåling økes med 6 % for 2021.

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

Plan og teknisk skal være dimensjonert for gjennomføring og utvikling av boligområder og tilrettelegging av infrastruktur for hytteutviklingen i kommuneplanens arealdel og samfunnsdelen. Organisasjonen vil være i stand til å forvalte, drifte og videreutvikle bygningsmassen til de formål som ligger i kommuneplanens samfunnsdel. Ytterligere kutt vil gå utover det som er foreslått og kan medføre at bygningsmassen ikke klarer å tilfredsstille kravene til innemiljø, varme og drift. Det samme gjelder for veg. 80 % av budsjettet for veg og kommunale eiendommer er bundet opp av service- og vedlikeholdsavtaler, og det er derfor ikke rom for uforutsette hendelser.

Plan og teknisk

Versjon	Endringer fra 2020	Tiltak	2021	2022	2023	2024
	Revidert B-2020 (pr. 01.06.2020)		24 893 393	24 893 393	24 893 393	24 893 393
	Korreksjon for budsjettendringer 2020					
	Ingen		0	0	0	0
	Tiltak fra økonomiplan 2018-2021					
	FDV-kostnader bofellesskap FH og avlastningsbolig	21Ø-00-060	324 900	324 900	324 900	324 900
	Husleieinntekter bofellesskap FH og avlastningsbolig	21Ø-00-061	-229 200	-229 200	-229 200	-229 200
	Endret ferdigstilling bofellesskap (2020)	21Ø-00-062	197 100	197 100	197 100	197 100
	Reduserte husleieinntekter, gradvis oppfylld bofellesskap	21Ø-00-063		-54 300	-54 300	-54 300
	Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2020-2023)					
	Økte husleiesatser 10% ved nye kontrakter	21Ø-00-064	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
	Redusert vegvedlikehold	21Ø-00-065	-76 000	-210 000	-210 000	-210 000
	Redusert bygningsvedlikehold, fyringsolje, grøntvedlikehold	21Ø-00-066	-122 500	-121 100	-121 100	-121 100
	Revidert nasjonalbudsjett 2020					
103	Uttrekk redusert lønnsoppgjør 2020 (-1,3%)	Pristabell 4	-354 888	-354 888	-354 888	-354 888
	Administrativ innspillsfase					
	Oppfølging av flomforbygninger, forebyggende flomarbeid	21Ø-00-067	500 000	500 000	500 000	500 000
	Endring pensjon (v905 + KLP 17,0% + SPK 10,66%)	Formelberegning				
104	Lønnsvekst (2,0% + pensjon og arb.g.avg.)	Pristabell 2	606 265	606 265	606 265	606 265
105	Prisvekst (3,2% på driftsposter)	Pristabell 3	464 590	464 590	464 590	464 590
110	Indeksregulering husleieinntekter (3,2% KPI)	Pristabell 5	-385 062	-385 062	-385 062	-385 062
	Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)		25 618 598	25 431 698	25 431 698	25 431 698
	Administrativ rammetildeling, prosentvis utfordring		4,0 %	4,5 %	4,5 %	5,0 %
	Administrativ rammetildeling, utfordring utgjør		(1 024 700)	(1 144 400)	(1 144 400)	(1 271 600)
	Tiltak som innarbeides i budsjettamme:		4,0 %	4,5 %	4,5 %	5,0 %
	Prosjektstilling Landsbyutvikling (egenandel)	K-sak 78/19	300 000	200 000		
	Prosjektstilling Landsbyutvikling, finansiering disp.fond		-300 000	-200 000		
	Intensivere utleie av kommunale boliger	21Ø-40-001	-500 000	-500 000	-500 000	-627 700
	Bruk av egne ressurser til kantslått	21Ø-40-002	-125 000	-250 000	-250 000	-250 000
	Øke gebyr byggesak, plan, kart og oppmåling 6%	21Ø-40-003	-406 000	-406 000	-406 000	-406 000
	Sum ramme for økonomiplanperioden		24 587 598	24 275 698	24 275 698	24 147 998
	Vurderte tiltak som ikke er innarbeidet:					
	Økte vintervedlikeholdskostnader kommunale veger		2 500 000			
	Vaktordning bolig og eiendom		600 000			
	Beredskap kartlegging/overvåking instrumentering		200 000			
	Flomarbeid grusuttak/overvann		500 000			

Beskrivelse av tiltak

Intensivere utleie av kommunale boliger

Kommunen har mange utleieboliger som gjennom året skifter leietaker og som i tillegg står ledige i tilfelle det skal dukke opp nye og eller akutte behov. Dette tiltaket går ut på å drive en mer aktiv utleie av egne boliger for å holde inntektene oppe. Dette betyr at tidligere vedtatte kriterier for leie av kommunale boliger utgår etter at økonomiplan er vedtatt. Dette kan medføre at kommunen må ut å leie boliger i det private markedet hvis det dukker opp behov som kommunen ikke klarer å dekke ved egne boliger på det aktuelle tidspunktet. Vår vurdering er at dette vil gi årlig økt inntekt på kr 500.000. I 2024 økes inntektene ytterligere til kr 127.200. Tjenesteleder mener at det ikke har andre konsekvenser enn at kommunen får større inntekter av boligmassen sin. Boligteamet vil ved en slik modell bli en bestiller overfor eiendomsavdelinga som da må skaffe tilveie ønsket type bolig.

Kantslått

Det blir i løpet av høsten 2020 anskaffet nytt kantslåttutstyr til kommunens traktor, som personell i uteseksjonen vil betjene. De årlige utgiftene til kantslått, som tidligere er blitt innleid, vil dermed kunne reduseres betydelig og det oppnås i tillegg fleksibilitet ift. når kantslått utføres. Tjenesteleders vurdering er at det spares kr 125.000 årlig fra og med sesongen 2021 selv om nivået opprettholdes på dagens nivå. Fra 2022 er det innarbeidet at kantslått halveres ut fra nivået i 2021. Dette gir en gevinst på ytterligere kr 125.000.

Øke gebyrer, byggesak, plan, kart og oppmåling

Det er lagt opp til en gebyrøkning på 6 % for å tilnære oss selvkost og for å klare å holde oss innenfor rammen. En samlet gebyrøkning på 6% tilsvarer kr 400.000.

Økonomiske behov og tiltak som er vurdert, men ikke er innarbeidet i ØP 2021-2024

Det er ikke funnet rom for å holde døgnåpne de to nye offentlige toalettene i Nesseskogen på Fåvang for 2021. Årlig kostnad er kr 200.000. Offentlige toalett skal rengjøres minst en gang i døgnet.

Interkommunale samarbeid

Interkommunale samarbeid innenfor dette budsjettområdet, består av:

- Midt-Gudbrandsdal renovasjonsselskap
- Midt-Gudbrandsdal brann- og feiervesen
- Midt-Gudbrandsdal barnevernskontor
- Midt-Gudbrandsdal regnskaps- og skatteoppkreverkontor
- Frya næringspark
- Midt-Gudbrandsdal Landbrukskontor
- Interkommunal avtale om veterinærvakt
- Midt-Gudbrandsdal PP-tjeneste
- Frya Renseanlegg
- Geodatasamarbeidet i Midt-Gudbrandsdal
- Midt-Gudbrandsdal Flyktningtjeneste
- NAV Midt-Gudbrandsdal

Interkommunale samarbeid						
Versjon	Endringer fra 2020	Tiltak	2021	2022	2023	2024
	Revidert B-2020 (pr. 01.06.2020)		31 032 323	31 032 323	31 032 323	31 032 323
	Korreksjon for budsjettendringer 2020					
	Ingen		0	0	0	0
	Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2020-2023)					
	Ingen					
	Revidert nasjonalbudsjett 2020					
103	Uttrekk redusert lønnsoppgjør 2020 (-1,3%)	Pristabell 4	-60 386	-60 386	-60 386	-60 386
	Administrativ innspillsfase					
	Ingen					
104	Lønnsvekst (2,0% + pensjon og arb.g.avg.)	Pristabell 2	103 156	103 156	103 156	103 156
105	Prisvekst (3,2% på driftsposter)	Pristabell 3	1 135 377	1 135 377	1 135 377	1 135 377
6	Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)		32 210 470	32 210 470	32 210 470	32 210 470
	Administrativ rammetildeling, prosentvis utfordring		4,0 %	4,5 %	4,5 %	5,0 %
	Administrativ rammetildeling, utfordring utgjør		(1 288 400)	(1 449 500)	(1 449 500)	(1 610 500)
	Tiltak som innarbeides i budsjettramme:					
	Reduserte tiltak barnevern		-331 800	-331 800	-331 800	-331 800
	Sum ramme for økonomiplanperioden		31 878 670	31 878 670	31 878 670	31 878 670

Skatt, rammetilskudd og finans

Budsjettområdet består hovedsakelig av:

- skatteinntekter på inntekt og formue
- eiendomsskatt
- rammetilskudd fra staten
- renter og avdrag på lån
- renteinntekter på innskudd
- utbytte fra energiselskaper

Skatt, rammetilskudd, finans						
Versjon	Endringer fra 2020	Tiltak	2021	2022	2023	2024
	Revidert B-2020 (pr. 01.06.2020)		-302 019 784	-302 019 784	-302 019 784	-302 019 784
	Budsjettert overskudd (fondsavsetning) i revidert B-2020	21Ø-00-079	-91 000	-91 000	-91 000	-91 000
	Budsjettert egenfinansiering investeringer i rev. B-2020		0	0	0	0
	Korreksjon for budsjettendringer 2020					
	Ingen		0	0	0	0
	Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2020-2023)					
	Endret volum eiendomsskatt	21Ø-00-069	-600 000	-1 000 000	-1 400 000	-1 800 000
	Økte avdrag på lån (må re-beregnes)	Endringslogg 6	1 628 900	1 546 900	1 553 100	2 122 300
	Økte renter på lån (må re-beregnes)	Endringslogg 6	-2 571 000	-2 098 000	-671 200	-32 600
	Økt dekning kapitalkostnader selvkost (må re-beregnes)	Endringslogg 6	121 500	-817 000	-1 569 200	-2 051 000
	Administrativ innspillsfase					
	Redusert skatteanslag	Endringslogg 1	0	0	0	0
	Rammetilskudd - nye tiltak statsbudsjettet	Endringslogg 2	500 000	500 000	500 000	500 000
	Bortfall rentekompensasjon 6-års reformen	21Ø-00-074	444 041	444 041	444 041	444 041
	For høyt budsjetterte renter på innskudd i 2020	21Ø-00-075	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
	Økt eiendomsskatt (sats økes fra 4,1 til 4,6 bolig/fritid)	21Ø-00-076	-4 118 000	-4 118 000	-4 118 000	-4 118 000
	Kommuneproposisjonen:					
	Endret skatt og rammetilskudd jfr ny modell (2020-kroner)	21Ø-00-077	8 764 000	10 764 000	12 764 000	14 464 000
	Endring pensjon (v905 + KLP 17,0% + SPK 10,66%)	Formelbereg.				
104	Lønnsvekst (2,0% + pensjon og arb.g.avg.)	Pristabell 2				
105	Prisvekst (3,2% på driftsposter)	Pristabell 3	17 144	17 144	17 144	17 144
	Prognosemodell deflatorjustering prok....					
	Deflator 1,025 ny skatt/rammetilskuddsberegning	21Ø-00-078	-6 134 000	-6 134 000	-6 134 000	-6 134 000
	Sum ramme for økonomiplanperioden		-303 058 199	-302 005 699	-299 724 899	-297 698 899
	Tiltak som innarbeides i budsjettamme:					
	Redusert eiendomsskatt (fra 4,6 til 4.0 prm)		4 941 600	4 941 600	4 941 600	4 941 600
	Reduserte pensjonsutgifter KLP (inkl arb.g.avg.)		-5 000 000	-5 000 000	-5 000 000	-5 000 000
	Revidert prognosemodell og deflator 1,027 jfr KS	Endringslogg 7	-2 962 000	-2 762 000	-2 862 000	-2 662 000
	Saldering 2024 mot disposisjonsfond	Endringslogg 10				-1 140 519
	Sum ny ramme for økonomiplanperioden		-306 078 599	-304 826 099	-302 645 299	-301 559 818

MGRS (internregnskap)

Midt-Gudbrandsdal regnskaps- og skatteoppkreverkontor (MGRS) er et interkommunalt samarbeid etter kommunelova § 28c mellom Ringebu og Sør-Fron kommuner. Ringebu er vertskommunen. MGRS ble oppretta 1. juni 2005, samtidig med at økonomiavdelingene i de to kommunene ble avviklet.

MGRS skal sørge for at oppdragsgiverne fører sitt regnskap i samsvar med Kommunelovens § 48 og Kommunal- og regionaldepartementets forskrift om årsregnskap og årsberetning, og god kommunal regnskapsskikk.

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- Regnskapsførsel av kommuneregnskapene, interkommunale samarbeid og kirkelig fellesråd
- Innfordring kommunale krav
- Innkjøp
- Skatteoppkrever (blir statlig fra 01.11.2020 og utgår dermed fra MGRS)

Utfordringsbildet

Interkommunale selskaper er utfordret på å kutte 4 % i perioden 2021-2024. For MGRS utgjør dette totalt kr 208.063 første år.

MGRS har utarbeidet og revidert arbeids- og rutinebeskrivelser både innen regnskap og innfordring. Dette arbeidet har ført til ulike effektiviseringstiltak og det har medført at tjenesteområdet har gjennomført stillingsreduksjoner med en 80 % stilling fra 01.01.2016, og ytterligere 20 % fra 01.01.2018. MGRS har så langt, takket være en godt kvalifisert og stabil stab, klart å levere tjenester til oppdragsgiverne av samme kvalitet som tidligere år til tross for stillingsreduksjonene. Fra 01.01.2019 har enheten overtatt deltakerkommunenes innkjøpsfunksjon tilsvarende 100 % stilling uten å få tilført stillingsressurser, og bidrar dermed til innsparing hos deltakerkommunene.

MGRS arbeider aktivt for at dagens teknologiske muligheter innen regnskapsførerfaget skal utnyttes på en god og effektiv måte. Dette vil kreve en større kompetanse innen IKT hos medarbeiderne.

Organisatorisk har skatteoppkreveren (SKO) vært underlagt den kommunale administrasjon og

kommunale myndigheter, men fra 01.11.2020 ble Skatteoppkreveren statlig og utgår dermed fra MGRS sine tjenester. Dette medførte at en medarbeider er overført til statlig ansettelse og MGRS har redusert antall årsverk fra 7,3 til 6,3.

Som følge av overføringen av skatteoppkreverfunksjonen fra 01.11.2020 anså MGRS situasjonen slik at enheten har kapasitet til å påta seg flere oppgaver innen allerede etablerte fagområder. Fra 01.11.2020 vil derfor MGRS inngå en oppdragsavtale med Nord-Fron kommune og tilhørende interkommunale samarbeid om å selge tjenester for innfordring av kommunale krav. Dette bidrar til at eierkommunene kan beholde den opparbeidede kompetansen på kommunal innfordring, og fortsette å levere gode tjenester både internt og eksternt.

For kommunal innfordring ser tjenesteenheden at det er svært viktig å være raskt og tett på de som skylder penger, og ha gode rutiner for oppfølging av krav. Når skatteoppkreveren blir overført til staten vil det være svært viktig at man er tidlig på restanser på kommunale krav.

Antall innbyggere med stor og misligholdt forbruksgjeld er økende, og tjenesteenheden konkurrerer med stadig mer aggressive kredittselskaper om de samme pengene.

Både Ringebu og Sør-Fron kommuner har lavt restansenivå sammenlignet med andre kommuner, og har hatt det over flere år. Dette skyldes tett oppfølging av restansene fra innkreivingsavdelingen, og det er av stor betydning at kommunene opprettholder bemanning/kompetanse på dette fremover, for å sikre kommunens inntekter.

MGRS har noe ujevn fordeling av arbeidsmengde gjennom året, med intensive perioder ved

årsavslutning for alle selskaper, mva-oppgjør, konkurransegjennomføring etc. Det arbeides aktivt med å utjevne denne skjevheten for å redusere belastningen i de mest kritiske periodene.

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

MGRS leverer regnskapstjenester som oppfyller krav i lov og forskrifter. I tillegg yter selskapet rådgivningstjenester innen økonomifeltet til deltakerkommunene og de interkommunale selskapene som MGRS fører regnskap for.

MGRS ivaretar også deltakerkommunenes innkjøpsfunksjon. Enheten samarbeider med tidligere INNOFF-kommuner der det er hensiktsmessig. I tillegg er det opprettet et uformelt samarbeid på tvers av kommunene i midt-dalen: Nord-Fron, Sør-Fron og Ringebu. Ringebu gjennomfører anbudskonkurranser både i samarbeid med andre kommuner og i egen regi. På denne måten bidrar MGRS til besparelser for kommunen ved å inngå avtaler som skal redusere kommunens kostnader, samt øke fokus på avtaleoppfølging.

Tjenesteenheten scorer bra på intern brukerundersøkelse i 2018.

Skatteoppkrever/innfordringsavdelingen har levert gode resultater på skatteinnkreving målt mot de målkrav som settes av Skatteetaten, men dette utgår som tidligere nevnt fra 01.11.2020. På innkreving av kommunale krav er resultatene svært gode målt mot andre kommuner. Enheten får svært positive tilbakemeldinger fra innbyggere/næringsliv på avdelingens service og kompetanse.

Beskrivelse av tiltak

Reduserte lønnskostnader

Lønnsbudsjetten er gjennomgått og vurdert opp mot faktiske lønnskostnader og reduseres med totalt kr. 104.241.

Økt antall purregebyr

Det forventes at antall purregebyrer vil øke i en overgangsfase som følge av at kommunene har inngått nye avtaler om månedlig fakturering av kommunale gebyrer. I tillegg vil MGRS fra 01.11.2020 selge innfordringstjenester til Nord-Fron kommune. Totalt økte inntekter er beregnet til kr 98.800.

Økt inntekt innfordring interkommunale selskap

Det er lagt til grunn en økning i salg av tjenester til interkommunale selskap på kr 5.023. Dette som følge av at MGRS skal selge innfordringstjenester til Nord-Fron kommune med tilhørende interkommunale selskap.

Økte inntekter salg av tjenester

Inntekter fra salg av tjenester er forventet å øke.

Innføring av Visma Autopay

Innføring av Visma Autopay som betalingsløsning. Effektivisering av betalinger da medarbeider slipper å logge inn i nettbank for å remittere. Eliminerer risiko for feil ved henting av filer. Håndterer både remitteringsfiler fra Visma Økonomi og lønnsutbetalingsfiler fra Visma HRM. Estimert kostnad kr 46.400 (2019-priser) for begge kommuner + transaksjonspris pr betalingsoppdrag.

Økonomiske behov og tiltak som er vurdert, men ikke er innarbeidet i ØP 2021-2024

MGRS						
Versjon	Endringer fra 2020	Tiltak	2021	2022	2023	2024
	Revidert B-2020 (pr. 01.06.2020)		5 102 800	5 102 800	5 102 800	5 102 800
	Korreksjon for budsjettendringer 2020					
	Ingen		0	0	0	0
	Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2020-2023)					
	Ingen		0	0	0	0
	Revidert nasjonalbudsjett 2020					
103	Uttrekk redusert lønnsoppgjør 2020 (-1,3%)	Pristabell 4	-64 150	-64 150	-64 150	-64 150
	Administrativ innspillsfase					
	Ingen		0	0	0	0
	Endring pensjon (KLP 17,0% + SPK 10,66%)	Formelberegn.	0	0	0	0
104	Lønnsvekst (2,0% + pensjon og arb.g.avg.)	Pristabell 2	109 584	109 584	109 584	109 584
105	Prisvekst (3,2% på driftsposter)	Pristabell 3	53 353	53 353	53 353	53 353
	Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)		5 201 587	5 201 587	5 201 587	5 201 587
	Administrativ rammetildeling, prosentvis utfordring		4,0 %	4,5 %	4,5 %	5,0 %
	Administrativ rammetildeling, utfordring utgjør		(208 100)	(234 100)	(234 100)	(260 100)
	Tiltak som innarbeides i budsjetttramme:		4,0 %	4,5 %	4,5 %	5,0 %
	Reduserte lønnskostnader	21Ø-70-001	-104 241	-104 241	-104 241	-104 241
	Økt antall purregebyr	21Ø-70-002	-98 800	-98 800	-98 800	-98 800
	Økt inntekt innfordring interkomm.selskap	21Ø-70-003	-5 023	-5 023	-5 023	-5 023
	Økt salg av tjenester	21Ø-70-004		-26 000	-26 000	-52 000
	Endrede rammebetingelser fra regjeringen:					
	Inntekststap halvert sats purregebyr	Endringslogg 4	315 315	315 315	315 315	315 315
	Statliggjøring skatteoppkrever (1,6 årsverk)	Endringslogg 5	-1 469 605	-1 469 605	-1 469 605	-1 469 605
	Øvrige endringer:					
	Salg innfordringstjenester Nord-Fron (0,6 årsverk)		0	0	0	0
	Digitaliseringstiltak - autopay	Endringslogg 9	66 654	20 254	20 254	20 254
10	Sum ramme for økonomiplanperioden		3 905 887	3 833 487	3 833 487	3 807 487
	Folketall pr. 01.01.2020					
	Sør-Fron	3 119	1 621 949	1 591 885	1 591 885	1 581 088
	Ringebu	4 392	2 283 938	2 241 602	2 241 602	2 226 399

MGBV (internregnskap)

Midt-Gudbrandsdal barnevernstjeneste (MGBV), er et samarbeid mellom kommunene Ringebu, Sør-Fron og Nord-Fron. Barneverntjenesten har vært drevet som eget selskap siden 01.06. 2005 med kommunene Ringebu og Sør-Fron. Fra 01.01. 2019 ble samarbeidet utvidet og inkluderer nå også Nord-Fron kommune. Samarbeidsavtalen gjelder Midt-Gudbrandsdal barnevernstjeneste.

MGBV er fra 01.01. 2019 organisert etter kommunelovens § 28-1 c som vertkommunesamarbeid med felles folkevalgt nemnd. Nemnden omtales i punktene 5-12-21 i samarbeidsavtalen.

MGBV har 10,3 stilling med faglig dyktige medarbeidere.

MGBV sin verts- og administrasjonskommune er Ringebu. Rådmannen i Ringebu kan når han ønsker eller finner behov for det, konferere med rådmannen i Sør-Fron kommune og/eller administrasjonssjefen i Nord-Fron, men er selv ansvarlig oppover mot representantskapet og nedover mot barnevernsleder.

Rådmannen i Sør-Fron og administrasjonssjefen i Nord-Fron kommune kan likevel kreve ovenfor rådmannen i Ringebu å få drøfte saker som gjelder administrasjonen av MGBV.

(Viser ellers til samarbeidsavtale mellom kommunene Nord-Fron, Sør-Fron og Ringebu)

Barnevern er en lovpålagt kommunal tjeneste og er ansvarlig for å utføre de oppgaver etter loven som ikke er lagt til fylkeskommunen eller til et statlig organ.

Formålet med loven er:

- Loven skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Loven skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse og at alle barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår.

MGBV skal på vegne av alle tre kommunene, utføre de oppgaver som kommunene har etter Lov om barneverntjenester (barnevernloven) av 17.juni 1992 nr.100. med endringer kunngjort 20.04.2018. MGBV sitt virkeområde er innen alle tre deltagerkommunenes areal.

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- Råd og veiledning
- Omsorgsutredninger
- Forebyggende arbeid i hjemmet
- Forebyggende arbeid utenfor hjemmet
- Utredning av besøkshjem, fosterhjem og andre nødvendige oppdragstagere
- Oppfølging/tilsyn med fosterhjem og institusjonsplasseringer
- Tverrfaglig samarbeid

Utfordringsbildet

MGBV har blitt utfordret på 4,0 % innsparing på ansvar 760 i perioden 2021-2024.

Det er usikkerhet knyttet til endringer og omfanget av barnevernstiltak for 2021.

Det er varslet vesentlige endringer i lov om barneverntjenester og det forventes at disse vil iverksettes gradvis i løpet av økonomiplanperioden.

Endringer som er vedtatt fra 01.01.21 er utvidet aldersgrense for rett til ettervern. Stortinget har vedtatt endringer i barnevernloven §1-3 annet ledd om utvidet aldersgrense for rett til ettervern til 25 år. Det er fortsatt uklart hvilke konsekvenser endringene vil få for den økonomiske driften av barneverntjenesten. Loven er i 2018 endret til en rettighetslov som krever enda mer skjerping på at barneverntjenestene leverer i forhold til lovkrav. Barns medvirkning har også et stort og viktig fokus i ny lovgivning.

Den kommunale barneverntjenesten er under et stadig press i forhold til å følge opp sitt samfunnsmandat. Barnevernet har et stort fokus rettet mot seg fra

nasjonale og internasjonale media. Barneverntjenesten må rustes for å møte utfordringene og det økende presset på tjenester og barnevernets legitimitet i samfunnet. Det må satses på personalet i barneverntjenesten gjennom god rekruttering, kompetanseheving og arbeidsmiljø for at dyktige fagfolk skal stå i den viktige jobben.

Kompetanseutvikling for arbeid med treffsikre tiltak blir videre viktig for at barn og unge skal få rett hjelp til rett tid. I tillegg må enheten ha fortsatt fokus på samarbeid og veiledning til andre offentlige instanser som skal forbygge behov for tiltak fra barneverntjenesten.

Det er for barneverntjenesten alltid en stor utfordring å budsjettere riktig på tiltaksutgifter, da enkeltvedtak for enkelte barn kan gi omfattende økonomiske konsekvenser i budsjettåret. Dette gjelder både krevende og omfattende hjelpetiltak og tiltak med eventuelt flyttinger ut fra hjemmet.

Barnevernet er en tjeneste som har store utfordringer med komplekse og omfattende saker og en uforutsigbar saksmengde. Stadig flere barn får hjelp fra barnevernet som har sin bakgrunn i større årvåkenhet om barns situasjon fra mange hold. Dette fører til at det blir oppdaget flere barn som har det vanskelig.

Staten har varslet om at det vil bli overført flere oppgaver til kommunen innenfor barnevern fremover. Dette vil kreve mer i forhold til kompetanse og personalressurser. MGBV vil ha behov 50 % tillegg av personalressurser når endringene trer i kraft.

Tjenesteenheten har ivaretatt tidsfrister og lovpålagte oppgaver pr. i dag. Arbeidsmengden ved MGBV er varierende i henhold til bekymringsmeldinger og utredninger. Mange saker er kompliserte og ressurskrevende, herunder saker i fylkesnemnd og tingrett, i tillegg til generell saksbehandling, utredninger og øvrig pålagt oppfølging. MGBV ser et klart behov for å øke sin kunnskap og kompetanse i forhold til utviklingen innenfor det som er, og vil bli barnevernets oppgaver nå og fremover.

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

Barnevernet er i stadig utvikling med endringer i

lovverk og retningslinjer. Det varsles om at flere statlige barnevernsoppgaver vurderes overført kommunene, som tiltaksarbeid og fosterhjemsarbeid.

Utfordringer blir bl.a at kommunalt barnevern får tilført flere arbeidsoppgaver som Bufetat – statlig barnevern har i dag. Vi vil få behov for flere nærmiljøbaserte tiltak. Saksmengden og kompleksiteten øker i takt med de samfunnsmessige utfordringene. Dokumentasjonskravene øker, rapporteringsplikten er økende.

Med bakgrunn i denne utviklingen så er det mye fokus på fra statlig hold at vi må jobbe aktivt med kompetanseheving i barnevernet for å kunne møte disse endringene. Dette for å få en bredere «tiltaksvifte» med flere typer tiltak til rådighet innenfor egen tjeneste/kommune. Dette vil bli en utfordring ift. stillingsressurser.

MGBV har i de fleste sakene forebyggende tiltak i hjemmet som er hjelp i familien der barna bor hjemme og der behovet for spesialiserte tiltak blir et økende behov. Det er og flere som vil og har behov for ettervern fra barnevernet etter plassering. Dette er da tiltak i hjemmet med ettervern som fra 1. januar 21 har fått en utvidet aldersgrense til 25 år.

Tiltak utenfor hjemmet er institusjonsplasseringer for foreldre/barn og for ungdom. Det er fosterhjems plasseringer der barnet har flyttet fra biologiske foreldre og som skal følges opp ift. lovkravet for fosterhjemsoppfølging, herunder oppfølgingsbesøk i fosterhjem, samtaler med fosterbarna, oppfølging av biologiske foreldre, tilsyn under samvær og krav fra privat part om endringer i tidligere vedtak.

For å kunne forebygge omsorgsovertakelser må tidlig tiltaksarbeid prioriteres og det arbeides med å se på løsninger fremover vedr. tiltaksarbeid med ulike metoder som tjenesten selv må ha kompetanse på.

Med bakgrunn i pålegg fra staten, så ble det vedtatt samarbeid om barnevernsvakt fra 01.01.2019, der Ringsaker kommune er vertskommune. Evalueringen pr. i dag er at dette er en ordning som fungerer bra.

MGBV (kontordrift)						
Versjon	Endringer fra 2020	Tiltak	2021	2022	2023	2024
	Revidert B-2020 (pr. 01.06.2020)		8 381 420	8 381 420	8 381 420	8 381 420
	Korreksjon for budsjettendringer 2020					
	Ingen		0	0	0	0
	Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2020-2023)					
	Ingen					
	Revidert nasjonalbudsjett 2020					
103	Uttrekk redusert lønnsoppgjør 2020 (-1,3%)	Pristabell 4	-83 639	-83 639	-83 639	-83 639
	Administrativ innspillsfase					
	Ingen					
	Endring pensjon (v905 + KLP 17,0% + SPK 10,66%)	Formelberegn.				
104	Lønnsvekst (2,0% + pensjon og arb.g.avg.)	Pristabell 2	142 876	142 876	142 876	142 876
105	Prisvekst (3,2% på driftsposter)	Pristabell 3	76 238	76 238	76 238	76 238
	Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)		8 516 895	8 516 895	8 516 895	8 516 895
	Administrativ rammetildeling, prosentvis utfordring		4,0 %	4,5 %	4,5 %	5,0 %
	Administrativ rammetildeling, utfordring utgjør		(340 700)	(383 300)	(383 300)	(425 800)
	Tiltak som innarbeides i budsjetttramme:		4,0 %	4,5 %	4,5 %	5,0 %
	Økte øremerkede tilskudd fra staten	21Ø-71-001	-340 700	-383 300	-383 300	-425 800
	Sum ramme for økonomiplanperioden		8 176 195	8 133 595	8 133 595	8 091 095
	Folketall pr. 01.01.2020					
	Nord-Fron	5 723	3 535 769	3 517 347	3 517 347	3 498 968
	Sør-Fron	3 119	1 926 972	1 916 932	1 916 932	1 906 916
	Ringebu	4 392	2 713 454	2 699 316	2 699 316	2 685 212

Beskrivelse av tiltak

MGBV har av kommunedirektøren i Ringebu blitt utfordret på 4,0 % innsparing på ansvar 760 i perioden 2021-2024.

For å kunne innfri kravet om innsparing har MGBV redusert driftsutgiftene på ansvar 760 som følger:

Tiltak: Bruk av øremerkede tilskudd til stillinger fra staten til innsparingen.

Konsekvens: Økt risiko for nedbemanning dersom øremerkede midler faller bort

Budsjettet for MGBV er integrert i Ringebu kommunens totale budsjett og er delt inn i fire ansvarsområder:

760 BARNEVERNSKONTORET (Funksjon 244)

761 BARNEVERNSTILTAK RINGEBU KOMMUNE

762 BARNEVERNSTILTAK SØR-FRON KOMMUNE

763 BARNEVERNSTILTAK NORD-FRON KOMMUNE

Barnevernstiltakene har både funksjon 251 – 291 (i hjemmet) og funksjon 252 - 292 (utenfor hjemmet).

760 Barneverntjenesten - Funksjon 244

Dette er barneverntjenestens daglige drift og utgiftene fordeles etter folketall pr. 1 januar året forut for budsjett- og regnskapsåret (1.1.2020).

761, 762 OG 763 er barnevernstiltak Ringebu, Sør-Fron og Nord-Fron kommuner.

Dette er utgifter til konkrete barnevernstiltak i den kommunen som klienten har som bostedsadresse.

Det er barn/unge vi har overtatt omsorgen for, og som bor i fosterhjem i egen eller andre kommuner. Barneverntjenestens faglige vurdering er lagt til grunn for tiltakene.

Barnevernet arbeider med barn som bor sammen med sine foreldre, i fosterhjem og på institusjon. De fleste barn og unge får hjelpetiltak fra barnevernet i hjemmet. Ettervern for ungdom over 18 år er hjelpetiltak i hjemmet.

Økonomiske behov og tiltak som er vurdert, men ikke er innarbeidet i ØP 2021-2024

Det er ikke behov for store investeringer slik det ser ut per i dag for tjenesteenheten, slik at budsjettet for 2019 blir videreført. Tjenesteleder vurderer ut fra nye oppgaver fra staten at det vil være nødvendig å øke stillingsressursene med 50 % slik det ser ut per i dag.

Viser til innholdet i kvalitets og utviklingsplan som var sak i rep.skapet mai 2019 og tilstandsrapport for 2019 som er vedtatt i alle tre kommunestyrene som omhandler:

- Brukerundersøkelser hvert andre år
- Følge opp lovverket
- Kompetanseheving – faglig og personlig
- Dyktige og kompetente medarbeiderne
- Godt arbeidsmiljø
- Et forsvarlig barnevern
- Gode økonomirutiner
- Overholde frister
- Tidlig innsats og samarbeid på tvers av sektorer
- Et av innlandets beste barnevern